

**КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРИЈЕДНОСТИ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Бања Лука, мај 2023. године

Адреса:	Бања Лука Вука Караџића 6
Телефон(и):	+387 51 218 356 +387 51 218 362 +387 51 212 199
Факс:	+387 51 218 361
e-mail:	kontakt@secrs.gov.ba
Web:	www.secrs.gov.ba

Извјештај о стању на тржишту хартија од вриједности
[www.secrs.gov.ba/Izvjestaj o stanju 2022.pdf](http://www.secrs.gov.ba/Izvjestaj%20o%20stanju%202022.pdf)

САДРЖАЈ

УВОД.....	4
I НОРМАТИВНО-ПРАВНИ ОКВИР	5
II МАКРОЕКОНОМСКО И ФИНАНСИЈСКО ОКРУЖЕЊЕ	7
III ПРИМАРНО ТРЖИШТЕ	12
IV СЕКУНДАРНО ТРЖИШТЕ	17
1. Уврштење хартија од вриједности	17
2. Поступци одобравања документа о регистрацији, скраћеног проспекта и обавјештења о хартијама од вриједности (проспекта за уврштавање хартија од вриједности на берзу)	18
3. Берзански показатељи	19
4. Регистрација, обрачун, поравнање и пренос хартија од вриједности	29
5. Извјештавање и објављивање информација од стране емитената	33
6. Промјена облика организовања акционарског друштва и промјена правне форме	35
7. Преузимање акционарских друштава	35
V ИНВЕСТИЦИОНИ ФОНДОВИ	38
1. Нето вриједност имовине	39
2. Структура имовине инвестиционих фондова	42

УВОД

Тржиште капитала усмјерава расположива финансијска средства и има значајан утицај на развој привреде, пословање привредних друштава као емитената хартија од вриједности, креирање нових инвестиционих могућности, те привлачење нових и задржавање постојећих инвеститора. Почеци развоја тржишта капитала у Републици Српској везују се за процес приватизације и формирање институција тржишта капитала, Комисије за хартије од вриједности 2000. године, Централног регистра хартија од вриједности и Бањалучке берзе хартија од вриједности 2001. године. Прва трансакција на Бањалучкој берзи обављена је у марту 2002. године. Мало тржиште и неадекватан развој приватизованих предузећа имали су опредјељујући утицај на степен развоја тржишта капитала Републике Српске.

Према класификацији FTSE Global Equity Index Series¹ тржиште капитала Републике Српске није класификовано. Међутим, тржиште капитала Републике Српске у класификацији тржишта најближе припада групи тзв. рубних тржишта (енг. frontier markets), у којој се налазе тржишта Србије, Хрватске и Македоније. Рубна тржишта представљају групу тржишта у развоју која имају мању тржишну капитализацију и ликвидност од групе развијенијих тржишта у развоју. Ова тржишта у основи карактерише релативна отвореност и доступност за стране инвеститоре али и могућа већа економска и политичка нестабилност, потенцијални већи дугорочни поврат и мала корелација са другим тржиштима капитала.

---

¹ FTSE Global Equity Index Series покрива преко 8.000 хартија од вриједности у 48 различитих земаља и преко 98% свјетске тржишне капитализације – покрива сву имовину и секторе релевантне за потребе инвеститора у свијету.

I НОРМАТИВНО-ПРАВНИ ОКВИР

Закон о тржишту хартија од вриједности², Закон о инвестиционим фондовима³, Закон о преузимању акционарских друштава⁴, Закон о факторингу⁵, те дијелом и Закон о привредним друштвима⁶ представљају темељне правне акте и главни законодавно-правни оквир за успјешно функционисање тржишта хартија од вриједности Републике Српске. Комисија за хартије од вриједности Републике Српске је предузела низ мјера и активности у циљу њихове досљедне и потпуне примјене у пракси.

Интерни општи акти, којима се на цјеловит, свеобухватан и систематичан начин уређује функционисање и рад саме Комисије су:

- Статут Комисије (који садржи и Етичка правила Комисије),
- Пословник о раду Комисије,
- Одлука о тарифи накнада, на коју сагласност даје Влада Републике Српске.

Из области емисије хартија од вриједности примјењују се сљедећи акти које је донијела Комисија у складу са законским овлашћењима:

- Правилник о Регистру емитената хартија од вриједности,
- Правилник о условима и поступку емисије хартија од вриједности,
- Правилник о извјештавању и објављивању информација од стране емитената хартија од вриједности које су предмет јавне понуде и
- Правилник о условима и поступку претварања затвореног акционарског друштва у отворено, односно отвореног акционарског друштва у затворено и промјени правне форме акционарског друштва.

У дијелу који се односи на пословање овлашћених учесника (којима Комисија даје дозволу за обављање послова са хартијама од вриједности), примјењују се сљедећи подзаконски акти:

- Правилник о трговању,
- Правилник о условима и поступку издавања дозволе берзанском посреднику за обављање послова са хартијама од вриједности,
- Правилник о условима и поступку стицања звања и добијања дозволе за обављање послова брокера, инвестиционог савјетника и инвестиционог менаџера,
- Правилник о пословању берзанских посредника,
- Правилник о адекватности капитала, изложености ризику, посебним резервама и ликвидности брокерско-дилерског друштва,
- Правилник о надзору над учесницима на тржишту хартија од вриједности,
- Правилник о извјештавању и објављивању информација о пословању са хартијама од вриједности,
- Правилник о обављању кастоди послова,
- Правилник о начину спречавања злоупотреба повлашћених информација,
- Правилник о поступцима који се могу сматрати манипулацијом и другим облицима злоупотребе тржишта у циљу њиховог откривања и спречавања,

---

² Службени гласник Републике Српске, број 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13, 4/17, 63/21, 11/22 и 63/22.

³ Службени гласник Републике Српске, број 92/06, 82/15, 94/19 и 64/22.

⁴ Службени гласник Републике Српске, број 65/08, 92/09 и 59/13.

⁵ Службени гласник Републике Српске, број 123/20.

⁶ Службени гласник Републике Српске, број 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 и 82/19.

- Правилник о давању сагласности на стицање квалификованог учешћа у капиталу брокерско-дилерског друштва и
- Правилник о регистру квалификованих инвеститора и одобравању статуса квалификованих инвеститора.

Прописи који се односе на пословање инвестиционих фондова и друштава за управљање инвестиционим фондовима су:

- Правилник о садржају, роковима и облику извјештаја инвестиционих фондова, друштва за управљање инвестиционим фондовима и банке депозитара,
- Правилник о условима, начину стицања и признавању овлашћења за продају акција или удјела у инвестиционим фондовима с јавном понудом,
- Правилник о промоцији инвестиционих фондова са јавном понудом,
- Правилник о пословању друштва за управљање инвестиционим фондовима,
- Правилник о садржају уговора између затвореног инвестиционог фонда с јавном понудом и друштва за управљање,
- Правилник о садржају и начину вођења регистра фондова,
- Правилник о успостављању, вођењу и објављивању података из регистра удјела у отвореном инвестиционом фонду,
- Правилник о улагањима и ограничењима улагања отворених инвестиционих фондова ризичног капитала с приватном понудом,
- Правилник о улагању отворених инвестиционих фондова с приватном понудом,
- Правилник о утврђивању вриједности имовине инвестиционог фонда и обрачуна нето вриједности имовине по удјелу или по акцији инвестиционог фонда,
- Правилник о условима и поступку за издавање дозволе за вршење функције члана надзорног одбора затвореног инвестиционог фонда,
- Правилник о условима и поступку издавања дозволе за обављање функције члана управног одбора друштва за управљање инвестиционим фондовима,
- Правилник о издавању дозволе за стицање квалификованог учешћа у друштву за управљање инвестиционим фондовима,
- Правилник о поступку и врсти послова које друштво за управљање може пренијети на треће лице и начину преноса послова управљања инвестиционим фондом на друго друштво за управљање,
- Правилник о преобликовању затвореног инвестиционог фонда,
- Правилник о адекватности капитала друштва за управљање инвестиционим фондовима,
- Правилник о реорганизацији затвореног инвестиционог фонда,
- Правилник којим се уређује поступак, трошкови и рокови ликвидације инвестиционих фондова,
- Правилник о удјелима отвореног инвестиционог фонда,
- Правилник о трговању удјелима отвореног инвестиционог фонда,
- Правилник о обавезном садржају захтјева за издавање дозволе за оснивање, садржају проспекта и захтјева за измјену проспекта отворених инвестиционих фондова са јавном понудом,
- Правилник о издавању дозволе за обављање основне и додатних дјелатности и статусне промјене друштва за управљање инвестиционим фондовима и друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима,

- Правилник о садржају захтјева и условима за издавање дозволе за оснивање и управљање отвореним алтернативним инвестиционим фондом и пријави уписа у регистар фондова,
- Правилник о адекватности капитала друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима,
- Правилник о врстама алтернативних инвестиционих фондова са приватном понудом,
- Правилник о утврђивању вриједности имовине и обрачуну нето вриједности имовине алтернативних инвестиционих фондова и
- Правилник о садржају, роковима и облику извјештаја алтернативних инвестиционих фондова, друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима и банке депозитара алтернативних инвестиционих фондова.

Прописи који се односе на пословање друштава за факторинг су:

- Правилник о издавању сагласности за стицање квалификованог учешћа у друштву за факторинг.
- Правилник о условима и поступку издавања сагласности за обављање функције члана управног одбора и директора друштва за факторинг. Правилник о условима и поступку издавања дозволе за обављање дјелатности факторинга.
- Правилник о садржају, роковима и облику извјештавања друштва за факторинг. Правилник о садржају и начину вођења Регистра друштава за факторинг и пословних јединица.
- Правилник о критеријумима и начину управљања ризицима друштва за факторинг.

У складу са законским овлашћењима донесени су и сљедећи прописи:

- Упутство о садржају web страница овлашћених учесника на тржишту капитала,
- Упутство о начину увида јавности у списак акционара емитента хартија од вриједности,
- Упутство о садржају ревизорских извјештаја за инвестиционе фондове и емитенте са јавно емитованим хартијама од вриједности,
- Упутство о форми и садржају мишљења управе емитента о објављеној понуди за преузимање емитента,
- Стандарди корпоративног управљања и
- Смјернице за процјену ризика и провођење Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности за обвезнике у надлежности Комисије за хартије од вриједности.

II МАКРОЕКОНОМСКО И ФИНАНСИЈСКО ОКРУЖЕЊЕ

Уговоре за израду и праћење сувереног кредитног рејтинга Босна и Херцеговина потписала је са двије међународне агенције за кредитни рејтинг Moody's Investors Service и Standard & Poor's⁷. Агенција Moody's Investors Service је 22. јула 2022. године Босни и Херцеговини потврдила суверени кредитни рејтинг „В3 са стабилним изгледима", док је агенција за оцјену кредитног рејтинга Standard & Poor's 4. фебруара

⁷ Извор: Централна банка Босне и Херцеговине, URL= <http://cbbh.ba/Content/Read/549>

2022. године Босни и Херцеговини потврдила суверени кредитни рејтинг „В са стабилним изгледима”.

Опис	Moody's Investors Service	Standard & Poor's
Рејтинг	B3 / стабилни изгледи	B / стабилни изгледи
Датум	22.7.2022.	04.02.2022.
Активност	Потврђен рејтинг	Потврђен рејтинг

Табела 1. Актуелни кредитни рејтинг Босне и Херцеговине

С обзиром да агенције Moody's Investors Service и Standard & Poor's користе различите ознаке за рејтинг, у циљу бољег сагледавања кредитног рејтинга, односно стања у којем се Босна и Херцеговина налази, у наставку је дат приказ кредитних рејтинга ових агенција.

Moody's Investors Service	Standard & Poor's	Кратак опис категорије рејтинга
ИНВЕСТИЦИОНИ НИВО		
Aaa	AAA	Најбоља кредитна способност, минималан кредитни ризик
Aa1 Aa2 Aa3	AA+ AA AA-	Висока кредитна способност, веома низак кредитни ризик
A1 A2 A3	A+ A A-	Средњевисока кредитна способност, низак кредитни ризик
Baa1 Baa2 Baa3	BBB+ BBB BBB-	Средња кредитна способност, умјерен кредитни ризик
НЕИНВЕСТИЦИОНИ (ШПЕКУЛАТИВНИ) НИВО		
Ba1 Ba2 Ba3	BB+ BB BB-	Кредитна способност са шпекулативним елементима, знатан кредитни ризик
B1 B2 B3	B+ B B-	Шпекулативна кредитна способност, висок кредитни ризик
Saa1 Saa2 Saa3	CCC+ CCC CCC-	Лоша кредитна способност, веома висок кредитни ризик
Sa C	CC C SD D	Високошпекулативна кредитна способност, извјесно неизвршавање обавеза, селективни банкрот, банкрот

Табела 2. Упоредни приказ ознака рејтинга агенција Moody's Investors Service и Standard & Poor's⁸

Кредитни рејтинг B3, односно B који су Босни и Херцеговини одредиле ове агенције указује да Босна и Херцеговина има шпекулативну кредитну способност са високим кредитним ризиком.

⁸ Исто

Држава	Дугорочни рејтинг / Изглед	
	Moody's Investors Service	Standard & Poor's
Албанија	Б1 / стабилан	Б+ / стабилан
Босна и Херцеговина	Б3 / стабилан	Б / стабилан
Бугарска	Баа1 / стабилан	БББ / стабилан
Црна Гора	Б1 / стабилан	Б / стабилан
Грчка	Ба3 / стабилан	ББ+ / стабилан
Хрватска	Баа2 / стабилан	БББ+ / стабилан
Мађарска	Баа2 / стабилан	БББ- / стабилан
Сјеверна Македонија	-	ББ- / стабилан
Румунија	Баа3 / стабилан	БББ- / стабилан
Словенија	А3 / стабилан	АА- / стабилан
Србија	Ба2 / стабилан	ББ+ / стабилан

Табела 3. Преглед дугорочног рејтинга појединих земаља из ширег окружења⁹

Рејтинг	Датум	Активност
В3 / стабилни изгледи	22.07.2022.	потврђен рејтинг
В3 / стабилни изгледи	21.08.2020.	потврђен рејтинг
В3 / стабилни изгледи	16.02.2018.	потврђен рејтинг
В3 / стабилни изгледи	26.02.2016.	потврђен рејтинг

Табела 4. Историја рејтинга Босне и Херцеговине по процјени Агенција Moody's Investors Service¹⁰

Рејтинг	Датум	Активност
Б / стабилни изгледи	04.02.2022.	потврђен рејтинг
Б / стабилни изгледи	27.08.2021.	потврђен рејтинг
Б / стабилни изгледи	28.08.2020.	потврђен рејтинг
Б / стабилни изгледи	30.04.2020.	потврђен рејтинг / измијењен изглед
Б / позитивни изгледи	28.02.2020.	потврђен рејтинг
Б / позитивни изгледи	06.09.2019.	потврђен рејтинг
Б / позитивни изгледи	08.03.2019.	потврђен рејтинг / измијењен изглед
Б / стабилни изгледи	07.09.2018.	потврђен рејтинг
Б / стабилни изгледи	09.03.2018.	потврђен рејтинг
Б / стабилни изгледи	08.09.2017.	потврђен рејтинг
Б / стабилни изгледи	10.03.2017.	потврђен рејтинг

Табела 5. Историја рејтинга Босне и Херцеговине по процјени Агенције Standard & Poor's¹¹

Структура финансијског система Републике Српске и даље је изразито банкоцентричног типа, а неадекватан однос према штедњи и инвестицијама имају значајан утицај на то да привредна друштва која имају потребу за новим капиталом и даље недовољно користе тржиште капитала као примарни извор финансирања сопственог развоја.

На основу података о оствареном редовном промету и тржишној капитализацији, 2022. година може се окарактерисати као година раста активности на тржишту капитала Републике Српске у односу на претходну годину. Стање на тржишту капитала Републике Српске у 2022. години, узимајући у обзир величину и развијеност тржишта, има сличне карактеристике као тржишта земаља у региону.

⁹ Исто

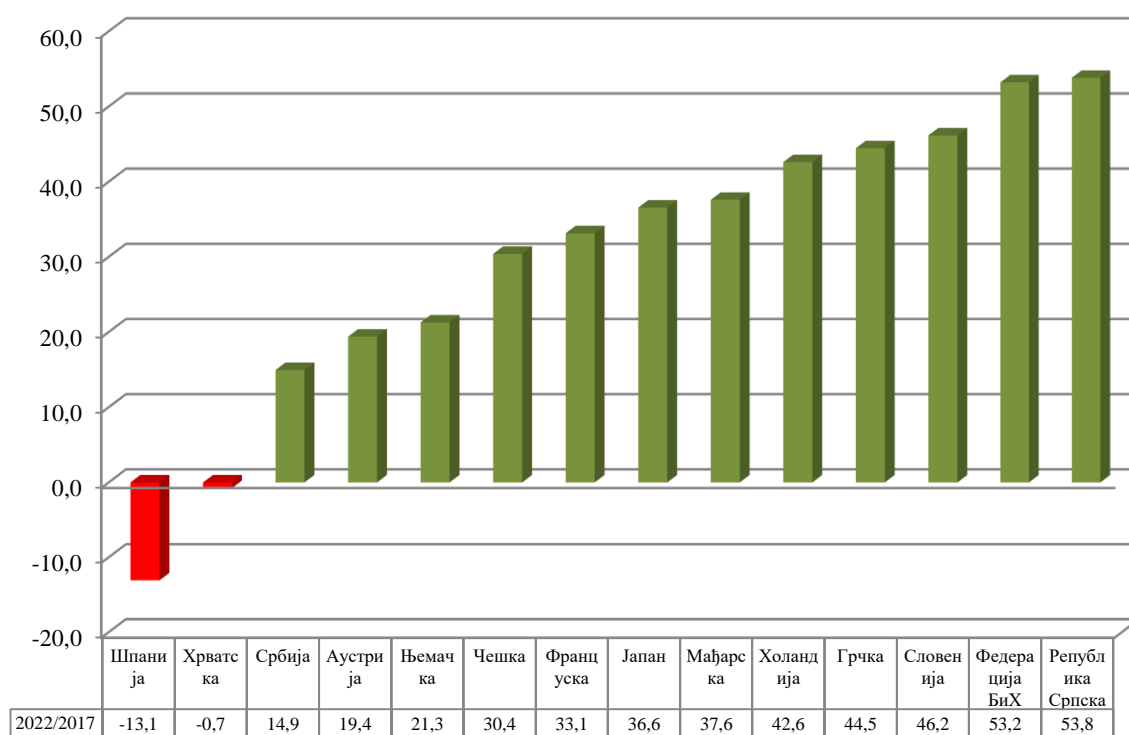
¹⁰ Исто

¹¹ Исто

У циљу упоредног указивања на стање на Бањалучкој берзи, дати су подаци о кретању тржишта неколико земаља, а као основни показатељи узети су најзначајнији индекси са ових тржишта капитала.

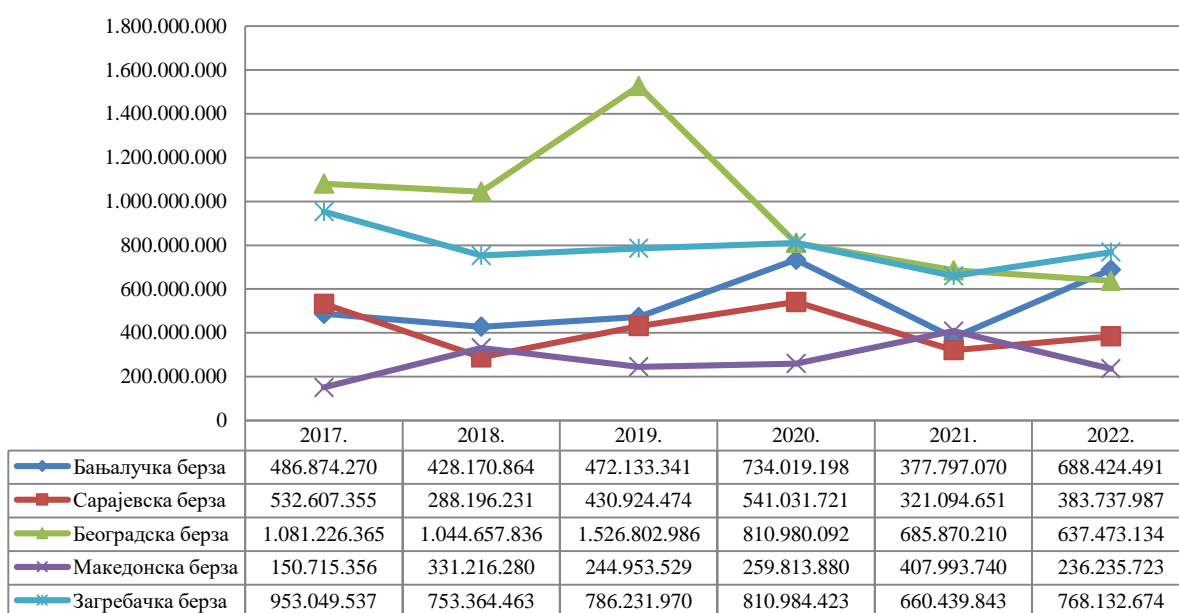
Тржиште	Индекс	Промена индекса (%)						
		2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2017.-2022.
Грчка	ASE	24,7	-23,6	49,5	-11,7	10,4	4,1	44,5
Федерација БиХ	SASX-10	-18,5	11,5	29,0	-5,5	29,7	6,7	53,2
Србија	BELEX15	5,9	-3,7	9,6	-6,6	9,6	0,5	14,9
Словенија	SBI20	12,4	-0,3	15,2	-2,7	65,8	-29,8	46,2
Аустрија	ATX	30,6	-19,0	15,0	-12,8	38,9	-19,0	19,4
Република Српска	BIRS	-0,6	4,1	9,3	-6,7	15,8	25,9	53,8
Хрватска	Crobex	-7,6	-6,2	16,7	-13,8	19,6	-4,8	-0,7
Шпанија	MADX	7,6	-15,0	10,2	-15,4	7,1	-4,8	-13,1
Чешка	PX	17,0	-8,2	12,8	-7,9	38,8	-15,7	30,4
Француска	CAC 40	9,3	-11,0	26,4	-7,1	28,9	-9,5	33,1
Јапан	NKY	19,1	-14,1	20,9	16,0	4,9	-9,3	36,6
Холандија	AEX	12,7	-10,4	23,9	3,3	28,0	-13,8	42,6
Мађарска	BUX	23,0	0,9	16,0	-8,6	20,5	-13,7	36,8
Њемачка	DAX	12,5	-18,1	25,2	3,5	15,4	-12,1	21,3

Табела 6. Упоредни приказ промене индекса у периоду 2017 - 2022. године

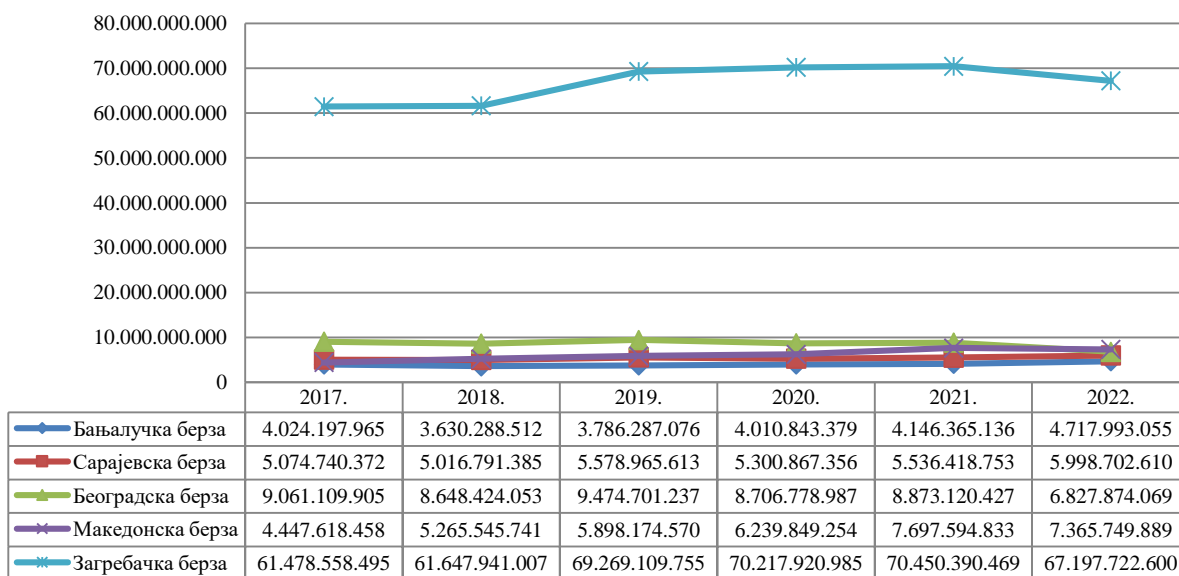
Слика 1. Приказ промена индекса у периоду 2017 - 2022. година (%)

У 2022. години код само четири од посматраних тржишта дошло је до раста индекса. Највећи раст индекса био је у Републици Српској (25,9%), Федерацији БиХ (6,7%), Грчкој (10,4%) и Србији (0,5%). Берзански индекси у периоду од 2017. до 2022. године на свим посматраним тржиштима, осим на тржиштима Шпаније и Хрватске били су позитивни, а посебно у Републици Српској (53,8%), Федерацији БиХ (53,2%), Словенији (46,2%), Грчкој (44,5%) и Холандији (81%).

Слика 2. Упоредни приказ укупног промета на Бањалучкој берзи са земљама из региона у периоду од 2017. - 2022. године (у КМ)

На основу података датих на горњој слици можемо видјети да укупни промет на Бањалучкој берзи у периоду од 2017. до 2022. године има кретање слично кретању на Сарајевској берзи, с тим да је укупно остварени промет на Бањалучкој берзи већи од укупно оствареног промета на Сарајевској берзи, као и претходне године.

Слика 3. Упоредни приказ тржишне капитализације на Бањалучкој берзи са земљама из региона у периоду од 2017. до 2022. година (у КМ)

На тржишту капитала Републике Српске дошло је до раста тржишне капитализације у 2022. години, што у нашем региону биљежи још само тржиште Федерације БиХ. Развијена тржишта у свијету су осјетан опоравак од економске кризе имала још у току 2009. године, али мала и неразвијена тржишта југоисточне Европе су тек у 2013. години незнатно осјетила ефекте опоравка привреде и благе помаке у развоју

својих тржишта. Према садашњим показатељима, неопходне су значајне структурне промјене, првенствено у дијелу који се односи на ефикасност реалног сектора и кредибилитет појединачних емитената хартија од вриједности.

Сталним залагањем институција тржишта капитала Републике Српске, те пружањем свеобухватних информација о пословању емитената хартија од вриједности и инвестиционих фондова на јединственом порталу тржишта капитала Републике Српске (www.blberza.com), тржиште капитала Републике Српске је једно од најорганизованијих тржишта у региону по питању доступности информација о тржишту, потребних инвеститорима за доношење инвестиционих одлука. Значајне могућности за побољшање стања на тржишту у смислу информисаности инвеститора налазе се у повећању квалитета информација, нарочито кроз адекватан надзор садржаја извјештаја, при чему се нарочито мисли на извјештаје овлашћених ревизора, овлашћених рачуновођа, овлашћених процјенитеља, лиценцираних судских вјештака и стечајних управника, о чему је Комисија извјештавала институције, органе и струковна удружења надлежна за њихов рад.

III ПРИМАРНО ТРЖИШТЕ

Поступак емисије подразумијева скуп радњи које емитент предузима у сврху прикупљања средстава продајом хартија од вриједности првим имаоцима, уз обавезу да сваком од њих омогући остваривање права из хартије од вриједности коју емитије.

Према одредбама Закона о тржишту хартија од вриједности и Правилника о условима и поступку емисије хартија од вриједности¹², емисија хартија од вриједности јавном понудом може се извршити:

1. **са обавезом објављивања проспекта**, у којој се упис и уплата хартија од вриједности врши на основу јавног позива неодређеном броју лица, при чему постоји обавеза емитента да објави проспект, те
2. **без обавезе објављивања проспекта**, при чему постоји обавеза емитента да обавијести Комисију о донесеној одлуци о емисији, те поднесе пријаву за упис емисије у Регистру емитената, а у емисији учествује ограничен број инвеститора.

У случају да се поступак емисије одвија уз обавезу објављивања проспекта, емитент подноси Комисији захтјев за одобрење проспекта. У поступку одобравања ових захтјева Комисија цијени, уз потпуност и уредност поднесене документације и елементе садржане у одлуци о емисији са аспекта равноправности акционара и заштите њихових права у погледу информисаности.

Емисија без обавезе објављивања проспекта, подразумијева:

- а) понуду која је упућена само квалификованим инвеститорима,
- б) понуду која је упућена физичким или правним лицима у Босни и Херцеговини чији број не може бити већи од десет, а који нису квалификовани инвеститори,
- в) понуду која је упућена инвеститорима који ће за уписане хартије од вриједности уплатити износ од најмање 100.000 КМ по инвеститору за сваку појединачну понуду,
- г) понуду хартија од вриједности чија појединачна номинална вриједност износи најмање 100.000 КМ,

---

¹² Службени гласник Републике Српске, број 99/21, 14/22 и 81/22.

- д) понуду са укупном вриједности за хартије од вриједности која је мања од 1.000.000 KM, при чему се овај износ рачуна током периода од годину дана,
- ђ) инструмената тржишта новца,
- е) понуду акција које се емитују у замјену за већ емитоване акције исте класе уколико емисија таквих нових акција не подразумева повећање основног капитала друштва,
- ж) хартије од вриједности које се нуде, додјељују или ће бити додијељене у поступку статусних промјена друштава, под условом да за те хартије од вриједности постоји документ са подацима које Комисија сматра еквивалентним подацима из проспекта, узимајући у обзир одредбе закона којим се уређује пословање привредних друштава,
- з) акције које се нуде, додјељују или ће бити додијељене без накнаде постојећим акционарима или као дивиденде исплаћене у виду акција исте класе, као и акције у вези са којима су дивиденде исплаћене, под условом да постоји документ са подацима о броју и правима из акција, као и разлозима и детаљима у вези са понудом,
- и) хартије од вриједности које нуди или ће понудити емитент чије су хартије од вриједности укључене на берзу, односно друго уређено јавно тржиште или друштво које је повезано са емитентом, а које нуди или ће понудити садашњим или бившим члановима управе или запосленима, под условом да постоји документ са подацима о броју и природи хартија од вриједности, као и разлозима и детаљима који се односе на понуду.

Код ове врсте емисије емитент је обавезан да, у одређеном року (седам дана од дана доношења одлуке) обавијести Комисију о донесеној одлуци о емисији, те достави одлуку и друге прилоге. Емитент који је емитовао власничке хартије од вриједности у складу са ставом 1. тачке а) до д) члана 60. Закона, а којим су прописане ове врсте емисија, дужан је да, најкасније у року од једне године од уписа тих хартија од вриједности у Регистар емитената код Комисије, објави проспект.

Емитент који је емитовао дужничке хартије од вриједности у складу са ставом 1. тачке а) до д) наведеног члана може да их уврсти на берзу или друго уређено јавно тржиште само под условом да за ту врсту и класу хартија од вриједности објави проспект или да их уврсти на посебан тржишни сегмент берзе или другог уређеног јавног тржишта без обавезе објављивања проспекта, под условом да таквом тржишном сегменту приступ за трговање имају само квалификовани инвеститори у смислу одредаба овог закона.

У овом поступку Комисија цијени да ли су одлуке донесене на начин и по поступку утврђеном Законом и другим прописима, а својим актом потврђује извршење обавезе емитента да достави обавјештење за овакву емисију, те евидентира податке о емисији у Регистру емитената.

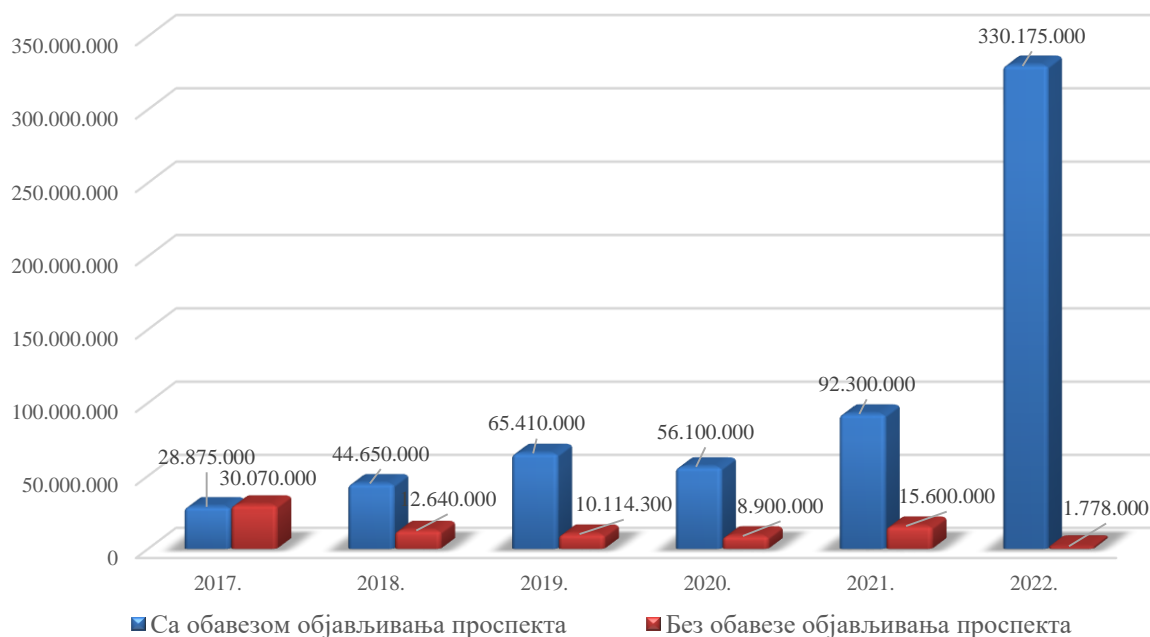
Врста емисије	Број емисија	Укупан обим емисија (KM)
I Емисије са обавезом објављивања проспекта	17	330.175.000
II Емисија без обавезе објаве проспекта:	8	46.606.792
1. Понуда која је упућена инвеститорима који ће за уписане хартије од вриједности уплатити износ од најмање 100.000 KM	1	1.778.000
2. Претварање резерви и нераспоређене добити у основни капитал	5	11.930.000
3. Смањење капитала	2	32.898.792
Укупно	25	376.781.792

Табела 7. Збирни преглед емисија хартија од вриједности по врсти у периоду од 01.01. до 31.12.2022. године

У току 2022. године обављено је укупно 25 емисија, односно промјена на капиталу емитената под надлежношћу Комисије.

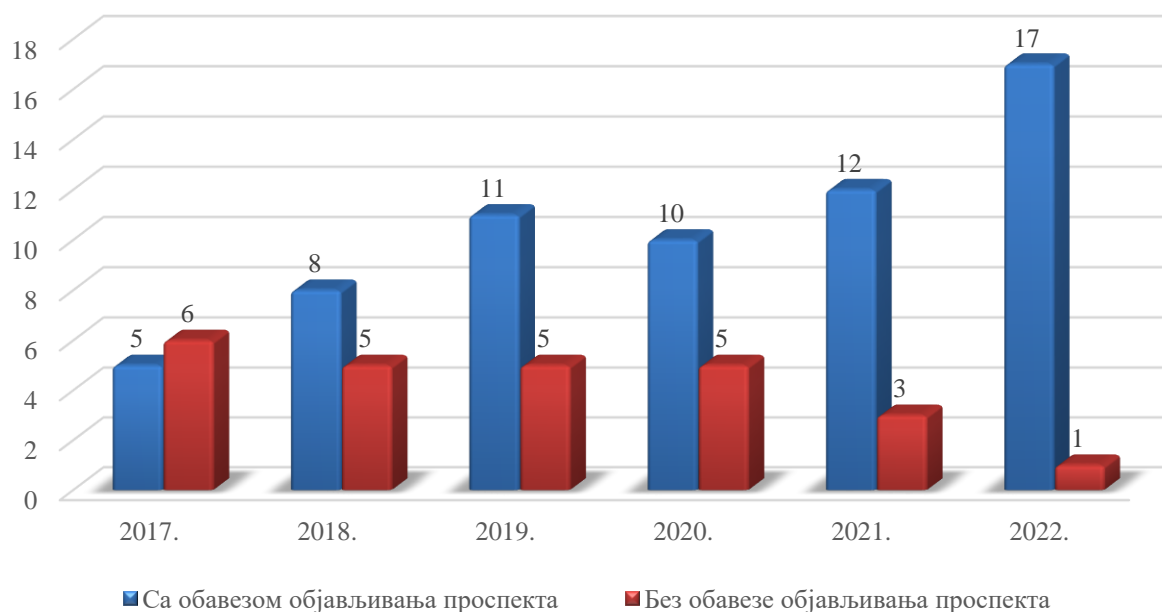
Година	Са обавезом објављивања проспекта		Без обавезе објављивања проспекта ¹³	
	Број	Обим (KM)	Број	Обим (KM)
2017.	5	28.875.000	6	30.070.000
2018.	8	44.650.000	5	12.640.000
2019.	11	65.410.000	5	10.114.300
2020.	10	56.100.000	5	8.900.000
2021.	12	92.300.000	3	15.600.000
2022.	17	330.175.000	1	1.778.000
Укупно	63	617.510.000	25	79.102.300

Табела 8. Обим емисија хартија од вриједности јавном понудом по врстама у периоду од 2017. до 31.12.2022. године

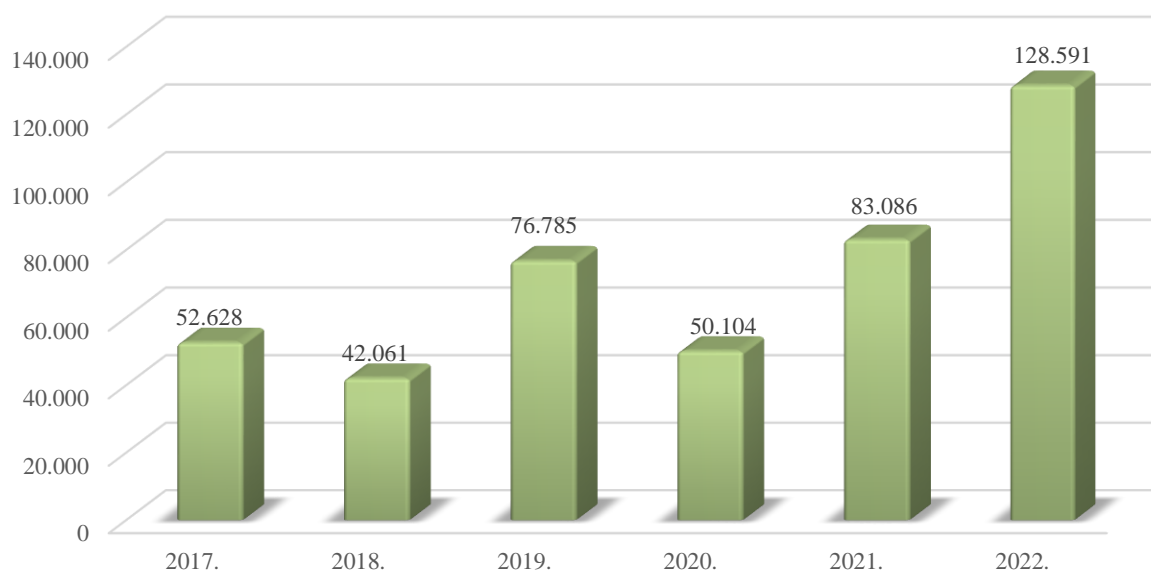
¹³ Под овим емисијама подразумевају се емисије из члана 60. став 1) тачке а), б), в), г) и д) Закона.

Слика 4. Упоредни приказ обима емисија хартија од вриједности од 2017. до 2022. године

Слика 5. Упоредни приказ броја емисија хартија од вриједности јавном понудом у периоду од 2017. до 2022. године

Укупно прикупљена средстава у поступцима у којима су уплаћивана новчана средства, од 2001. године до краја 2022. године износе 1.632.670.186 КМ¹⁴.

Слика 6. Средства прикупљена емисијом хартија од вриједности у периоду од 2017. године до 31.12.2022. године (у 000 КМ)

¹⁴ Тај износ се разликује у односу на понуђени обим ових врста емисија због чињенице да у неким случајевима није продат укупан обим емисије, а у неким случајевима емисија је реализована уз емисиону премију, односно по продајним цијенама већим од цијена по којима су хартије емитоване, те уз емисиони губитак, односно по продајним цијенама мањим од цијена по којима су хартије емитоване.

Износ прикупљених новчаних средстава у 2022. години је 128.590.963,26 КМ, док је у 2021. години прикупљено укупно 83.086.015 КМ, што је повећање за 54,8%.

Година	Повећање основног капитала из нераспоређене добити и резерви ¹⁵		Смањење основног капитала због покрића губитка	
	Број	Износ (у КМ)	Број	Износ смањења (у КМ)
2017.	2	11.488.981	3	17.285.752
2018.	2	9.363.362	3	20.338.590
2019.	1	1.930.000	5	35.365.544
2020.	3	1.900.000	3	21.141.500
2021.	1	430.000	4	5.043.693
2022.	5	11.930.000	2	46.502.792
Укупно	14	37.042.343	20	145.677.871

Табела 9. Однос повећања капитала из нераспоређене добити и резерви друштва и смањења капитала у периоду од 2017. до 2022. године

Важна информација за тржиште капитала односи се на чињеницу да је од 2017. године до краја 2022. године, такође према тренутку уписа у Регистар емитената хартија од вриједности, повећање капитала по основу распореда резерви и нераспоређене добити обављено у 14 случајева, са укупним износом од 37.042.343 КМ (у 2022. години тај поступак је обавило пет друштава и то у износу од 11.930.000 КМ).

С друге стране, код Комисије за хартије од вриједности је у 2022. години регистрована су два смањења основног капитала, и то у износу од 46.502.792 КМ. У периоду од 2017. до 31.12.2022. године регистровано је укупно 20 поступака смањења основног капитала, са укупном вриједношћу смањења од 145.677.871 КМ.

Година	Статусне промјене		Конверзије потраживања у акције	Промијене номиналне вриједности акција	Конверзија акција ¹⁶
	Подјеле	Спајања			
2017.	-	-	-	-	-
2018.	-	-	1	-	-
2019.	-	1	-	-	1
2020.	-	-	-	-	-
2021.	1	-	-	2	-
2022.	-	-	-	-	-

Табела 10. Број осталих поступака промјена података о капиталу у периоду од 2017 - 2022. године

Даљи развој тржишта капитала, у смислу емисија хартија од вриједности и развоја примарног тржишта хартија од вриједности зависи од способности менаџмента и предузетника да, на адекватан начин, припреме развојне пројекте, те од њихове воље да извршавају сопствене обавезе у смислу коректног односа са свим заинтересованим странама за рад привредног друштва, како би стекли повјерење инвеститора у њихове поштене намјере и искрену жељу да обезбиједе ефикасну заштиту мањинских акционара.

¹⁵ Комисија не располаже подацима колико привредних друштава је дивиденду исплаћивало у новцу.

¹⁶ Претварање приоритетних у обичне акције.

IV СЕКУНДАРНО ТРЖИШТЕ

1. Уврштење хартија од вриједности

Хартије од вриједности на Бањалучкој берзи уврштавају се на следећа организована тржишта:

- службено берзанско тржиште и
- слободно тржиште.

Службена берзанска тржишта су:

- водеће тржиште акција - Листа А (енг. Prime Market)
- стандардно тржиште акција - Листа Б (енг. Standard Market)
- почетно тржиште акција - Листа Ц (енг. Entry Market)
- тржиште акција затворених инвестиционих фондова,
- тржиште удјела отворених инвестиционих фондова,
- тржиште обвезница,
- тржиште хартија од вриједности емитената из ЕУ - (EU Connect Market) и
- тржиште осталих хартија од вриједности,

Слободно тржиште састоји се од тржишта:

- акција,
- акција затворених инвестиционих фондова,
- удјела отворених инвестиционих фондова,
- обвезница,
- пакета акција,
- хартија од вриједности емитената који касне са финансијским извјештавањем,
- хартија од вриједности емитената који се налазе у стечајном или ликвидационом поступку и
- осталих хартија од вриједности.

Краткорочне хартије од вриједности уврштавају се на тржиште новца, у складу са посебним правилима тржишта новца, које доноси Бањалучка берза.

ОПИС	31.12.2022.		01.01. - 31.12.2022.	
	Трговање	Суспендовано	Листиране	Делистиране
Службено берзанско тржиште	110	0	16	6
Акције привредних друштава	26	-	-	-
Обвезнице	84		16	6
Слободно тржиште	419	31	9	34
Акције привредних друштава	387	30	1	28
Фондови		1		
Обвезнице	32		8	6
Тржиште новца	2	0	6	4
Трезорски записи	2		6	4
Укупно	531	31	31	44

Табела 11. Хартије од вриједности листиране на Бањалучкој берзи у 2022. години

На основу података у претходној табели видљиво је да је на дан 31.12.2022. године на службеном тржишту Бањалучке берзе листирано је 110 хартија од вриједности, од тога 26 акција привредних друштава и 84 обвезнице. На слободном тржишту уврштено

је 419 хартије од вриједности, а већину чине акције привредних друштава (387). У 2022. години делистирано је шест обвезница са службеног берзанског тржишта те 28 акција и шест обвезница са слободног тржишта.

У току 2022. године на службено берзанско тржиште уврштено је 16 обвезница, док је на слободном тржишту уврштено осам обвезница и једна акција.

За организовање јавних понуда хартија од вриједности на Бањалучкој берзи креирају се посебни сегменти примарног тржишта:

- јавна понуда акција,
- јавна понуда обвезница и
- јавна понуда краткорочних хартија од вриједности.

Врста јавне емисије	Износ (КМ)	Учешће (%)
Јавна понуда акција	6.343.660	1,19
Јавна понуда обвезница	333.474.700	62,70
Емисија трезорских записа	192.058.366	36,11
Укупно	531.876.726	100,00

Табела 12. Износ прикупљених новчаних средстава јавним емисијама на Бањалучкој берзи у 2022. години

У 2022. години у јавним понудама на Бањалучкој берзи доминирају јавне понуде обвезница, што чини 62,7% укупног износа средстава прикупљених јавним понудама.

2. Поступци одобравања документа о регистрацији, скраћеног проспекта и обавјештења о хартијама од вриједности (проспеката за уврштавање хартија од вриједности на берзу)

Законом о тржишту хартија од вриједности и Правилником о условима и поступку емисије хартија од вриједности¹⁷ установљена је обавеза емитента да припреме и одговарајући проспект за уврштење хартија од вриједности (документ о регистрацији хартија од вриједности), за сваку емисију хартија од вриједности која је обављена у поступку повећања основног капитала, без обавезе објављивања проспекта (емисије из члана 60. Закона о тржишту хартија од вриједности). Актуелни прописи (Закон о тржишту хартија од вриједности и Правилник о условима и поступку емисије хартија од вриједности) задржавају исту обавезу, уз напомену да у таквом поступку Комисија одобрава документ о регистрацији (ако се хартије емитента уврштавају у берзански систем трговања) или скраћени проспект и обавјештење о хартијама од вриједности ако се конкретна емисија уврштава у берзански систем трговања.

Године	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Проспект за уврштење	5	3	-	5	1	-

Табела 13. Упоредни преглед одобрених проспеката за уврштење и додатака проспеката у периоду од 2017 – 2022. године

У 2022. години није било поступака одобрења проспеката за уврштење на службено берзанско тржиште пред Комисијом.

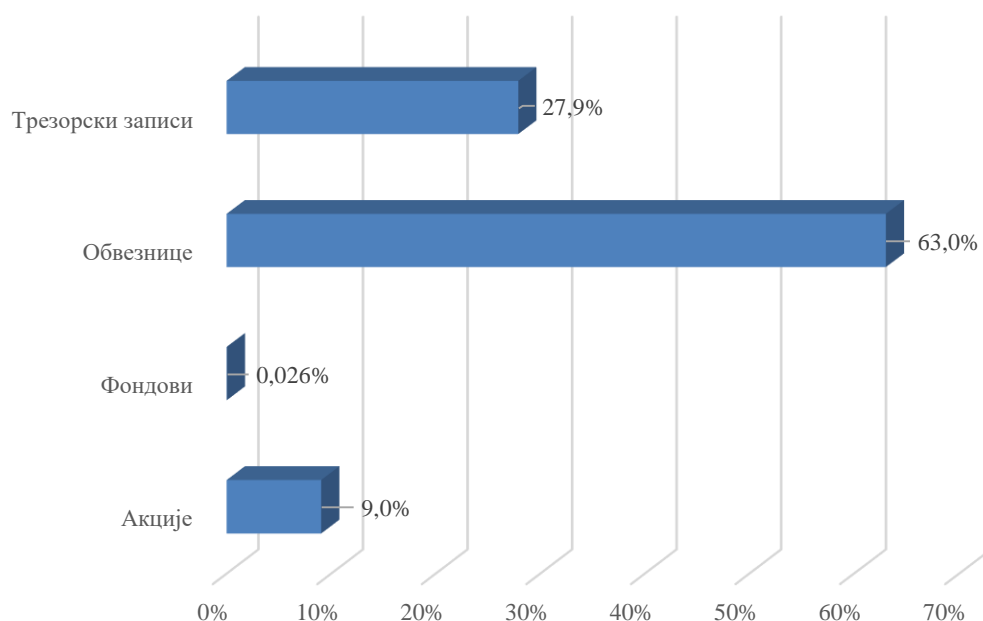
¹⁷ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 99/21 и 14/22.

3. Берзански показатељи

Укупан промет на Бањалучкој берзи (укључујући блок послове, пријављене послове по основу преузимања, аукције за пакете акција, обвезнице и јавне понуде) у 2022. години износио је 688.424.491 КМ, што је 82,2% веће од оствареног укупног промета у 2021. години.

Укупан промет	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Акције/удјели:						
- Редован промет	17.213.171	32.427.412	40.865.902	44.135.227	44.746.868	34.302.504
- Блок посао	29.667.878	65.830.823	27.884.703	46.218.389	53.012.358	8.162.681
- Преузимање	741.878	112.689	114.623	20.435.170	2.047.692	13.624.464
- Аукција за пакет акција	2.108.638	1.600.648	687.912	-	-	0
- Јавна понуда	-	2.177.273	7.000.000	1.835.577	712.938	6.343.660
Обвезнице:						
- Редован промет	41.876.240	67.462.080	45.472.441	56.726.007	59.634.704	78.458.116
- Блок посао	-	-	-	-	-	22.000.000
- Јавна понуда	251.718.000	238.589.500	310.117.440	308.959.249	97.605.042	333.474.700
Трезорски записи:						
- Редовни промет	399.074	-	-	19.424.321	4.992.950	-
- Јавна понуда	143.149.391	19.970.440	39.990.320	236.285.258	115.044.518	192.058.366
Укупно	486.874.270	428.170.864	472.133.341	734.019.198	377.797.070	688.424.491

Табела 14. Укупан промет на Бањалучкој берзи у периоду 2017 – 2022. година¹⁸

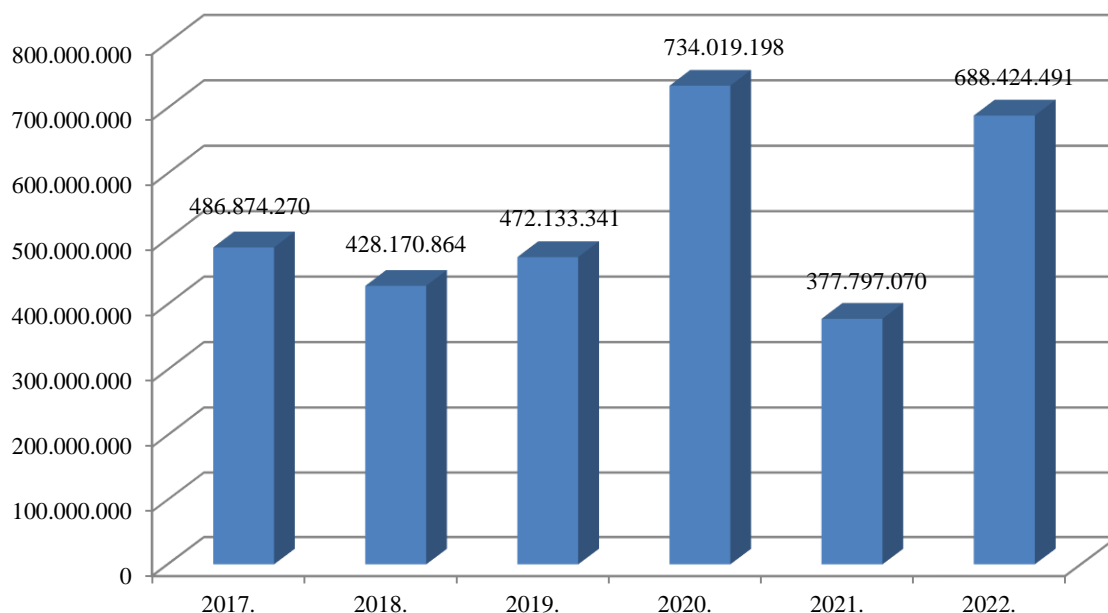

Слика 7. Структура укупног промета на Бањалучкој берзи у 2022. години

На основу података из претходне табеле може се видјети да је у 2022. години у односу на претходну годину дошло до смањења вриједности редовног промета акцијама (-23,3%) и пораста вриједности јавних понуда акција (789,8%) и обвезница (241,7%). Поред тога, у овој години дошло је до повећања вриједности редовног промета обвезницама (31,6%).

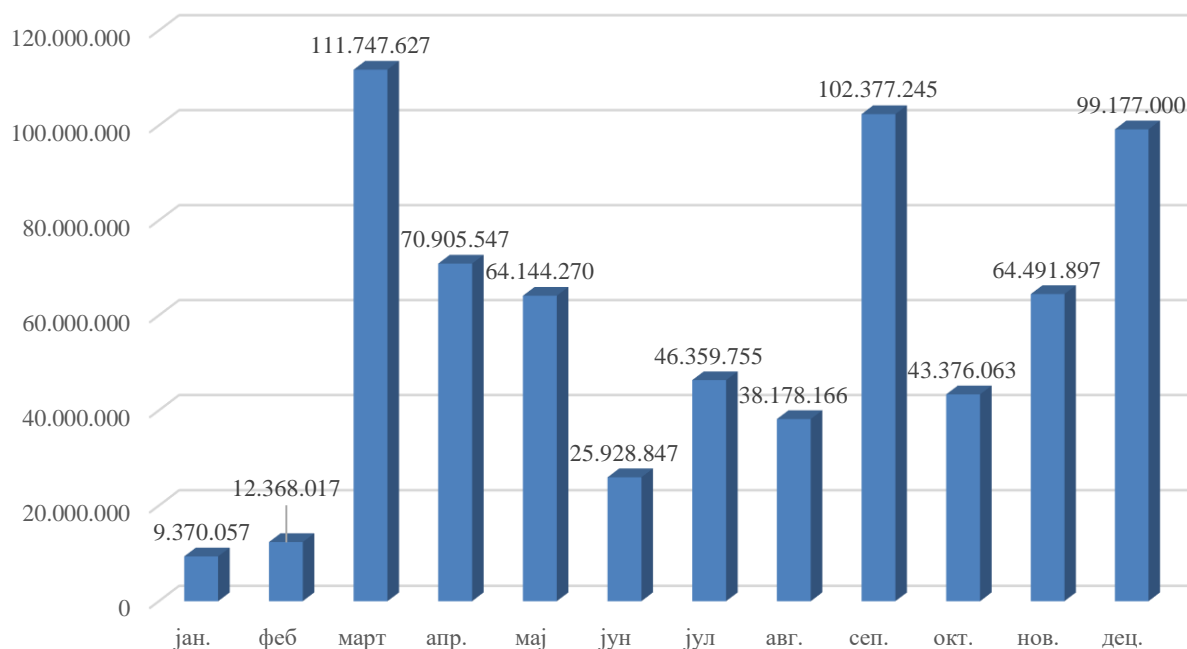
¹⁸ Извор: Бањалучка берза, URL= <https://www.blberza.com/Pages/annualreports.aspx>

Јавна понуда обвезница и трезорских записа значајно су дјеловали на остварени укупан промет на Бањалучкој берзи у 2022. години (76,3%), док је промет обвезницама и трезорским записима чинио 90,9% укупно оствареног промета.

Слика 8. Укупан промет на Бањалучкој берзи у периоду 2017 - 2022. године¹⁹

У 2022. години дошло је до раста **укупног промета** на Бањалучкој берзи у односу на претходну годину за 82,2%. Промет у 2022. години налази се близу нивоа оствареног промета из 2020. године који је највиши остварени промет у посматраном периоду.

Слика 9. Укупан промет на Бањалучкој берзи у 2022. години, по мјесецима²⁰

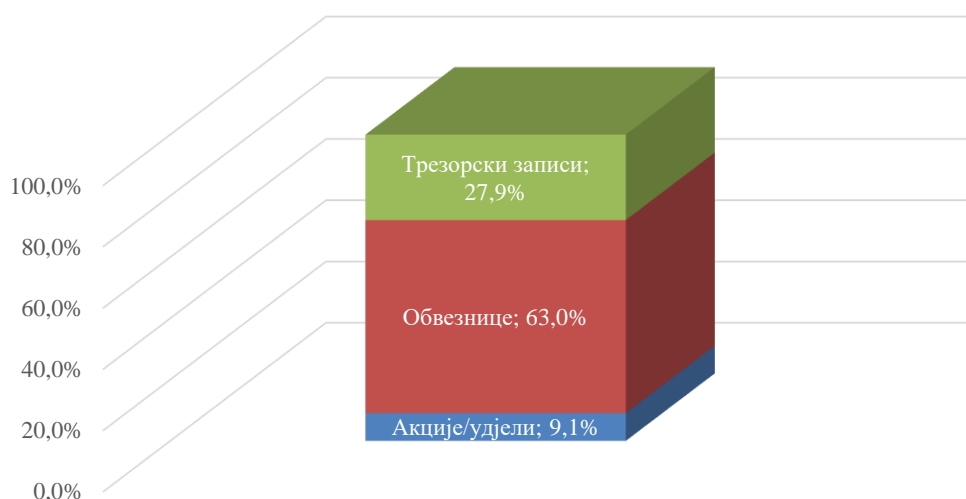
¹⁹ Исто

²⁰ Исто

Осцилације у промету на берзи биле су присутне и у 2022. години а највећи промет остварен је у марту, септембру и децембру.

Укупан промет	Износ	%
Акције/удјели:		9,07
- Редован промет	34.302.504	4,98
- Блок посао	8.162.681	1,19
- Преузимање	13.624.464	1,98
- Аукција за пакет акција	-	-
- Јавна понуда	6.343.660	0,92
Обвезнице:		63,03
- Редован промет	78.458.116	11,40
- Блок посао	22.000.000	3,20
- Јавна понуда	333.474.700	48,44
Трезорски записи:		27,9
- Редовни промет	-	-
- Јавна понуда	192.058.366	27,9
Укупно	688.424.491	100

Табела 15. Структура укупно оствареног промета на Бањалучкој берзи у 2022. години²¹

Слика 10. Структура укупног оствареног промета на Бањалучкој берзи у 2022. години (%)

У структури укупног промета у 2022. години, као и у претходној години, доминирају обвезнице које су прометоване путем јавне понуде и у секундарном редовном промету, са учешћем од 63,03%, у односу на укупно остварени промет, што представља повећање у односу на претходну годину (51,4%).

Од укупног промета у 2022. години, 9,07% чини редован промет акцијама и удјелима, што је пад за 65,9% у односу на претходну годину, када је износио 26,61%. Поред тога, редован промет обвезницама учествовао је са 11,4%, што представља смањење у односу на претходну годину за 27,8%, када је ово учешће износило 15,78%. Јавна понуда трезорских записа чини 27,9% укупног промета, што представља смањење за 8,4% у односу на претходну годину када је ово учешће било 30,45% укупног промета.

²¹ Исто

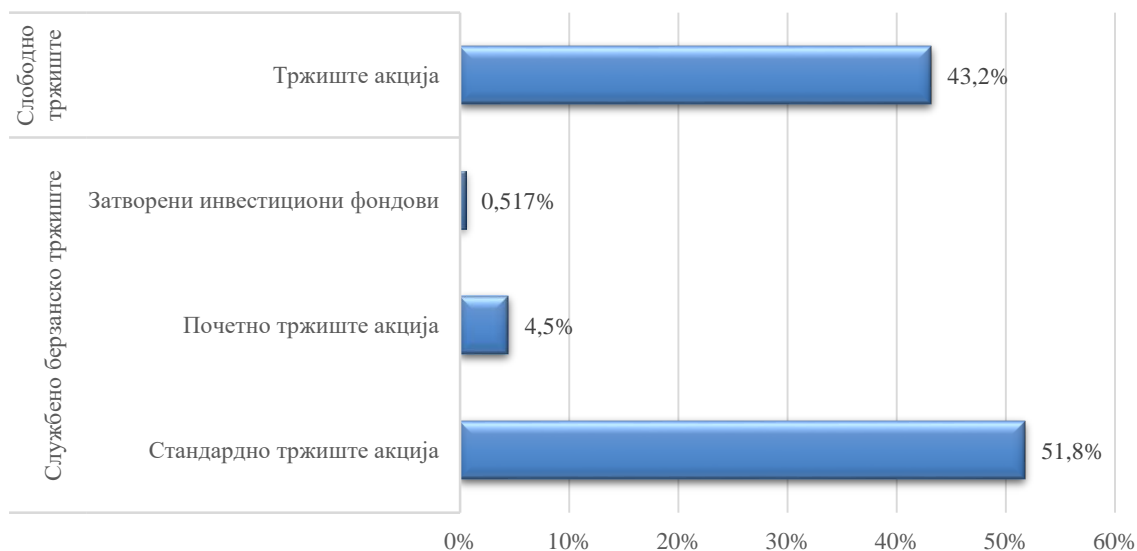
Хартије од вриједности	Промет		Број трансакција		Тржишна капитализација
	Редован	Остали послови ²²	Редован	Остали послови	
Акције	34.125.304	28.130.805	3.902	24	3.226.841.275
Фондови	177.200	0	3	0	1.274.116
Обвезнице	78.458.116	355.474.700	965	307	1.404.227.076
Трезорски записи	0	192.058.366	0	30	85.650.587
Укупно	112.760.620	575.663.871	4.870	361	4.717.993.055
Укупно	688.424.491		5.231		4.717.993.055

Табела 16. Промет, број трансакција и тржишна капитализација у 2022. години²³

Редован промет на Бањалучкој берзи у 2022. години (изузимајући блок послове, пријављене послове по основу преузимања, јавне понуде и аукције за пакете акција и обвезница) износио је 112.760.620 КМ, што је за 3,1% више него у 2021. години.

Током 252 дана редовног трговања у 2022. години укупно је закључено 4.870 трансакција, што је за 14,8% мање него у 2021. години. У просјеку је закључено 19 трансакција по дану трговања, са просјечном вриједности појединачне трансакције у износу од 23.154 КМ.

Просјечан редован дневни промет акцијама на Бањалучкој берзи у 2022. години износио је 136.121 КМ, што је за 22,1% мање у односу на претходну годину.

Слика 11. Структура редовног промета акцијама по сегментима тржишта у 2022. години²⁴

Највећи редован промет акцијама у 2022. години је остварен акцијама емитената који су уврштени на службено стандардно тржиште акција (51,8%), затим акцијама емитената који су уврштени на слободно тржиште (43,2%).

²² У пријављеним пословима укључени су блок послови, преузимања, аукције за пакет акција и јавне понуде.

²³ Исто

²⁴ Исто

У редовном промету обвезницама у 2022. години остварена је вриједност промета од 78.458.116 КМ, што је чинило 11,4% укупног и 69,6% редовног промета.

Слика 12. Структура редовног промета дужничким хартијама од вриједности по сегментима тржишта у 2022. години²⁵

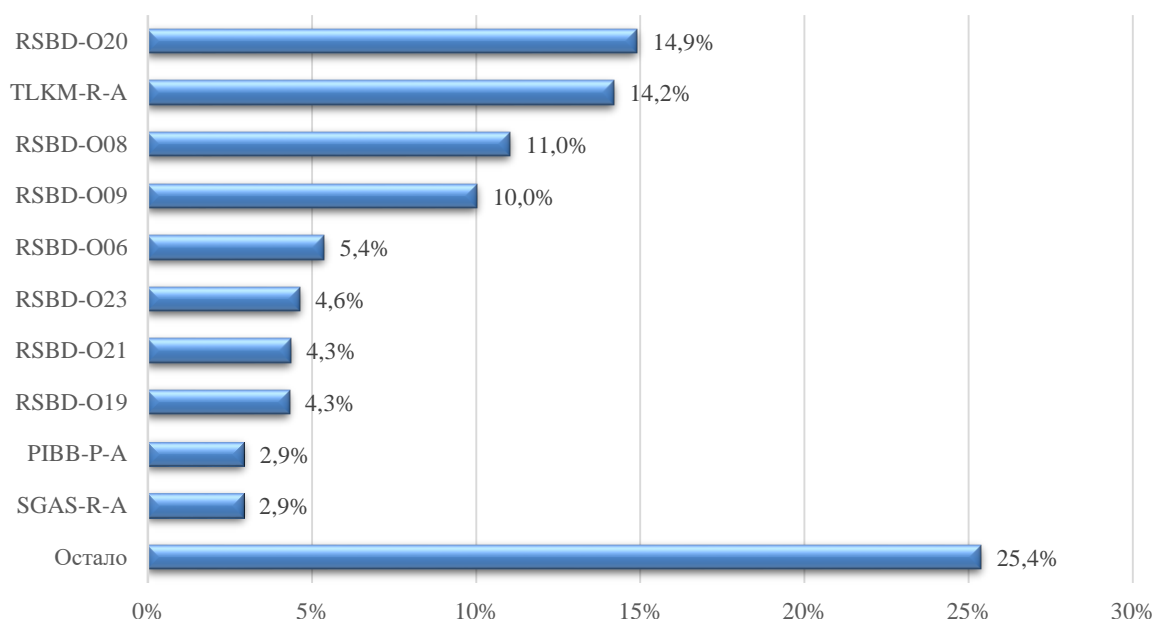
У 2022. години, чланови Бањалучке берзе су закључили 11 блок послова, четири више него претходне године, када је закључено седам блок посао. Укупна вриједност трговања са блок пословима износила је 30.162.681 КМ, што представља 4,4% укупног промета на Бањалучкој берзи (68,7% мање него претходне године).

Ознака	Емитент	Цијена 31.12.2022.	Просјечна цијена	Број трансак.	Вриједност (КМ)
RSBD-O20	Република Српска 3,20% 10/06/25	100,28	100,3211	8	16.803.781
TLKM-R-A	Телеком Српске а.д. Бања Лука	1,62	1,4941	1.851	15.999.576
RSBD-O08	Република Српска 3% 31/01/23	100,07	100,2227	3	12.438.890
RSBD-O09	Република Српска 3,5% 06/02/24	101,59	101,9866	8	11.305.214
RSBD-O06	Република Српска 3,5% 03/11/22		100,8967	2	6.053.800
RSBD-O23	Република Српска 3,5% 04/12/30	104,15	104,1500	1	5.207.500
RSBD-O21	Република Српска 3,20% 10/07/25	101,21	101,2100	1	4.898.564
RSBD-O19	Република Српска 2% 16/04/25	97,14	97,1400	1	4.857.000
PIBB-P-A	Наша Банка а.д. Бијељина	0,66	0,6600	4	3.300.000
SGAS-R-A	Сарајево гас а.д. Источно Сарајево	0,9	0,6400	27	3.279.231
Остало				2.964	28.617.064
Укупно				4.870	112.760.620

Табела 17. Десет хартија од вриједности којима је највише трговано на Бањалучкој берзи у 2022. години²⁶

²⁵ Исто

²⁶ Исто

Слика 13. Учешће редовног промета топ десет акција у редовном промету на Бањалучкој берзи у 2022. години²⁷

У 2022. години Бањалучкој берзи је пријављено је 10 послова по основу завршених **јавних понуда за преузимање** у укупној вриједности од 13.624.464 КМ, што је чинило 2% укупног промета. Поред тога, обављене су 22 **јавне понуде обвезница** укупне вриједности 332.759.700 КМ, што чини 48,3% укупно оствареног промета, те шест **јавних понуда трезорских записа** у вриједности 192.058.366 КМ, што чини 27,9% укупно оствареног промета.

Члан	Куповина		Продаја		Укупно		
	Промет	Број	Промет	Број	Промет	Број	%
Авантис брокер Ад Бања Лука	162.628.003	1.410	101.606.391	1.097	264.234.394	2.507	19,58
Еуроброкер ад. Бања Лука	43.791.619	937	8.608.685	1.085	52.400.304	2.022	3,88
Директни чланови тржишта трезорских записа РС	74.093.921	14			74.093.921	14	5,49
Министарство финансија РС			488.964.046	164	488.964.046	164	36,23
Монет брокер ад. Бања Лука	56.829.971	1.241	61.377.109	1.569	118.207.080	2.810	8,76
Нова банка ад. Бања Лука	257.601.982	838	5.214.877	714	262.816.859	1.552	19,47
Raiffeisen Capital ад. Бања Лука	79.854.531	781	9.028.920	592	88.883.451	1.373	6,59
Укупно	674.800.027	5.221	674.800.027	5.221	1.349.600.055	10.442	100

Табела 18. Укупан промет по члановима Бањалучке берзе у 2022. години²⁸

Три члана Бањалучке берзе са оствареним највећим укупним прометом у 2022. години су²⁹:

1. Авантис брокер а.д. Бања Лука (19,58%),
2. Нова банка а.д. Бања Лука (19,47%).
3. Монет брокер а.д. Бања Лука (8,76%)

²⁷ Исто

²⁸ Исто

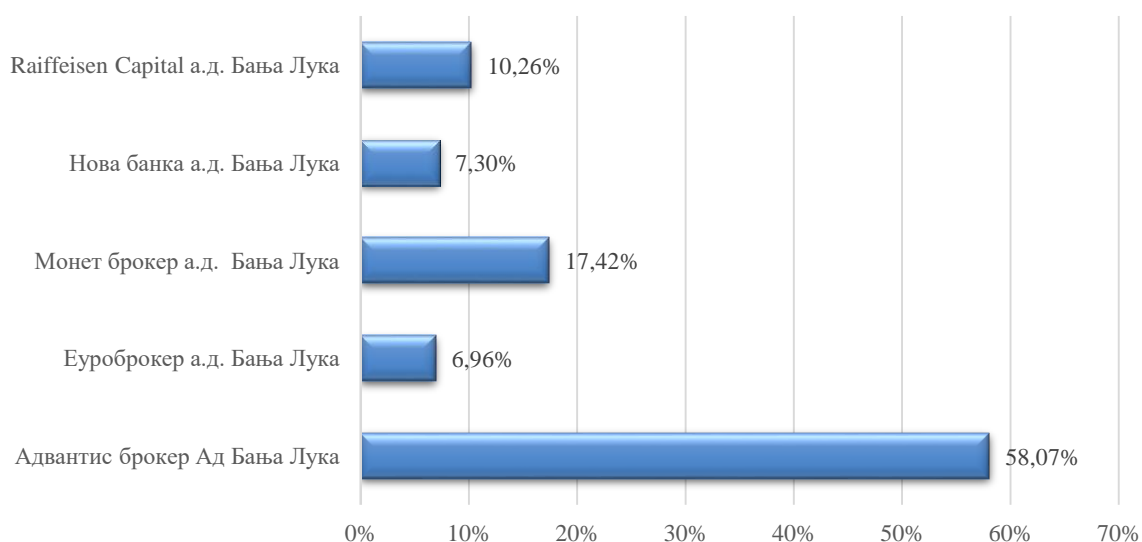
²⁹ Овдје су изузети Директни чланови тржишта трезорских записа Републике Српске и Министарство финансија Републике Српске.

Учешће берзанских посредника у редовном промету, који искључује блок послове, послове преузимања, јавне понуде и аукције за пакет акција, разликује се у односу на укупан промет, а разлог томе је велико учешће блок послова и преузимања акционарских друштава у укупним трансакцијама појединих берзанских посредника.

Члан	Куповина		Продаја		Укупно		
	Промет	Број	Промет	Број	Промет	Број	%
Адвантис брокер Ад Бања Лука	62.840.702	1.205	68.116.169	940	130.956.871	2.145	58,07
Еуроброкер а.д. Бања Лука	7.082.403	910	8.608.685	1.085	15.691.088	1.995	6,96
Монет брокер а.д. Бања Лука	14.321.916	1.207	24.968.035	1.542	39.289.952	2.749	17,42
Нова банка а.д. Бања Лука	11.928.549	802	4.525.524	713	16.454.073	1.515	7,30
Raiffeisen Capital а.д. Бања Лука	16.587.050	746	6.542.206	590	23.129.256	1.336	10,26
Укупно	112.760.620	4.870	112.760.620	4.870	225.521.240	9.740	100

Табела 19. Редован промет по члановима Бањалучке берзе у 2022. години (искључује блок послове, преузимања, аукције за пакет акција, јавне понуде)³⁰

Слика 14. Учешће берзанских посредника у редовном промету на Бањалучкој берзи у 2022. години³¹

Три члана Бањалучке берзе са оствареним највећим редовним прометом у 2022. години (искључујући блок послове, пријављивање преузимања, аукције за пакете акција и јавне понуде) су³²:

1. Адвантис брокер а.д. Бања Лука (58,07%),
2. Монет брокер а.д. Бања Лука (17,42%) и
3. Raiffeisen Capital а.д. Бања Лука (10,26%).

Берзански индекси представљају показатеље кретања цијена хартија од вриједности на берзи. У састав индекса могу да улазе акције предузећа, банака и осигуравајућих друштава које испуњавају опште услове и критеријуме за укључивање акција.

³⁰ Исто

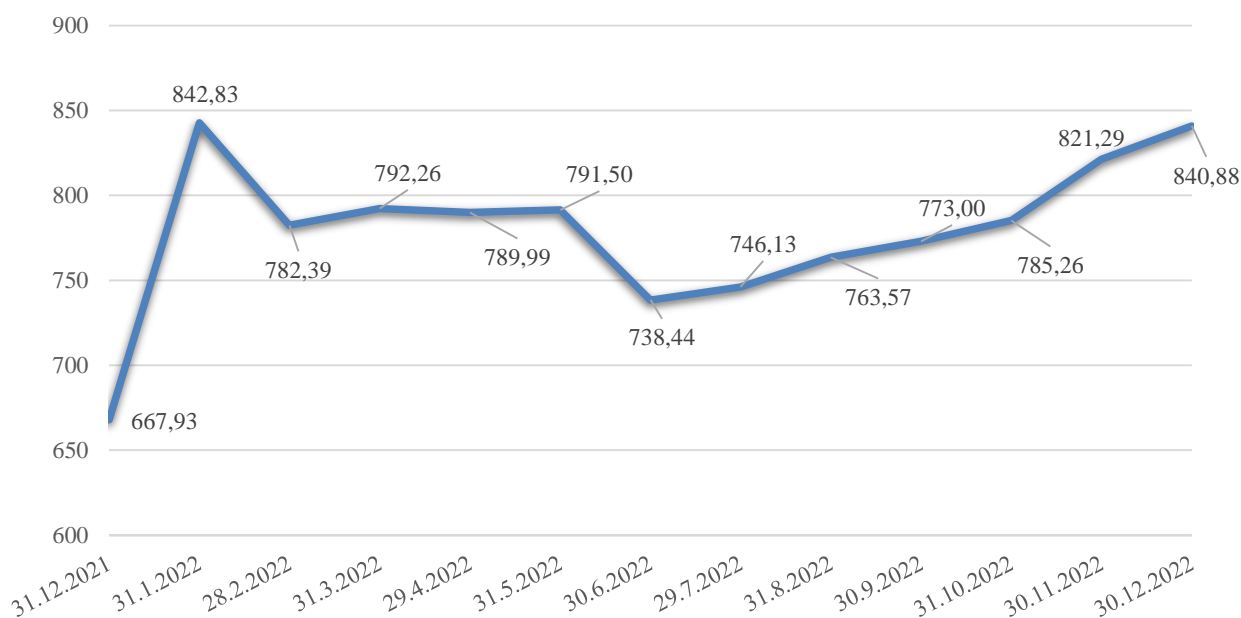
³¹ Исто

³² Овдје су изузети Директни чланови тржишта трезорских записа Републике Српске и Министарство финансија Републике Српске.

Берзански индекс Републике Српске (БИРС) формиран је 01.05.2004. године са почетном вриједношћу од 1.000,00 поена.

Ознака хов	Назив емитента	Цијена 31.12.2021.	Цијена 31.12.2022.	Проmjена (%)	Промет (КМ)	P/E ³³
ALPR-R-A	Алпро а.д. Власеница	0,35	0,34	-2,86%	23.525	4,12
BOKS-R-A	Боксит а.д. Милићи	0,45	0,412	-8,44%	10.627	75,19
BVRU-R-A	ЗТЦ Бања Врућица а.д. Теслић	0,901	1,1	22,09%	23.007	8,57
DEST-R-A	Хемијска индустрија Дестилација а.д. Теслић	0,232	0,36	55,17%	975.134	15,63
EKBL-R-A	Електрокрајина а.д. Бања Лука	0,1	0,092	-8,00%	26.049	17,11
ELDO-R-A	Електро Добој а.д. Добој	0,24	0,34	41,67%	12.364	132,62
HEDR-R-A	Хидроелектране на Дрини а.д. Вишеград	0,236	0,29	22,88%	435.783	35,36
HELV-R-A	Хидроелектране на Врбасу а.д. Мркоњић Град	0,324	0,315	-2,78%	16.384	13,87
HETR-R-A	Хидроелектране на Требишњици а.д. Требиње	0,23	0,39	69,57%	1.176.284	36,88
RITE-R-A	РиТЕ Гацко а.д. Гацко	0,03	0,031	3,33%	23.297	21,68
RTEU-R-A	РиТЕ Угљевик а.д. Угљевик	0,034	0,04	17,65%	19.867	29,52
TLKM-R-A	Телеком Српске а.д. Бања Лука	1,42	1,62	14,08%	15.999.576	10,71

Табела 20. Проmjена вриједности акција које улазе у састав БИРС-а у 2022. години³⁴

Слика 15. Мјесечно кретање БИРС-а у 2022. години

Берзански индекс (БИРС) је у 2022. години имао раст од 25,9% а његова вриједност на дан 31.12.2022. износила је 840,88 поена.

Највећу вриједност БИРС је имао 13.12.2022. године (869,94 поена), а најнижу вриједност је имао 4.1.2022. године (658,37 поена).

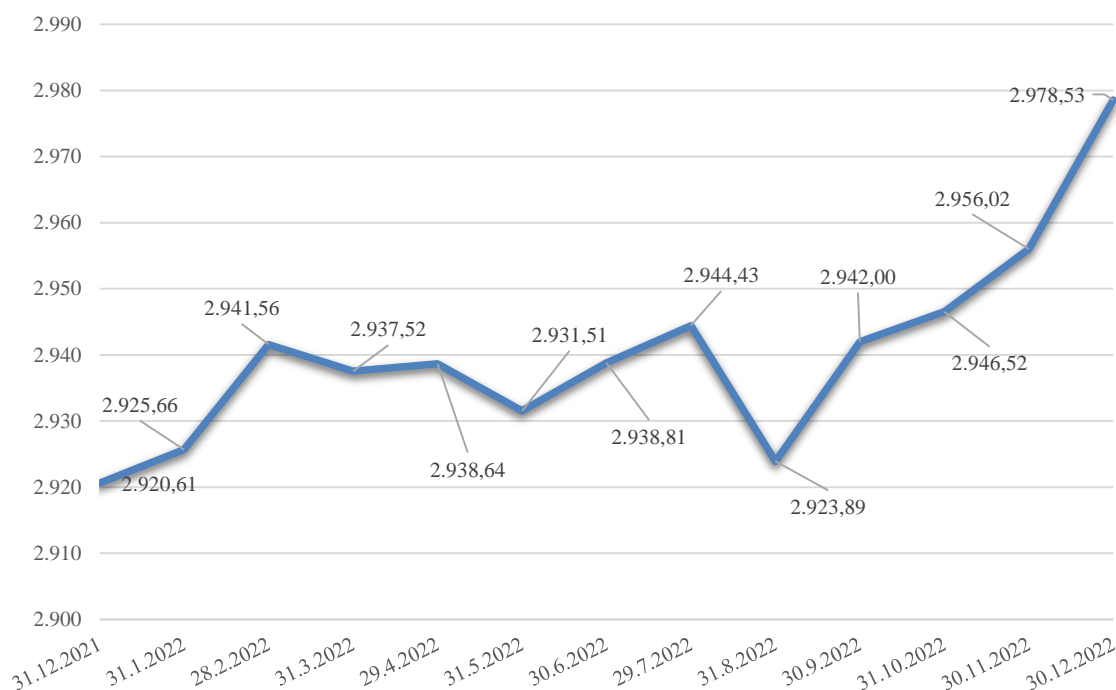
Индекс обвезница Републике Српске (ОРС) одређује се за обвезнице које емитује Република Српска.

³³ Показатељ P/E (енг. Price/Earning per share) представља однос цијене и зараде по акцији и односи се на финансијске извјештаје за посљедњу годину.

³⁴ Исто.

Ознака	Назив	Цијена 31.12.2021.	Цијена 31.12.2022.	Промијена цијене	Промет
RSDS-O-I	Република Српска - дев. штедња 9	101,2	101,2	0,00%	1.293.877
RSRS-O-L	Република Српска - ратна штета 12	97,7	97,3	-0,41%	612.477
RSRS-O-M	Република Српска - ратна штета 13	96	97,2	1,25%	348.512

Табела 21. Промијена вриједности обвезница које улазе у састав индекса ОРС у 2022. години³⁵

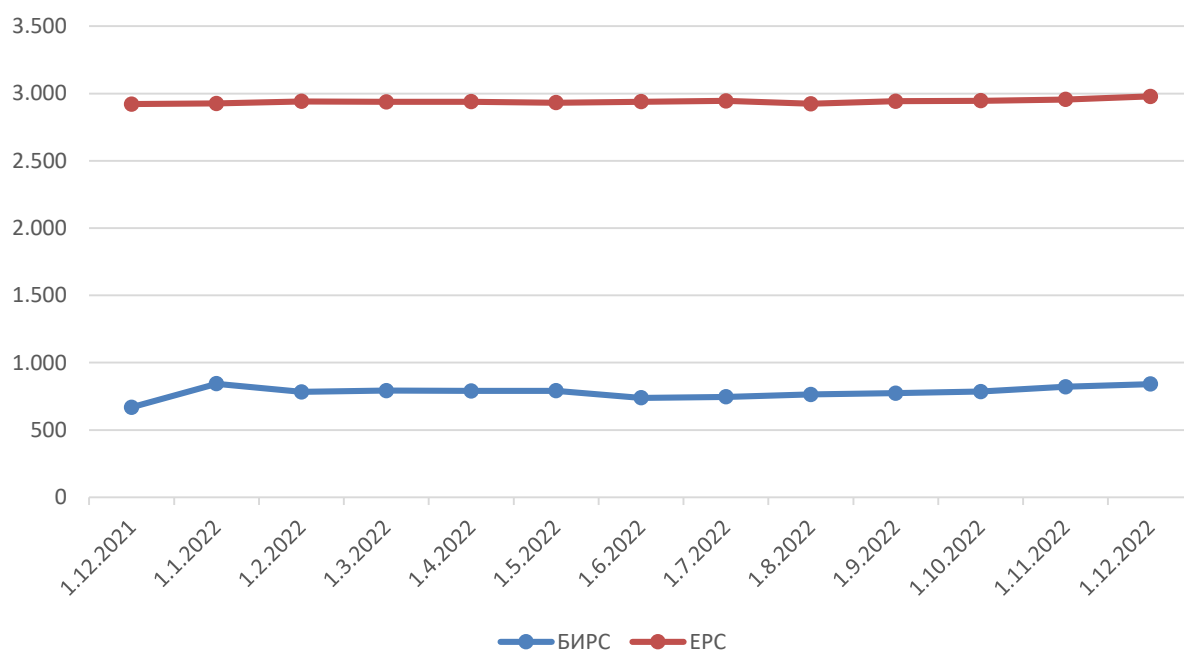
Слика 16. Мјесечно кретање ОРС -а у 2022. години

Индекс обвезница Републике Српске (ОРС) је у 2022. години имао раст од 3% и 31.12.2022. године вриједност ОРС -а је износила 2.978,53 поена.

Најнижу вриједност ОРС је имао 4.1.2022. године (2.921,28) а највишу вриједност остварио је 30.12.2022. године, када је износио 2.978,53 поена.

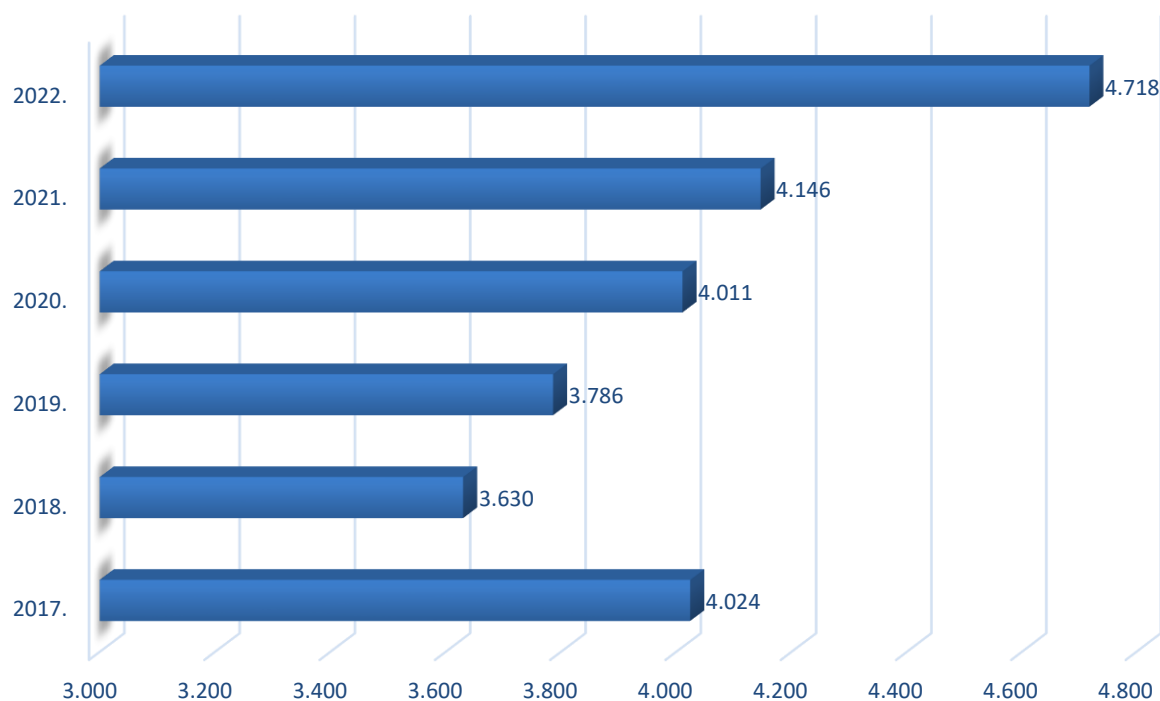
Двије од три обвезнице које улазе у састав ОРС-а су у 2022. години оствариле раст цијена, а највећи раст цијена имале су обвезнице Република Српска - измирење ратне штете 13 (1,25%).

³⁵ Исто

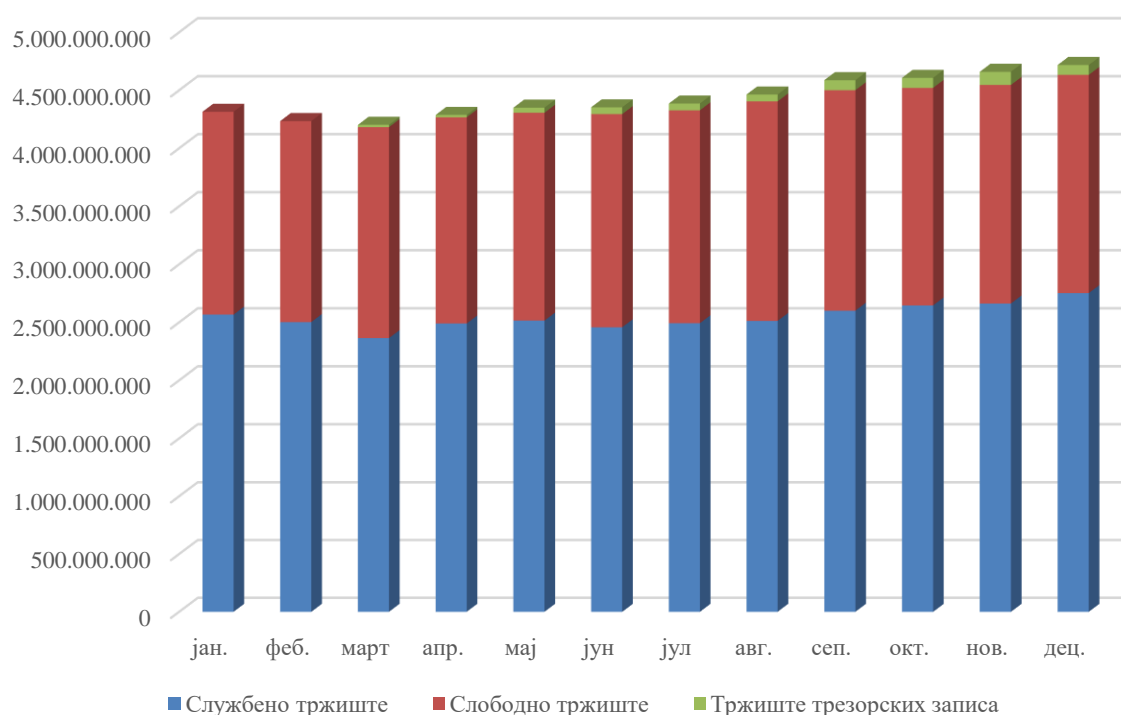
Слика 17. Графички приказ вриједности индекса БИРС и ОРС у 2022. години³⁶

Укупна **тржишна капитализација** свих хартија од вриједности којима се тргује на Бањалучкој берзи на дан 31.12.2022. године износила је 4.717.993.055 КМ, што је за 13,8% више него на крају 2021. године.

Слика 18. Преглед тржишне капитализације на Бањалучкој берзи у периоду од 2017. до 2022. године (у мил. КМ)

³⁶ Исто

Слика 19. Приказ тржишне капитализације у 2022. години, по мјесецима³⁷

Највећи удио у укупној тржишној капитализацији хартија од вриједности на Бањалучкој берзи имају акције које су уврштене на службено берзанско тржиште.

4. Регистрација, обрачун, поравнање и пренос хартија од вриједности

Према Закону о тржишту хартија од вриједности послове јединствене евиденције о хартијама од вриједности, о власницима хартија од вриједности, о правима из хартија од вриједности, о правима трећих лица на хартијама од вриједности и титуларима тих права, као и забране и ограничења преноса хартија од вриједности обавља Централни регистар хартија од вриједности а.д. Бања Лука (у дањем тексту: Централни регистар). Дакле, Централни регистар отвара и води рачуне власника хартија од вриједности, емитената, берзанских посредника и рачуне других чланова Централног регистра и њихових клијената, кастоди рачуне и рачуне за депоновање хартија од вриједности. Истовремено је клириншка кућа која обавља послове обрачуна, поравнања и преноса хартија од вриједности и новчаних обавеза и потраживања насталих по основу послова са хартијама од вриједности, закључених на берзи. Централни регистар врши и пренос хартија од вриједности на основу других законом прописаних послова.

На дан 31.12.2022. године берзански посредници који имају статус члана Централног регистра су:

1. Адвантис брокер а.д. Бања Лука,
2. Еуроброкер а.д. Бања Лука,
3. Монет брокер а.д. Бања Лука,
4. Нова банка а.д. Бања Лука и
5. Raiffeisen Capital а.д. Бања Лука,

Кастоди банке које имају статус члана Централног регистра су:

³⁷ Исто

1. Нова банка а.д. Бања Лука,
2. Raiffeisen Bank д.д. БиХ Сарајево и
3. Unicredit Bank д.д. Мостар.

Централни регистар је, у складу са одредбама Закона о тржишту хартија од вриједности, дужан да формира гарантни фонд у циљу обезбјеђења извршења обавеза из послова закључених на уређеном тржишту. Чланови Централног регистра су у 2022. години редовно извршавали своје обавезе, како по основу уплата у гарантни фонд, тако и по основу нето дуговања из послова закључених на уређеном тржишту.

Врста	Број
Емисија по врсти хартије:	
Акције	18
Обвезнице	26
Трезорски записи	5
Удјели	1
Емисија по врсти емитента:	
Државна и локална администрација	18
Домаће финансијске организације	19
Привредна друштва	13
Емисија акција по врсти промјене на капиталу:	
Прва емисија	-
Емисије по основу смањења капитала	4
Емисије по основу повећања капитала	14
Емисије по осталим основама	-

Табела 22. Структура регистрованих хартија по врсти хартије, врсти емитента и врсти промјена на капиталу у 2022. години³⁸

Врста посла	Број
Насљеђивање	1.719
Уговор о поклону	27
Уговор о купопродаји	26
Одлука суда и других надлежних органа	425
Преузимање	323
Пренос на откупиоца	1.195
Остало	3.445
Укупно	7.160

Табела 23. Структура преноса по основу послова ван берзе по врсти посла у 2022. години³⁹

³⁸ Извор: Регистар емитената код Комисије и Централни регистар хартија од вриједности.

³⁹ Исто.

Врста захтјева и налога	Позитивно ријешени
Отварање власничких рачуна (по захтјеву)	186
Корекција података о власницима	1.121
Спајање рачуна услед корекције података	141
Издавање извјештаја за емитенте (по захтјеву)	494
Издавање књиге акционара (по уговору)	178
Издавање потврда (стање хов, новчана средства, преноси, заложна права и др.)	2.865
Издавање извода о стању на рачуну (по захтјеву)	256
Упис заложних права	43
Упис промјене код заложног права	8
Брисање заложних права	23
Принудна продаја заложених хартија од стране Централног регистра	10
Упис забране располагања	36
Брисање забране располагања	35
Упис забране права гласа	36
Брисање забране права гласа	30
Пријем у чланство	0
Искључење из чланства	0
Престанак чланства	0
Број поступака преузимања	15
Број поступака откупиоца	5

Табела 24. Структура и број позитивно ријешених налога и захтјева у 2022. години⁴⁰

ОПИС	2020.	2021.	2022.
Емитенти	5	10	5
Власнички рачуни	287	524	429
Регистроване хартије: - акције - обвезнице/трезорски записи	49	47	50
Број емитованих нових хартија	115.578.658	180.462.848	246.710.445
Номинална вриједност нових хартија у КМ	689.706.590	410.067.145	689.941.223
Емисија по основу повећања капитала	15	13	14
Емисија по основу смањења капитала	5	5	4
Емисија по осталим основама	1	1	0
Преузимања	11	5	15
Упис заложних права	79	70	43
Брисање заложних права	69	56	23
Продаја заложених хартија од стране ЦР	19	40	10
Упис забране располагања	47	51	36
Брисање забрана располагања	5	25	35

Табела 25. Преглед броја хартија, отворених рачуна и корпоративних радњи у периоду од 2020. до 2022. године

Према Правилнику о обрачуна, поравнању и преносу хартија од вриједности⁴¹ који је ступио на снагу 01.01.2015. године, Централни регистар врши пренос хартија од вриједности и новца по принципу „испорука по плаћању“ (енг. delivery versus payment

⁴⁰ Исто.

⁴¹ Службени гласник Републике Српске, број 108/14.

- DVP) на дан t+2, осим у ванредним ситуацијама у складу са одредбама тог правилника. Овим је скраћен период преноса хартија од вриједности и новца по основу послова закључених на берзи по обављеној трансакцији хартијама од вриједности са три на два дана.

Опис	2021.	2022.	Индекс
Број трансакција	5.493	4.881	88,86
Вриједност салдираног промета	162.588.355	163.147.690	100,34

Табела 26. Подаци о салдираном промету у 2021. и 2022. години⁴²

Вриједност салдираног промета у 2022. години је за 0,34% већа од вриједности салдираног промета у претходној години. С друге стране, број салдираних трансакција је за 11,14% мањи у односу на претходну годину.

Опис	2021.	2022.	Индекс
Број салдираних трансакција	5.485	4.877	88,92
Просјечан број дневно салдираних трансакција	21,43	19,35	90,29
Вриједност салдираног редовног промета	104.583.047	114.099.787	109,10
Просјечна дневна вриј. салдираног редовног промета	408.528	452.776	110,83

Табела 27. Вриједност салдираног редовног промета у 2021. и 2022. години

Вриједност салдираног редовног промета у 2022. години износила је 114.099.787 КМ што представља повећање за 9,1% у односу на 2021. годину. Просјечна дневна вриједност салдираног редовног промета износила је 452.776 КМ, што је за 10,83% више него што је износила у претходној години. Укупно је салдирано 4.877 трансакција, што је за 11,08% мање у односу на претходну годину.

Опис	Врста хартије од вриједности			Укупно
	Акције	Обвезнице	Остале хов	
Вриједност салдираног промета	34.063.396	80.036.391	0	114.099.787
% од вриједности салдираног редовног промета	30%	70%	0%	100%
Индекс (2022. / 2021.)	76	134	0	109
Број салдираних хартија од вриједности	60.908.097	25.771.848	0	86.679.945
% од укупног броја салдираних хов	70%	30%	0%	100%
Индекс (2022. / 2021.)	79	55	0	70
Број салдираних трансакција	3.905	972	0	4.877
% од укупног броја салдираних трансакција	80%	20%	0%	100%
Индекс (2022. / 2021.)	95	70	0	89

Табела 28. Редовна трговина у 2022. години, по врстама хартија од вриједности⁴³

Из претходне табеле видимо да је вриједност салдираног редовног промета обвезницама и у 2022. години већа од салдираног редовног промета акцијама (70%:30%). У односу на 2021. годину вриједност промета обвезницама повећана је за 34%, док је вриједност промета акцијама смањена за 24%. Број салдираних трансакција обвезницама у 2022. години смањен је за 45%, док је број салдираних трансакција са акцијама смањен за 21% у односу на број салдираних трансакција у претходној години.

⁴² Исто

⁴³ Исто.

Тржишта у развоју као што је тржиште капитала Републике Српске у великој мјери зависе од страних инвеститора, који су у моменту почетка кризе повукли значајна средства.

Мјесец	Укупна вриједност промета	Продаја		Куповина	
		Износ	%	Износ	%
Јануар	4.678.126	45.553	1,95	59.405	2,54
Фебруар	4.381.509	145.155	3,31	521.881	11,91
Март	58.539.661	2.161.016	3,69	505.975	0,86
Април	24.937.998	133.562	0,54	50.179	0,20
Мај	10.528.091	214.622	2,04	56.881	0,54
Јун	9.580.236	208.729	2,18	29.555	0,31
Јул	6.089.397	172.714	2,84	2.820.643	46,32
Август	2.581.127	122.941	4,76	106.125	4,11
Септембар	4.285.092	878.483	20,50	139.396	3,25
Октобар	6.145.341	450.675	7,33	107.629	1,75
Новембар	9.763.053	3.065.971	31,40	1.445.523	14,81
Децембар	5.682.641	2.622.256	46,15	2.759.134	48,55
УКУПНО	147.192.270	10.221.677	6,94	8.602.327	5,84

Табела 29. Учешће нерезидената у укупном промету у 2022. години⁴⁴

На основу података из претходне табеле видљиво је да је учешће нерезидената у куповном промету у 2022. години 5,84% што је за 78,9% мање у односу на претходну годину. С друге стране, учешће нерезидената у продајном промету у 2022. години износило је 6,94%, што је за 80,9% мање него у претходној години.

5. Извјештавање и објављивање информација од стране емитената

Правилником о извјештавању и објављивању информација од стране емитената хартија од вриједности које су предмет јавне продаје⁴⁵, детаљно је регулисан начин извршавања обавеза акционарских друштава и емитената чије су хартије од вриједности предмет јавне понуде⁴⁶.

Емитенти, чије су хартије од вриједности уврштене на службено берзанско тржиште, према члану 284. Закона о тржишту хартија од вриједности, обавезни су да објављују:

- годишње (укључујући и консолидоване), полугодишње и тромјесечне финансијске извјештаје,
- ревизорске извјештаје,
- извјештаје о значајним догађајима и радњама које утичу на пословање емитента и
- посебан извјештај ревизора у складу са захтјевима Комисије,

док су емитенти, чијим се хартијама од вриједности тргује на слободном тржишту, према члану 285. истог закона, обавезни да објављују:

- годишње финансијске извјештаје,

⁴⁴ Приказане вриједности продаја/куповина односе се на вриједности салдираних трансакција.

⁴⁵ „Службени гласник Републике Српске“, број 60/12, 111/12, 50/14, 103/20 и 99/21.

⁴⁶ У 2020. години Правилник је промијењен у дијелу који се тиче усаглашавања са Правилником о условима и поступку емисије хартија од вриједности у дијелу који се тиче документације која се објављује у поступку емисије хартија од вриједности, као значајни догађај, те у смислу допуне значајних догађаја.

- б) ревизорске извјештаје ако су дужни да врше ревизију у складу са прописима Комисије и
- в) извјештаје о значајним догађајима и радњама које утичу на пословање емитента.

Емитентима је омогућено да финансијске, ревизорске и извјештаје о значајним догађајима достављају електронским средствима комуникације. Наведене извјештаје Бањалучка берза бесплатно објављује у оквиру информационог портала институција тржишта капитала (Комисије за хартије од вриједности, Бањалучке берзе и Централног регистра хартија од вриједности).

Ставом 2. члана 26. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске⁴⁷ омогућен је бесплатан увид у основне податке из преузетих финансијских извјештаја на интернет страници Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ).

Већи дио преосталих обавеза за емитента, реализују и саме институције тржишта капитала у име емитената, па се већина наведених извјештаја и података у тим извјештајима преузимају из Регистра емитената хартија од вриједности који води Комисија (општи подаци о емитентима, подаци о управи и одборима, подаци о повезаним правним лицима и подаци о емисији хартија од вриједности, различите врсте рјешења итд.) и Централног регистра хартија од вриједности (подаци о власницима и власничкој структури). На овај начин, тржишту је омогућена већа ефикасност при дисперзији информација, које су једноставно и бесплатно доступне свим заинтересованим странама, практично без трошкова за емитенте.

Дио наведених информација, које су предмет јавне објаве, попут оних из финансијских извјештаја и промету емитованих хартија на Бањалучкој берзи су расположиве и на енглеском језику.

У 2022. години Бањалучка берза је самостално и према захтјевима емитената објавила 1.472 корпоративних новости, углавном сазива за скупштину акционара, приједлога одлука и одлука скупштине акционара, обавјештења о стицању акција, јавних понуда за преузимање, мишљења о понуди за преузимање и других значајних догађаја. Дио тих информација преузима се из дневних новина, док су остале информације добијене од емитената. Укупан број објава на порталу Бањалучке берзе у извјештајном периоду је износио 2.592, односно у просјеку сваки радни дан објављивано је око 10 објава. У наведене објаве нису укључене курсне листе, статистички и други извјештаји Бањалучке берзе у вези са трговањем.

У 2022. години објављена су 202 извјештаја ревизора о финансијским извјештајима, 30 неревидираних годишњих финансијских извјештаја за 2021. годину емитената који су листирани на службеном берзанском тржишту, те 166 неревидираних финансијских извјештаја за 2021. годину за емитенте чије су акције уврштене на слободно тржиште, као и један финансијски извјештај за 2021. годину и 10 мјесечних извјештаја (преузетих од депозитара) затворених инвестиционих фондова.

Иако се може констатовати да информациони портал тржишта капитала у Републици Српској располаже са знатним бројем номинално релевантних информација о емитентима и даље постоји потреба да привредни субјекти који су на тржиште

---

⁴⁷ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 94/15 и 78/20.

капитала доспјели посредством приватизационих процеса остваре већи кредитбилитет са становишта поштовања стандарда при управљању акционарским друштвима. Наиме, легитимитет њиховог појављивања на тржишту хартија од вриједности са захтјевом за прикупљање новчаних средстава продајом хартија од вриједности зависи од могућности инвеститора да добију релевантне информације, али и ефикасну заштиту сопствених интереса.

6. Промјена облика организовања акционарског друштва и промјена правне форме

Законом о привредним друштвима⁴⁸ уређена је могућност промјене облика акционарског друштва (одредбом члана 189. и 191а), као и могућност промјене правне форме акционарског друштва (одредбе чланова 421. – 425.). На основу овлашћења из члана 191а. и члана 421. тог закона, Комисија је додатно уредила ову област доношењем Правилника о условима и поступку претварања затвореног акционарског друштва у отворено, односно отвореног акционарског друштва у затворено и промјени правне форме акционарског друштва⁴⁹.

У 2022. години Комисија је уписала седам промјена правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу и једну промјену облика акционарског друштва (отвореног у затворено акционарско друштво).

У периоду важења актуелног Закона о привредним друштвима, од када је читав процес и започео, правну форму отвореног акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу промијенило је укупно 99 друштва, док је 14 друштава промијенило облик организовања – из отвореног у затворено акционарско друштво. Сва поменута друштва су делистирана из берзанског система трговања.

Године	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Промјене облика организовања а.д. - из отвореног у затворено	2	-	1	1	1	1
Промјене правне форме – из а.д. у д.о.о.	13	5	6	3	6	7

Табела 30. Број поступака промјене облика организовања акционарског друштва и промјена правне форме из акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу

Уређивањем ове области, створени су предуслови за отворена акционарска друштва која немају интерес или услове за овакву правну форму, да могу да је промијене односно да се искључе из берзанског система трговања.

7. Преузимање акционарских друштава

Поступак преузимања отворених акционарских друштава обавља се у складу са Законом о преузимању акционарских друштава⁵⁰, чије одредбе омогућавају мањинским, али и другим акционарима да, у поступку преузимања друштва по унапријед утврђеним условима продају акције емитената у којима немају знатнијег утицаја на управљање, или других интереса. Важност овог закона на неликвидним тржиштима, попут нашег, посебно је наглашена, с обзиром да је број заинтересованих инвеститора за поједине емитенте релативно мали, често сведен само на једног купца.

⁴⁸ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 и 82/19.

⁴⁹ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/10, 60/12 и 117/12.

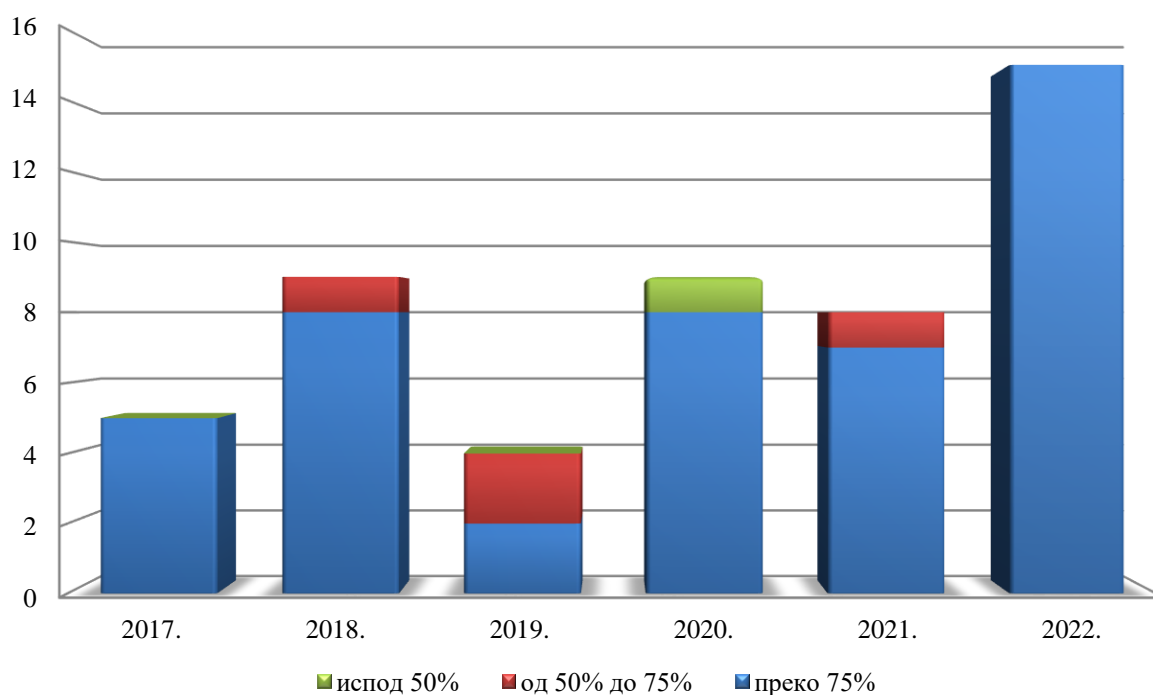
⁵⁰ „Службени гласник Републике Српске“, број 65/08, 92/09 и 59/13.

Отворена акционарска друштва (уз два изузетка) су садашњи правни статус стекла у процесу приватизације. Релативно велика дисперзија власништва, узрокована масовном ваучерском приватизацијом, чак и у малим предузећима (посматрано са аспекта величине капитала) имала је за посљедицу већи број преузимања у ранијим извјештајним периодима. Ипак, током посљедњих година примјетан је очекивани тренд смањења ових поступака, јер је консолидација власништва у највећем броју емитената, углавном, завршена, а поступци преузимања се обављају како би се прешао „праг“ од 90%, што би омогућило провођење поступка преноса акција мањинских акционара (према члану 421. став 1. Закона о привредним друштвима) и касније затварање акционарских друштва или промјену правне форме, те делистирање хартија са Берзе.

У току 2022. године поступак преузимања је окончан у 15 случајева.

Период	преко 75%	од 50% до 75%	испод 50%	Укупно
2017.	5	-	-	5
2018.	8	1	-	9
2019.	2	2	-	4
2020.	9	-	1	10
2021.	7	1	-	8
2022.	15	0	0	15

Табела 31. Упоредни преглед резултата преузимања у периоду 2017 – 2022. године

Слика 20. Процентуална структура поступака преузимања акционарских друштава у периоду од 2017. до 2022. године

Подаци за укупан број преузимања по резултатима поступака нису релевантни, с обзиром да је поступак за поједина акционарска друштва провођен два, три или чак четири пута.

Укупан број акционарских друштва која су била предмет преузимања најмање једном у периоду од почетка примјене Закона о преузимању акционарских друштава је 353.

Без обзира на различитост кључних мотива за стицање већинског учешћа у власничкој структури, нема доказа да је концентрација власништва допринијела потребном финансијском реструктурирању и ефикаснијем управљању привредним друштвима, већ је, напротив, у великом броју случајева основна дјелатност угашена а некретнине и опрема промијениле првобитну намјену.

У 2022. години Комисија је у једном случају утврдила постојање обавезе за објављивање јавне понуде за преузимање.

Од почетка примјене Закона о преузимању (од 2002. године), Комисија је покренула укупно 59 прекршајних поступака због непоступања по обавези објављивања понуде за преузимање⁵¹, а у 2022. години је прекршајни поступак покренут у једном случају.

---

⁵¹ Судови су у досадашњем периоду, у највећем броју случајева, изрицали условне осуде.

V ИНВЕСТИЦИОНИ ФОНДОВИ

Искуства развијених земаља су показала да инвестициони фондови, као алтернативни облик улагања у односу на класичну штедњу у банкама, постају све значајнији учесници на тржишту капитала и механизам за прикупљање и пласирање вишкова средстава који постоје у земљи. Инвестиционим фондовима управљају друштва за управљање инвестиционим фондовима, доношењем инвестиционих одлука и вршењем административних, маркетиншких и осталих активности.

У поређењу са тренутном ситуацијом у Републици Српској, у којој најзначајнија средства за развој привредних субјеката потичу из кредита или реинвестирања профита компанија, у развијеним економијама хартије од вриједности представљају веома значајан алтернативни извор финансирања. Инвестициони фондови омогућавају инвеститорима да вишак средстава пласирају у хартије од вриједности, при чему није неопходно да посједују специјалистичко знање о финансијама и улажу напор у анализирање различитих инвестиционих могућности, као претходних активности које се иначе проводе у доношењу инвестиционих одлука. Инвестициони фондови треба да буду професионално оспособљени да пронађу приносне, тржишно атрактивне и квалитетне хартије (и уопште инвестиције) којима ће трговати, обезбјеђујући својим улагачима добит. Услов је да постоје довољно квалитетне и капитално значајне компаније у које се може улагати. Без добре и квалитетне понуде хартија од вриједности на тржишту капитала, нормативно-правни оквир којим је омогућено оснивање инвестиционих фондова не може сам по себи допринијети значајнијој афирмацији овог сегмента финансијског тржишта.

Оснивање и пословање инвестиционих фондова и друштава за управљање у Републици Српској регулисано је Законом о инвестиционим фондовима⁵², као и подзаконским прописима које је донијела Комисија.

Закон о инвестиционим фондовима садржајно обухвата неколико цјелина:

- инвестиционе фондове (врсте, карактеристике, оснивање, ограничења и дозвољена улагања, управљање фондом, утврђивање вриједности имовине и цијена удјела или акција, проспекта, извјештавање, промоција и оглашавање, продаја удјела или акција),
- друштва за управљање (услови за оснивање, лиценцирање, пословање),
- банке депозитаре (основна обиљежја, улога и обавезе) и
- овлашћења регулатора (надлежност Комисије у погледу давања дозвола, вршења надзора и предузимања мјера надзора).

Законом о инвестиционим фондовима прописан је начин оснивања и пословања фонда, као правног лица или посебне имовине. У смислу тог закона, инвестициони фонд је институција колективног улагања, чији је једини циљ да прикупља новчана средства и да их у складу са унапријед одређеном инвестиционом политиком улаже у различите врсте имовине ради остварења прихода и смањења ризика улагања. Закон о инвестиционим фондовима дао је могућност формирања отворених и затворених инвестиционих фондова са приватном и јавном понудом.

У Републици Српској на крају извјештајног периода пословало је шест друштава за управљање која су управљала имовином укупно 15 инвестиционих фондова: 14 отворених и једног затвореног.

---

⁵² „Службени гласник Републике Српске“, бр. 92/06, 82/15, 94/19 и 64/22.

Р. бр.	Ознака фонда	Назив фонда	Назив друштва за управљање
1.	ADBP	ОАИФ Adriatic Balanced	ДУИФ Полара инвест а.д. Бања Лука
2.	JKIP	ОАИФ Јахорина КОИН	
3.	MMSP	ОМИФ Maximus fund	ДУИФ Кристал инвест а.д. Бања Лука
4.	FTRP	ОМИФ Future fund	
5.	EIOP	ОАИФ Еуроинвестмент фонд	ДУИФ Еуроинвестмент а.д. Бања Лука
6.	AIVP	ОАИФ Актива инвест фонд	ДУИФ Management Solutions д.о.о.Бања Лука
7.	BAIP	ОМИФ Balkan investment fond	
8.	BOSP	ОАИФ Борс инвест фонд	
9.	RPLP	ОАИФ Профит плус	
10.	VBER	ОАИФ ВИБ фонд	
11.	VEBP	ОМИФ ВБ фонд	
12.	INOP	ОМИФ Инвест нова	ДУИФ Инвест нова а.д. Бијељина
13.	UNIP	ЗИФ Униоинвест а.д. Бијељина	
14.	WVPP	ОАИФ WVP Premium	ДУИФ WVP Fund Management а.д. Бања Лука
15.	WVPB	ОМИФ „WVP BALANCED“.	

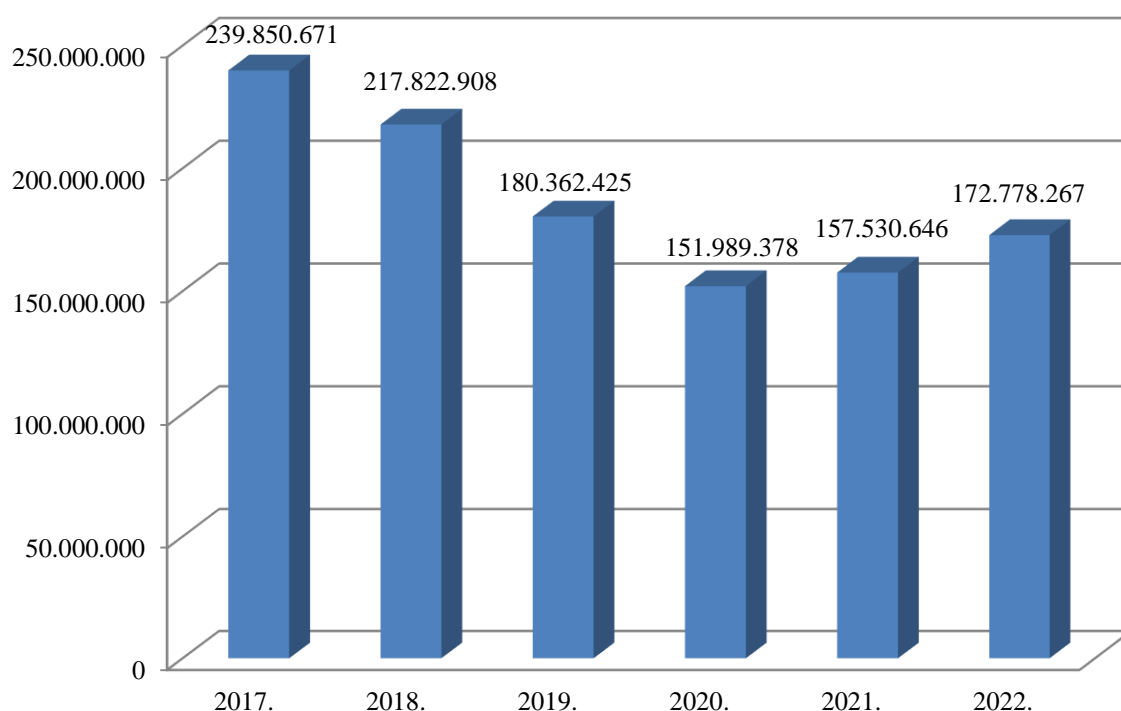
Табела 32. Преглед друштава за управљање и инвестиционих фондова у Републици Српској на дан 31.12.2022. године

1. Нето вриједност имовине

Нето вриједност имовине представља један од најважнијих показатеља пословања инвестиционих фондова. Према постојећим прописима, израчунавање нето вриједности имовине фондова обављају друштва за управљање инвестиционим фондовима, док банке депозитари воде рачуна да је обрачун нето вриједности обављен у складу са прописима.

Начин обрачуна нето вриједности имовине инвестиционих фондова прописан је Законом о инвестиционим фондовима и Правилником о утврђивању вриједности имовине инвестиционог фонда и обрачуна нето вриједности имовине по удјелу или по акцији инвестиционог фонда⁵³.

⁵³ „Службени гласник Републике Српске“, број 118/18 и 114/20.

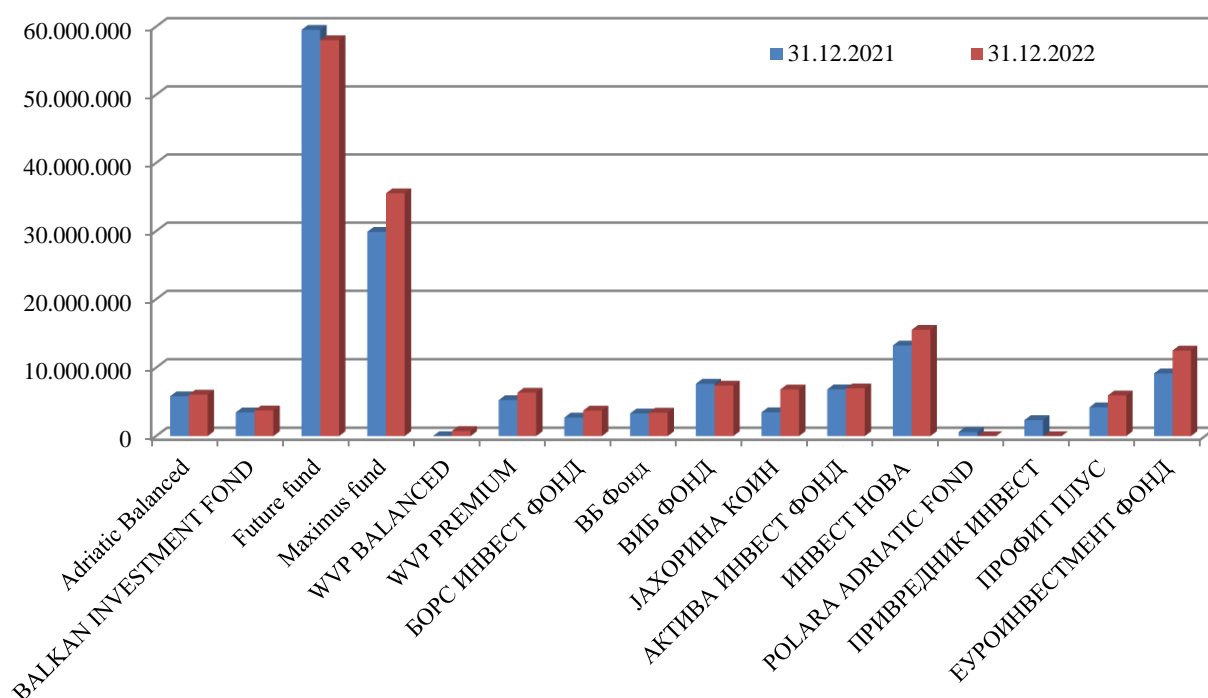
Слика 21. Нето вриједности имовине инвестиционих фондова у Републици Српској у периоду 2017 - 2022. године (у KM)

Са претходне слике видимо да је у 2022. години дошло до повећања нето вриједности имовине инвестиционих фондова у односу на крај 2021. године. Наиме, нето вриједност имовине повећала се са 157.530.646 KM на 172.778.267 на (9,7%).

Фонд	31.12. 2021.	31.12.2022.	Разлика (KM)	Разлика (%)
Adriatic Balanced	5.821.532	6.069.221	247.690	4,3
BALKAN INVESTMENT FOND	3.465.914	3.754.467	288.552	8,3
Future fund	59.530.131	58.013.181	-1.516.950	-2,5
Maximus fund	29.887.514	35.551.678	5.664.165	19,0
WVP BALANCED	-	741.535	741.535	-
WVP PREMIUM	5.261.090	6.348.143	1.087.053	20,7
БОРС ИНВЕСТ ФОНД	2.718.186	3.726.050	1.007.864	37,1
ВБ Фонд	3.316.596	3.426.114	109.518	3,3
ВИБ ФОНД	7.652.099	7.381.351	-270.748	-3,5
ЈАХОРИНА КОИН	3.484.060	6.813.917	3.329.858	95,6
АКТИВА ИНВЕСТ ФОНД	6.833.067	6.976.634	143.567	2,1
ИНВЕСТ НОВА	13.243.051	15.534.206	2.291.155	17,3
POLARA ADRIATIC FOND	605.218	-	-	-
ПРИВРЕДНИК ИНВЕСТ	2.336.822	-	-	-
ПРОФИТ ПЛУС	4.210.263	5.945.303	1.735.039	41,2
ЕУРОИНВЕСТМЕНТ ФОНД	9.165.104	12.496.465	3.331.361	36,3
Укупно	157.530.646	172.778.267	15.247.621	9,7

Табела 33. Нето вриједност имовине инвестиционих фондова на дан 31.12.2021. и 31.12.2022. године

Слика 22. Нето вриједности имовине инвестиционих фондова у Републици Српској у периоду 2021. и 2022. години

У 2022. години ОАИФ ЈАХОРИНА КОИН имао је повећање нето вриједности имовине као резултат поступка спајања уз припајање два отворена инвестициона фонда (POLARA ADRIATIC FOND и ПРИВРЕДНИК ИНВЕСТ).

Највеће повећање НВИ у 2022. години остварили су ОАИФ Профит плус (41,2%), ОАИФ Борс инвест фонд (37,1%) и ОАИФ Еуроинвестмент (36,3%). С друге стране, пад имовине остварили су ОАИФ ВИБ фонд (-3,5%) и ОМИФ Future fund (-2,5%)

Назив инвестиционог фонда	НВИ по удјелу/акцији		Проmjена (KM)	Проmjена (%)
	31.12.2021.	31.12.2022.		
Adriatic Balanced	7,30	8,30	1,00	13,7
BALKAN INVESTMENT FOND	4,56	5,12	0,55	12,1
Future fund	14,26	15,47	1,22	8,5
Maximus fund	5,14	6,73	1,60	31,1
WVP BALANCED	-	9,30	9,30	-
WVP PREMIUM	12,58	11,94	-0,65	-5,1
БОРС ИНВЕСТ ФОНД	5,02	6,93	1,91	38,1
ВБ Фонд	4,51	4,70	0,19	4,3
ВИБ ФОНД	4,48	5,05	0,57	12,7
ЈАХОРИНА КОИН	2,84	3,22	0,38	13,5
АКТИВА ИНВЕСТ ФОНД	7,99	9,02	1,03	12,9
ИНВЕСТ НОВА	0,18	0,22	0,03	18,4
POLARA ADRIATIC FOND	0,75	-	-	-
ПРИВРЕДНИК ИНВЕСТ	3,53	-	-	-
ПРОФИТ ПЛУС	3,14	5,24	2,10	66,8
ЕУРОИНВЕСТМЕНТ ФОНД	13,84	19,11	5,26	38,0

Табела 34. Нето вриједност имовине по удјелу/акцији инвестиционих фондова на дан 31.12.2021. и 31.12.2022. године

Из претходне табеле је видљиво да је код 12 отворених инвестиционих фондова дошло до раста НВИ по удјелу, а највећи раст имали су удјели ОАИФ Профит плус (66,8%), ОАИФ Борс инвест фонд (38,1%), ОАИФ Еуроинвестмент фонд (38%) и ОМИФ Maximus fund (31,1%). Са друге стране, пад НВИ по удјелу имао је ОАИФ WVP Premium (-5,1%).

2. Структура имовине инвестиционих фондова

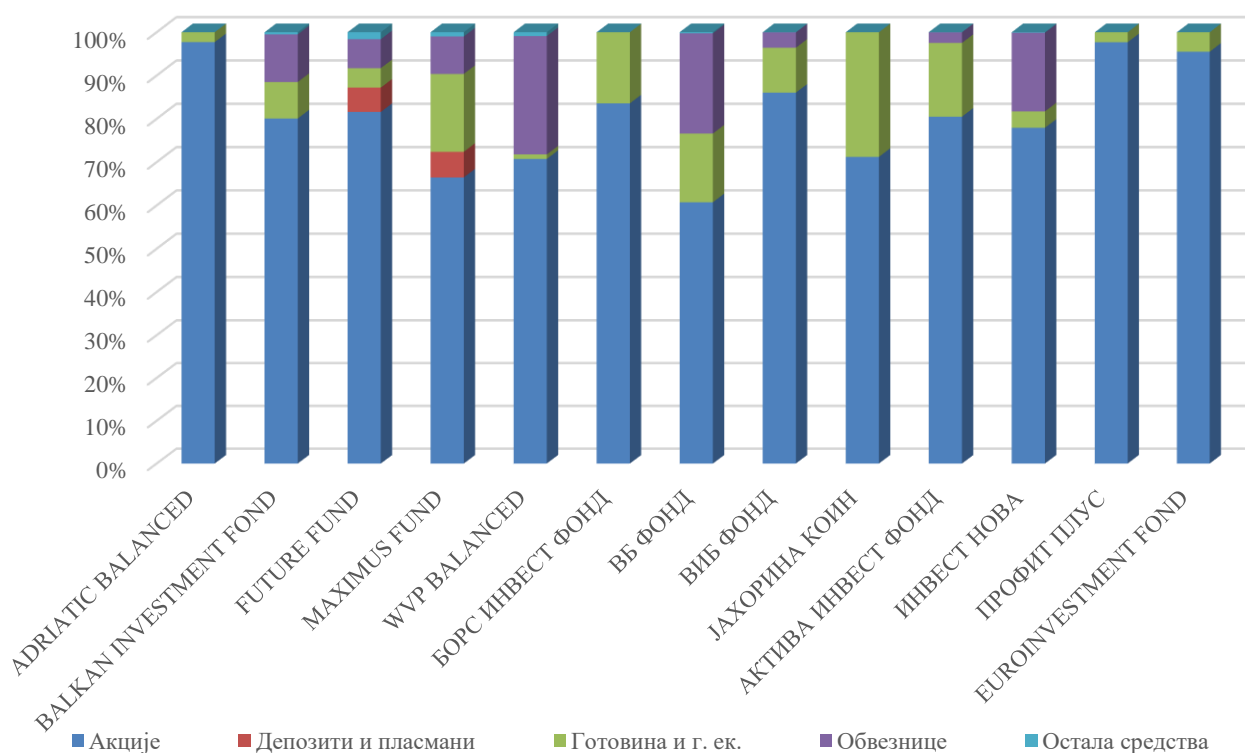
Чланом 14. Закона о инвестиционим фондовима прописано је да, у зависности од врсте претежног улагања, подврсте инвестиционих фондова могу бити:

- а) акцијски фонд, који има средства уложена претежно у акције или у акције и удјеле акцијских циљних фондова,
- б) обвезнички фонд, који има средства претежно уложена у обвезнице или у обвезнице и удјеле обвезничких циљних фондова или друге облике листираног дуга,
- в) фонд новчаног тржишта, који има средства претежно уложена у инструменте тржишта новца, новчане депозите и удјеле циљног фонда новчаног тржишта и
- г) мјешовити фонд, који има уложена средства у различите врсте хартија од вриједности, инструменте тржишта новца, новчане депозите и удјеле циљног фонда новчаног тржишта.

Под претежним улагањем подразумеује се да је најмање 70% средстава фонда уложено у одређену врсту имовине.

Фонд	Акције	Депозити и пласмани	Готовина и г. ек.	Обвезнице	Остала средства	Укупно
ADRIATIC BALANCED	5.948.982	0	137.944	0	45	6.086.971
BALKAN INVESTMENT FOND	3.015.725	0	316.860	414.079	18.719	3.765.383
FUTURE FUND	47.479.492	3.269.673	2.610.110	3.895.379	932.362	58.187.016
MAXIMUS FUND	23.695.001	2.110.458	6.407.709	3.085.041	346.469	35.644.679
WVP BALANCED	526.704	0	7.730	203.483	6.544	744.462
WVP PREMIUM	6.319.900	0	41.047	0	2.685	6.363.632
БОРС ИНВЕСТ ФОНД	3.122.996	0	613.952	0	15	3.736.963
ВБ ФОНД	2.138.834	0	559.106	814.843	8.734	3.521.516
ВИБ ФОНД	6.368.614	0	768.210	262.262	2.165	7.401.251
ЈАХОРИНА КОИН	4.916.574	0	1.987.365	0	43	6.903.982
АКТИВА ИНВЕСТ ФОНД	5.633.391	0	1.190.574	171.757	1.510	6.997.231
ИНВЕСТ НОВА	12.134.248	0	591.606	2.828.724	16.394	15.570.972
ПРОФИТ ПЛУС	5.863.078	0	138.596	0	16	6.001.690
EUROINVESTMENT FOND	11.971.170	0	563.901	0	0	12.535.071
Укупно	139.134.708	5.380.131	15.934.709	11.675.568	1.335.702	173.460.818

Табела 35. Структура улагања инвестиционих фондова по врстама имовине на дан 31.12.2022. године (у КМ)

Слика 23. Улагање инвестиционих фондова по врстама имовине на дан 31.12.2022. године

Из изложених података је видљиво да је на дан 31.12.2022. године према структури улагања постоје акцијски и мјешовити инвестициони фондови.

**КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРИЈЕДНОСТИ РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ**

Бања Лука, мај 2023. године

Адреса:	Бања Лука Бука Караџића 6
Телефон(и):	+387 51 218 356 +387 51 218 362 +387 51 212 199
Факс:	+387 51 218 361
e-mail:	kontakt@secrs.gov.ba
Web:	www.secrs.gov.ba

Извјештај о раду

[www.secrs.gov.ba/Izvjestaji/Izvjestaj o radu 2022.pdf](http://www.secrs.gov.ba/Izvjestaji/Izvjestaj%20o%20radu%202022.pdf)

САДРЖАЈ

I	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ	4
	1. Оснивање, правни статус и надлежности Комисије	4
	2. Именовање чланова и састав Комисије	5
	3. Организациона структура Комисије	6
II	СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О РАДУ КОМИСИЈЕ	7
	1. Сједнице Комисије	7
	2. Регистри и евиденције Комисије	8
III	ЕМИСИЈА ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ	9
IV	ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА ОД СТРАНЕ ЕМИТЕНАТА ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ КОЈЕ СУ ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ ПРОДАЈЕ	12
V	ПРЕУЗИМАЊЕ АКЦИОНАРСКИХ ДРУШТАВА	14
VI	ПРОМЈЕНА ОБЛИКА АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА И ПРОМЈЕНА ПРАВНЕ ФОРМЕ	16
VII	ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА И САГЛАСНОСТИ УЧЕСНИЦИМА НА ТРЖИШТУ	16
	1. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту у складу са Законом о тржишту хартија од вриједности	16
	2. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту у складу са Законом о инвестиционим фондовима	19
	3. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту у складу са Законом о факторингу	24
	4. Испити за стицање звања	25
VIII	РАЗВОЈ И МЕЋУНАРОДНА САРАДЊА	25
	1. Нормативне активности	26
	2. Сарадња	27
	2.1. Међународна сарадња	27
	2.2. Промоција и едукација	30
IX	НАДЗОР НАД УЧЕСНИЦИМА НА ТРЖИШТУ ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ	30
X	ЕДУКАЦИЈА	34

I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Оснивање, правни статус и надлежности Комисије

Правни статус Комисије за хартије од вриједности Републике Српске, њене надлежности и начин рада уређени су Законом о тржишту хартија од вриједности¹. Комисија за хартије од вриједности је стално и независно правно лице основано ради уређивања и контроле емитовања и промета хартија од вриједности у Републици Српској.

Сједиште Комисије је у Бањој Луци, у Улици Вука Караџића број 6. У складу са Законом о тржишту хартија од вриједности, Комисија је надлежна да:

- а) доноси опште акте у спровођењу овог и других закона, када је за то овлашћена законом,
- б) прати и проучава стање и кретање на тржишту хартија од вриједности и о томе обавјештава Владу Републике Српске и Народну скупштину Републике Српске,
- в) даје и одузима дозволе, одобрења и сагласности када је за то овлашћена овим и другим законима,
- г) контролише поштивање правила уобичајене трговине и лојалне конкуренције у трговини хартијама од вриједности,
- д) врши надзор над лицима којима даје дозволу за обављање послова и емитентима хартија од вриједности у поступку емисије, те налаже мјере за отклањање утврђених незаконитости и неправилности,
- ђ) врши надзор и предузима потребне мјере у вези са спречавањем прања новца и финансирања терористичких активности над лицима којима даје дозволу за обављање послова,
- е) прописује, организује, предузима и надгледа мјере којима осигурава ефикасно функционисање тржишта хартија од вриједности и заштиту интереса инвеститора,
- ж) утврђује правила трговања хартијама од вриједности,
- з) обуставља емисију и трговање појединим хартијама од вриједности и предузима друге мјере у случају када процијени да су тим активностима угрожени интереси инвеститора и јавности или оне нису у складу са законом и другим прописима,
- и) прописује опште и посебне услове пословања које морају испуњавати правна лица којима Комисија даје дозволу за обављање послова или дјелатности,
- ј) прописује обавезан садржај информација које морају бити објављене од стране емитената хартија од вриједности јавном понудом,
- к) прописује обавезни садржај информација које се достављају Комисији или јавно објављују учесници који учествују у трговању хартијама од вриједности,
- л) подноси надлежном органу пријаву против правних и физичких лица, за које у поступку надзора утврди постојање основа сумње о почињеном кривичном дјелу или прекршају,
- љ) спроводи претходне радње у случају повреде законских одредаба и других прописа,
- м) даје информације и шири знања о дјеловању тржишта хартија од вриједности,
- н) сарађује са сродним организацијама у иностранству,
- њ) води књиге и регистре у складу са одредбама овог и других закона,
- о) прописује висину накнада за обављање послова из своје надлежности,

¹ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13, 4/17, 63/21, 11/22 и 63/22.

- п) покреће иницијативу за доношење закона и других прописа из подручја емитовања хартија од вриједности и трговања хартијама од вриједности, даје приједлоге за измјене закона и других прописа из овог подручја, учествује у припремању других закона и прописа који су од интереса за учеснике тржишта хартија од вриједности, информише јавност о начелима на којима дјелује тржиште хартија од вриједности,
- р) даје мишљења у вези са провођењем прописа који садрже овлашћења Комисије, а на захтјев странака у поступку или лица које докажу свој правни интерес и
- с) предузима остале мјере и обавља друге послове у складу са законским овлашћењима.

Поред наведеног, Комисија је надлежна и да врши надзор усклађености пословања са законом и другим прописима којима се уређује спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, те да предузима потребне мјере у вези са тим прописима, над лицима која су основана у Републици Српској да пружају услуге повезане са виртуелним валутама, као и над субјектима са сједиштем изван Републике Српске, а који путем огранка пружају те услуге у Републици Српској.

Начин рада, одлучивање и организација Комисије ближе се уређују Статутом и Пословником о раду Комисије.

2. Именовање чланова и састав Комисије

Комисију чине предсједник, замјеник предсједника и три члана, које на приједлог предсједника Републике Српске, а уз њихову претходну писмену сагласност, именује Народна Скупштина Републике Српске.

Мандат чланова Комисије траје пет година, с тим да исто лице може више пута бити именовано у састав Комисије. За члана Комисије може бити именовано лице које има високу стручну спрему економског или правног смјера, пет година радног стажа у тој спреми у области тржишта капитала, одговарајуће стручно знање и лична својства која га чине достојним за обављање ове функције.

Имајући у виду овлашћења и одговорности Комисије, као и потребу очувања интегритета свих лица запослених у Комисији, Законом о тржишту хартија од вриједности је регулисано да предсједник, замјеник предсједника и чланови Комисије не могу:

- а) бити у међусобном сродству или браку,
- б) бити лица која су кажњавана за дјела која су неспојива са радом у Комисији,
- в) обављати дужност у политичкој странци и учествовати у политичким активностима које су неспојиве са радом у Комисији,
- г) посједовати, директно или индиректно, удио или акције у капиталу правних лица, којима Комисија даје дозволу за обављање послова,
- д) бити чланови органа правних лица којима Комисија даје дозволу за обављање послова или дјелатности, као ни емитената хартија од вриједности,
- ђ) обављати дјелатност или проводити активности које су у супротности са начелима заштите инвеститора или самосталности рада Комисије.

Наведена ограничења примјењују се и на запослене у Комисији.

Поред тога, посебним етичким правилима детаљно су уређене све обавезе, ограничења и одговорности чланова и запослених у Комисији, а с циљем постизања што већег степена повјерења у тржиште хартија од вриједности.

3. Организациона структура Комисије

Са становишта организационе структуре, Комисију чине четири сектора и Секретаријат.

Слика 1. Организациона структура Комисије

У оквиру организационих цјелина Комисије, обављају се слиједећи послови:

- припрема нацрта и приједлога прописа које доноси Комисија,
- припрема приједлога мишљења и ставова Комисије,
- обрада захтјева за давање одобрења и дозвола овлашћеним учесницима и емитентима,
- праћење извршења рјешења,
- вођење одговарајућих регистара,
- праћење објављивања финансијских и других пословних информација емитената и овлашћених учесника,
- контрола извршавања обавеза и пословања овлашћених учесника,
- давање сагласности на акте овлашћених учесника и
- прикупљање информација и израда извјештаја о стању и проблематици из своје области.

Секретаријат као посебан организациони дио обавља послове који су од заједничког интереса за Комисију у цјелини и чијим се вршењем обезбјеђује несметан, ефикасан и усклађен рад свих организационих дијелова, као и стручно-оперативне послове правне и економске природе, финансијско-материјалне послове, информатичке, документационе, статистичко-евиденционе, канцеларијске, биротехничке и послове текућег и инвестиционог одржавања и обезбјеђивања других услова рада.

II СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ О РАДУ КОМИСИЈЕ

1. Сједнице Комисије

Опис	Број
1. Одржане сједнице	51
2. Донесени акти:	
а) Предсједник	4
б) Секретаријат	66
в) Емисија хартија од вриједности	94
г) Развој и међународна сарадња	6
д) Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту	91
ђ) Надзор	59

Табела 1. Преглед одржаних сједница Комисије у 2022. години по тачкама дневног реда

ОПИС	БРОЈ
1. Правилници	16
2. Одлуке	12
3. Рјешења	134
а) Сектор за емисију хартија од вриједности	61
б) Сектор за издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту	71
в) Сектор за надзор	1
4. Закључци	10
5. Дописи	5
6. Записници	50
7. Информације	15
8. Извјештаји	31
9. Захтјеви	1
10. Интерни акти	1
11. Остало	7
12. Одговори на захтјев	2
13. Одговори на упит	20
14. Одговори на тужбу	2
15. Одговори на жалбу	2
16. Прекршајни поступак	1
17. Анализе	3
18. Програм рада	1
19. Упутства	1
20. Саопштења	2
21. Жалбе	4
УКУПНО	320

Табела 2. Структура и број донесених аката у 2022. години из надлежности Комисије

Из приказаних табела видљиво је да је у току 2022. године одржана 51 сједница на којима је донесено 320 аката. Такође је важно истакнути и број донесених рјешења, њих 134, што указује на висок степен активности Комисије о питању рјешавања појединачних случајева из области издавања дозвола и сагласности учесницима на тржишту, емисије хартија од вриједности и надзора.

2. Регистри и евиденције Комисије

Комисија води одговарајуће регистре учесника на тржишту, и то:

1. Регистар емитената,
2. Регистар квалификованих инвеститора,
3. Регистар инвестиционих фондова и друштава за управљање,
4. Регистар овлашћених учесника, односно берзанских посредника, кастоди банака, брокера, инвестиционих савјетника и инвестиционих менаџера.
5. Регистар друштава за факторинг.

Уписи у регистре врше се на основу ријешених захтјева, као и обавјештења која су учесници обавезни да благовремено достављају Комисији.

Назив регистра	Број уписа	
	2022.	2001 - 2022.
Упис у Регистар емитената	8	1.054
Упис промјена података у Регистру емитената	173	3.038
Број брисаних емитената из Регистра емитената	34	465
Регистар друштава за управљање инвестиционим фондовима	0	38
Регистар инвестиционих фондова	1	66
Регистар правних лица овлашћених за пословање са хартијама од вриједности	1	57
Регистар издатих увјерења о положеном стручном испиту за стицање звања брокер	0	195
Регистар издатих увјерења о положеном стручном испиту за стицање звања инвестициони савјетник	0	7
Регистар издатих увјерења о положеном стручном испиту за стицање звања инвестициони менаџер	4	233
Регистар издатих дозвола за обављање послова брокера	1	238
Регистар издатих дозвола за обављање послова инвестиционог савјетника	0	21
Регистар издатих дозвола за обављање послова инвестиционог менаџера	5	295
Регистар друштава за факторинг	1	2

Табела 3. Преглед регистра Комисије у 2022. години и периоду 2001 - 2022. године

На основу података из претходне табеле видљиво је да у 2022. години извршен упис осам емитената, док је 34 емитента брисано из регистра емитената.

Од почетка рада Комисије, до посљедњег дана извјештајног периода уписано је укупно 1.054 емитента, те је извршено 3.038 промјене података, те 465 поступака брисања емитената из регистра емитената.

Знатан број емитената, који су након приватизације уписани у регистар емитената, је брисан из регистра емитената и посљедично делистиран са трговања на Бањалучкој берзи, због окончања поступка стечаја престанком рада друштва, ликвидације, по основу статусних промјена, те промјене правне форме након истискивања мањинских акционара.

Година	Број уписаних емитената	Број промјена података	Број брисаних емитената
2017.	3	100	31
2018.	5	130	26
2019.	7	93	23
2020.	7	91	16
2021.	10	183	30
2022.	8	173	34
Укупно	40	770	160

Табела 4. Упоредни преглед евиденција података у регистру емитената у периоду од 2017. до 31.12.2022. године

III ЕМИСИЈА ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ

Поступак емисије подразумева скуп радњи које емитент предузима у сврху прикупљања средстава продајом хартија од вриједности првим имаоцима, уз обавезу да сваком од њих омогући остваривање права из хартије од вриједности коју емитује.

Према одредбама Закона о тржишту хартија од вриједности и Правилника о условима и поступку емисије хартија од вриједности², емисија хартија од вриједности може се извршити:

- 1) **јавном понудом**, у којој се упис и уплата хартија од вриједности врши на основу јавног позива неодређеном броју лица, при чему постоји обавеза емитента да објави проспект, те
- 2) **без обавезе објављивања проспекта**, при чему постоји обавеза емитента да обавијести Комисију о донесеној одлуци о емисији, те поднесе пријаву за упис емисије у Регистру емитената, а у емисији учествује ограничен број инвеститора.

У случају да се поступак емисије одвија јавном понудом, емитент подноси Комисији захтјев за одобрење проспекта. У поступку одобравања ових захтјева Комисија цијени, уз потпуност и уредност поднесене документације и елементе садржане у одлуци о емисији са аспекта равноправности акционара и заштите њихових права у погледу информисаности.

Емисија без обавезе објављивања проспекта, подразумева:

- а) понуду која је упућена само квалификованим инвеститорима,
- б) понуду која је упућена физичким или правним лицима у Босни и Херцеговини чији број не може бити већи од десет, а који нису квалификовани инвеститори,
- в) понуду која је упућена инвеститорима који ће за уписане хартије од вриједности уплатити износ од најмање 100.000 КМ по инвеститору за сваку појединачну понуду,
- г) понуду хартија од вриједности чија појединачна номинална вриједност износи најмање 100.000 КМ,
- д) понуду са укупном вриједности за хартије од вриједности која је мања од 1.000.000 КМ, при чему се овај износ рачуна током периода од годину дана,
- ђ) инструмената тржишта новца,
- е) понуду акција које се емитују у замјену за већ емитоване акције исте класе уколико емисија таквих нових акција не подразумева повећање основног капитала друштва,

² Службени гласник Републике Српске, број 99/21, 14/22 и 81/22.

- ж) хартије од вриједности које се нуде, додјељују или ће бити додијељене у поступку статусних промјена друштава, под условом да за те хартије од вриједности постоји документ са подацима које Комисија сматра еквивалентним подацима из проспекта, узимајући у обзир одредбе закона којим се уређује пословање привредних друштава,
- з) акције које се нуде, додјељују или ће бити додијељене без накнаде постојећим акционарима или као дивиденде исплаћене у виду акција исте класе, као и акције у вези са којима су дивиденде исплаћене, под условом да постоји документ са подацима о броју и правима из акција, као и разлозима и детаљима у вези са понудом,
- и) хартије од вриједности које нуди или ће понудити емитент чије су хартије од вриједности укључене на берзу, односно друго уређено јавно тржиште или друштво које је повезано са емитентом, а које нуди или ће понудити садашњим или бившим члановима управе или запосленима, под условом да постоји документ са подацима о броју и природи хартија од вриједности, као и разлозима и детаљима који се односе на понуду.

Код ове врсте емисије емитент је обавезан да, у одређеном року (седам дана од дана доношења одлуке) обавијести Комисију о донесеној одлуци о емисији, те достави одлуку и друге прилоге. Емитент који је емитовао власничке хартије од вриједности у складу са ставом 1. тачке а) до д) члана 60. Закона, а којим су прописане ове врсте емисија, дужан је да, најкасније у року од једне године од уписа тих хартија од вриједности у Регистар емитената код Комисије, објави проспект.

Емитент који је емитовао дужничке хартије од вриједности у складу са ставом 1. тачке а) до д) наведеног члана може да их уврсти на берзу или друго уређено јавно тржиште само под условом да за ту врсту и класу хартија од вриједности објави проспект или да их уврсти на посебан тржишни сегмент берзе или другог уређеног јавног тржишта без обавезе објављивања проспекта, под условом да таквом тржишном сегменту приступ за трговање имају само квалификовани инвеститори у смислу одредаба овог закона.

У овом поступку Комисија цијени да ли су одлуке донесене на начин и по поступку утврђеном Законом и другим прописима, а својим актом потврђује извршење обавезе емитента да достави обавјештење за овакву емисију, те евидентира податке о емисији у Регистру емитената.

Врста емисије		Број емисија	Укупан обим емисија (КМ)
I Емисије са обавезом објављивања проспекта		17	330.175.000
II Емисија без обавезе објаве проспекта:		8	46.606.792
1.	Понуда која је упућена инвеститорима који ће за уписане хартије од вриједности уплатити износ од најмање 100.000 КМ	1	1.778.000
2.	Претварање резерви и нераспоређене добити у основни капитал	5	11.930.000
3.	Смањење капитала	2	32.898.792
Укупно		25	376.781.792

Табела 5. Збирни преглед емисија хартија од вриједности по врсти у 2022. години

Р. бр.	Емитенти	Редни број емисије и врста емитоване хартије	Обим емисије (КМ)	Уплаћено (КМ)
ЕМИСИЈЕ СА ОБАВЕЗОМ ОБЈАВЉИВАЊА ПРОСПЕКТА				
1.	Крајина осигурање а.д. Бања Лука	3 (акције)	7.000.000	2.940.000
2.	Нискоградња д.о.о. за грађевинарство и услуге Лакташи	1 (обвезнице)	4.650.000	4.650.000
3.	Нискоградња д.о.о. за грађевинарство и услуге Лакташи	2 (обвезнице)	4.200.000	4.200.000
4.	Мјешовити холдинг Електропривреда Републике Српске - Зависно предузеће Електродистрибуција а.д. Пале	2 (обвезнице)	5.000.000	5.000.000
5.	Мјешовити холдинг Електропривреда Републике Српске - Зависно предузеће „Хидроелектране на Требишњици“ а.д. Требиње	2 (акције)	280.000.000	83.717.702,76
6.	Нискоградња д.о.о. за грађевинарство и услуге Лакташи	3 (обвезнице)	2.500.000	2.500.000
7.	Микрокредитно друштво ПРО ФИН д.о.о. Источно Сарајево	3 (обвезнице)	2.000.000	1.350.500
8.	Микрокредитно друштво Таурус д.о.о. Бања Лука	3 (обвезнице)	700.000	445.000
9.	Општина Пелагићево	1 (обвезнице)	1.200.000	1.200.000
10.	Трговачко предузеће Дубички робни магазин а.д. Козарска Дубица	3 (акције)	2.200.000	719.780,50
11.	Микрокредитно друштво Credis а.д. Бања Лука	8 (обвезнице)	1.200.000	1.208.520
12.	Општина Билећа	1 (обвезнице)	4.300.000	4.300.000
13.	Општина Источни Стари Град	2 (обвезнице)	1.800.000	1.800.000
14.	Друштво са ограниченом одговорношћу за трговину, производњу и услуге Connect reople Пале	1 (обвезнице)	5.800.000	5.800.000
15.	Микрокредитно друштво ПРО ФИН д.о.о. Источно Сарајево	4 (обвезнице)	1.600.000	1.600.000
16.	Наша банка а.д. Бијељина	21 - Акције - А	4.225.000	3.403.660
17.	Микрокредитно друштво Credis акционарско друштво Бања Лука	4 (обвезнице)	1.800.000	1.800.000
ЕМИСИЈЕ БЕЗ ОБАВЕЗЕ ОБЈАВЉИВАЊА ПРОСПЕКТА				
Понуда која је упућена инвеститорима који ће за уписане хартије од вриједности уплатити износ од најмање 100.000 КМ				
18.	Триглав осигурање а.д. Бања Лука	9 (акције)	1.778.000	1.955.800
Претварање резерви и нераспоређене добити у основни капитал				
19.	Wiener osiguranje Vienna Insurance group а.д. Бања Лука	19 (акције)	3.000.000	-
20.	Акционарско друштво за осигурање Дрина осигурање Милићи	10 (акције)	430.000	-
21.	Микрофин осигурање а.д. Бања Лука	4 (акције)	1.000.000	-
22.	Акционарско друштво Боксит Милићи	2 (акције)	6.500.000	-
23.	Акционарско друштво за осигурање Осигурање Аура Бања Лука	4 (акције)	1.000.000	-

Смањење капитала					
Р. бр.	Назив емитента	Редни број емисије	Обим емисије	Основни капитал прије смањења	Износ смањења капитала
24.	Трговачко предузеће Дубички робни магазин а.д. Козарска Дубица	2 (акције)	394.500	7.833.237	7.438.737
25.	Акционарско друштво Олимпијски центар "ЈАХОРИНА" Пале	5 (акције)	32.504.292	71.568.347	39.064.055

Табела 6. Аналитички преглед појединачних емисија хартија од вриједности по врсти у 2022. години (у КМ)

IV ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА ОД СТРАНЕ ЕМИТЕНАТА ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ КОЈЕ СУ ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ ПРОДАЈЕ

Правилником о извјештавању и објављивању информација од стране емитената хартија од вриједности које су предмет јавне продаје³, детаљно је регулисан начин извршавања обавеза акционарских друштава и емитената чије су хартије од вриједности предмет јавне понуде⁴.

Емитенти, чије су хартије од вриједности уврштене на службено берзанско тржиште, према члану 284. Закона о тржишту хартија од вриједности, обавезни су да објављују:

- а) годишње (укључујући и консолидоване), полугодишње и тромјесечне финансијске извјештаје,
- б) ревизорске извјештаје,
- в) извјештаје о значајним догађајима и радњама које утичу на пословање емитента и
- г) посебан извјештај ревизора у складу са захтјевима Комисије,

док су емитенти, чијим се хартијама од вриједности тргује на слободном тржишту, према члану 285. истог закона, обавезни да објављују:

- а) годишње финансијске извјештаје,
- б) ревизорске извјештаје ако су дужни да врше ревизију у складу са прописима Комисије и
- в) извјештаје о значајним догађајима и радњама које утичу на пословање емитента.

Емитентима је омогућено да финансијске, ревизорске и извјештаје о значајним догађајима достављају електронским средствима комуникације. Наведене извјештаје Бањалучка берза бесплатно објављује у оквиру информационог портала институција тржишта капитала (Комисије за хартије од вриједности, Бањалучке берзе и Централног регистра хартија од вриједности).

³ „Службени гласник Републике Српске“, број 60/12, 111/12, 50/14, 103/20 и 99/21.

⁴ У 2020. години Правилник је промијењен у дијелу који се тиче усаглашавања са Правилником о условима и поступку емисије хартија од вриједности у дијелу који се тиче документације која се објављује у поступку емисије хартија од вриједности, као значајни догађај, те у смислу допуне значајних догађаја.

Ставом 2. члана 26. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске⁵ омогућен је бесплатан увид у основне податке из преузетих финансијских извјештаја на интернет страници Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ).

Већи дио преосталих обавеза за емитента, реализују и саме институције тржишта капитала у име емитената, па се већина наведених извјештаја и података у тим извјештајима преузимају из Регистра емитената хартија од вриједности који води Комисија (општи подаци о емитентима, подаци о управи и одборима, подаци о повезаним правним лицима и подаци о емисији хартија од вриједности, различите врсте рјешења итд.) и Централног регистра хартија од вриједности (подаци о власницима и власничкој структури). На овај начин, тржишту је омогућена већа ефикасност при дисперзији информација, које су једноставно и бесплатно доступне свим заинтересованим странама, практично без трошкова за емитенте.

Дио наведених информација, које су предмет јавне објаве, попут оних из финансијских извјештаја и промету емитованих хартија на Бањалучкој берзи су расположиве и на енглеском језику.

У 2022. години Бањалучка берза је самостално и према захтјевима емитената објавила 1.472 корпоративних новости, углавном сазива за скупштину акционара, приједлога одлука и одлука скупштине акционара, обавјештења о стицању акција, јавних понуда за преузимање, мишљења о понуди за преузимање и других значајних догађаја. Дио тих информација преузима се из дневних новина, док су остале информације добијене од емитената. Укупан број објава на порталу Бањалучке берзе у извјештајном периоду је износио 2.592, односно у просјеку сваки радни дан објављивано је око 10 објава. У наведене објаве нису укључене курсне листе, статистички и други извјештаји Бањалучке берзе у вези са трговањем.

У 2022. години објављена су 202 извјештаја ревизора о финансијским извјештајима, 30 неревидираних годишњих финансијских извјештаја за 2021. годину емитената који су листирани на службеном берзанском тржишту, те 166 неревидираних финансијских извјештаја за 2021. годину за емитенте чије су акције уврштене на слободно тржиште, као и један финансијски извјештај за 2021. годину и 10 мјесечних извјештаја (преузетих од депозитара) затворених инвестиционих фондова.

Иако се може констатовати да информациони портал тржишта капитала у Републици Српској располаже са знатним бројем номинално релевантних информација о емитентима и даље постоји потреба да привредни субјекти који су на тржиште капитала доспјели посредством приватизационих процеса остваре већи кредибилитет са становишта поштовања стандарда при управљању акционарским друштвима. Наиме, легитимитет њиховог појављивања на тржишту хартија од вриједности са захтјевом за прикупљање новчаних средстава продајом хартија од вриједности зависи од могућности инвеститора да добију релевантне информације, али и ефикасну заштиту сопствених интереса.

---

⁵ „Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 78/20.

V ПРЕУЗИМАЊЕ АКЦИОНАРСКИХ ДРУШТАВА

Поступак преузимања отворених акционарских друштава обавља се у складу са Законом о преузимању акционарских друштава⁶, чије одредбе омогућавају мањинским, али и другим акционарима да, у поступку преузимања друштва по унапријед утврђеним условима продају акције емитента у којима немају знатнијег утицаја на управљање, или других интереса. Важност овог закона на неликвидним тржиштима, попут нашег, посебно је наглашена, с обзиром да је број заинтересованих инвеститора за поједине емитенте релативно мали, често сведен само на једног купца.

Отворена акционарска друштва (уз два изузетка) су садашњи правни статус стекла у процесу приватизације. Релативно велика дисперзија власништва, узрокована масовном ваучерском приватизацијом, чак и у малим предузећима (посматрано са аспекта величине капитала) имала је за последицу већи број преузимања у ранијим извјештајним периодима. Ипак, током последњих година примјетан је очекивани тренд смањења ових поступака, јер је консолидација власништва у највећем броју емитента, углавном, завршена, а поступци преузимања се обављају како би се прешао „праг“ од 90%, што би омогућило провођење поступка преноса акција мањинских акционара (према члану 421. став 1. Закона о привредним друштвима) и касније затварање акционарских друштва или промјену правне форме, те делистирање хартија са Берзе.

У току 2022. године поступак преузимања је окончан у 15 случајева.

Р. бр.	Акционарско друштво (емитент)	Основни капитал емитента (КМ)	Понудилац и лице/лица која с понудиоцем заједнички дјелују	Цијена у поступку преузимања (КМ)	Проценат акција с правом гласа у власништву понудиоца	
					прије преузимања	након преузимања
Понудилац стекао преко 75% власништва емитента						
1.	Злател а.д. Бања Лука	885.309	Златко Телаловић	0,587	14,0265%	97,1602%
2.	СБЛ Инвест а.д. Бања Лука	1.924.452	Урош Станивуковић	0,588	26,8329%	97,1598%
3.	Кооператива а.д. Теслић	169.644	Момчило Секулић	0,40	49,7583%	93,0873%
4.	Нова сировина а.д. Бања Лука (II)	5.886.822	Драго Малиновић	0,72	90,1148%	93,4587%
5.	Метал а.д. Градишка	857.645	"STEEL МЕХАНИКА" д.о.о. Дервента	2,52	82,4542%	84,5248%
6.	Југопревоз-Гацко а.д. Гацко	1.819.068	Синиша Николић	1,7995	29,9232%	97,2336%
7.	Дубички робни магазин а.д. Бања Лука	1.834.061	Небојша Антонијевић	0,50	41,1900%	90,5216%
8.	Ветеринарска станица а.д. Власеница	26.586	Ковачевић Александар	0,8087	24,4462%	94,1890%
Понудилац и лица која заједнички дјелују с понудиоцем стекли више од 75 % власништва емитента						
9.	Атлантис а.д. Бања Лука	946.545	Светољуб Ловић	1,077377	10,134859%	74,6358%
			Metromedia д.о.о. Бања Лука		5,487642%	5,4876%
			Горан Ђорић		10,687183%	10,6872%
			078 Commerce д.о.о. Бања Лука		6,348351%	6,3484%

⁶ „Службени гласник Републике Српске“, број 65/08, 92/09 и 59/13.

10.	Монализа а.д. Бања Лука	1.333.732	078 Commerce д.о.о. Бања Лука	1,136242	7,398188%	71,9064%
			Горан Ћорић		10,687305%	10,6873%
			Metromedia д.о.о. Бања Лука		5,487759%	5,4878%
			Светољуб Ловић		9,078511%	9,0785%
11.	MCD Company а.д. Бања Лука	1.877.582	Милан Иванковић	0,788	22,607907%	89,8754%
			Дарио Иванковић		7,284529%	7,2845%
12.	Посавина а.д. Србац (II)	3.464.565	Слободан Ђукић	0,56	29,6958%	76,368%
			Манојло Татић		0,003%	0,0003%
			Мица Татић		0,04210%	0,0421%
			Драгица Татић-Ђукић		0,00000%	0%
13.	Уготурс а.д. Челинац	890.904	Свјетлана Цвијановић	0,37	53,8023%	90,2273%
			Жељко Цвијановић		0,7700%	0,0000%
			Александар Бранковић		9,7746%	0,0000%
			Млађенка Бранковић		0,0945%	0,0000%
			Елена Травар		0,0945%	0,0000%
			Оливер Цвијановић		0,0945%	0,0000%
14.	Јапра а.д. Нови Град	8.298.749	Приједорпутеви а.д. Приједор	0,8079	30,4987%	30,4987%
			Чорокало Драган		29,8267%	36,3256%
			Индустропројект а.д. Нови Град		29,0358%	29,0358%
15.	Сарајево гас а.д. Источно Сарајево	16.399.601	Акцијски фонд РС а.д. Бања Лука	0,9994	29,9999%	47,8794%
			Пензијски резервни фонд Републике Српске а.д. Бања Лука		10,0000%	27,8794%
			Фонд за реституцију Републике Српске а.д. Бања Лука		5,0000%	22,8794%

Табела 7. Преглед завршених поступака преузимања акционарских друштава у 2022. години

Наведени показатељи говоре у прилог констатацији да је власничка консолидација у значајној мјери окончана, те да се механизам понуде за преузимање користи само као претходна фаза за истискивање мањинских акционара и промјену облика или правне форме акционарског друштва.

Комисија је у току 2022. године усвојила и осам одговора на упит из области преузимања акционарских друштава.

VI ПРОМЈЕНА ОБЛИКА АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА И ПРОМЈЕНА ПРАВНЕ ФОРМЕ

Законом о привредним друштвима⁷ уређена је могућност промјене облика акционарског друштва (одредбом члана 189. и 191а), као и могућност промјене правне форме акционарског друштва (одредбе чланова 421. – 425.). На основу овлашћења из члана 191а. и члана 421. тог закона, Комисија је додатно уредила ову област доношењем Правилника о условима и поступку претварања затвореног акционарског друштва у отворено, односно отвореног акционарског друштва у затворено и промјени правне форме акционарског друштва⁸.

У 2022. години Комисија је уписала седам промјена правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу и једну промјену облика акционарског друштва (отвореног у затворено акционарско друштво).

У периоду важења актуелног Закона о привредним друштвима, од када је читав процес и започео, правну форму отвореног акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу промијенило је укупно 99 друштва, док је 14 друштава промијенило облик организовања – из отвореног у затворено акционарско друштво. Сва поменута друштва су делистирана из берзанског система трговања.

Године	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Промјене облика организовања а.д. - из отвореног у затворено	2	-	1	1	1	1
Промјене правне форме – из а.д. у д.о.о.	13	5	6	3	6	7

Табела 8. Број поступака промјене облика организовања акционарског друштва и промјена правне форме из акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу

Уређивањем ове области, створени су предуслови за отворена акционарска друштва која немају интерес или услове за овакву правну форму, да могу да је промијене односно да се искључе из берзанског система трговања.

VII ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА И САГЛАСНОСТИ УЧЕСНИЦИМА НА ТРЖИШТУ

1. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту у складу са Законом о тржишту хартија од вриједности

У складу са Законом о тржишту хартија од вриједности, Комисија за хартије од вриједности је надлежна да даје дозволе за рад, односно пословање (у склопу којих се издају и сагласности на општа акта, те измјене и допуне истих): берзанским посредницима, банкама за обављање кастоди послова, берзи и другом уређеном јавном тржишту, Централном регистру хартија од вриједности, као и органима тих друштава (директору, члановима управног одбора, члановима надзорног одбора), те физичким лицима за обављање послова са хартијама од вриједности, код тих правних лица, у следећим звањима: брокер, инвестициони савјетник и инвестициони менаџер.

Комисија издаје дозволу **берзанским посредницима** у складу са чланом 62. Закона о тржишту хартија од вриједности, и то за брокерске послове, дилерске послове, послове подршке тржишту, послове управљања портфељом, послове агента емисије, послове преузимања емисије, послове инвестиционог савјетовања и кастоди послове.

⁷ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 и 82/19.

⁸ „Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/10, 60/12 и 117/12.

У поступку рјешавања наведених поднесака, Комисија примјењује и одредбе Правилника о пословању берзанских посредника⁹, те Правилника о условима и поступку издавања дозволе берзанском посреднику за обављање послова са хартијама од вриједности¹⁰.

Р. б.	Назив берзанског посредника	Датум оснивања	Послови обухваћени дозволом	Важење дозволе
1.	Нова банка а.д. Бања Лука, Филијала за послове са хартијама од вриједности Нова Брокер	19.04.2001.	Брокерски послови и Дилерски послови.	19.04.2023.
2.	Еуроброкер а.д. Бања Лука	24.04.2001.	Брокерски послови, Дилерски послови, Послови агента емисије и Послови инвестиционог савјетовања.	12.07.2023.
3.	Монет Брокер а.д. Бања Лука	18.01.2007.	Брокерски послови, Дилерски послови, Послови агента емисије и Послови инвестиционог савјетовања.	03.12.2024.
4.	Raiffeisen Capital а.д. Бања Лука	02.02.2007.	Брокерски послови	29.01.2025.
5.	Advantis Broker а.д. Бања Лука	05.03.2007.	Брокерски послови, Дилерски послови, Послови управљања портфељом, Послови агента емисије, Послови подршке тржишту и Послови инвестиционог савјетовања.	22.12.2023.
6.	Alpha Capital Management а.д. Бања Лука	15.10.2021.	Брокерски послови и Послови управљања портфељом.	15.10.2024.

Табела 9. Преглед берзанских посредника који су имали дозволу за обављање послова са хартијама од вриједности на дан 31.12.2022. године

У 2022. години одобрава је промотивни материјал Друштву за пословање са хартијама од вриједности "ALPHA CAPITAL MANAGEMENT" а.д. Бања Лука. Такође, усвојена информација о пословању наведеног Друштва.

Комисија издаје **банкама** дозволу за обављање кастоди послова, у складу са чланом 128. Закона о тржишту хартија од вриједности.

Назив банке која има дозволу за обављање кастоди послова	Датум издавања	Важење дозволе
Raiffeisen Bank д.д. БиХ	05.01.2010.	05.01.2025.
Нова банка а.д. Бања Лука	30.03.2010.	04.04.2025.
UniCredit Bank д.д. Мостар	29.04.2010.	29.04.2025.

Табела 10. Преглед банака које су имале дозволу за обављање кастоди послова на дан 31.12.2022. године

У току 2022. године издата је дозвола за обављање кастоди послова Новој банци а.д. Бања Лука и продужена је дозвола за обављање кастоди послова UniCredit Bank д.д. Мостар те је дата сагласност на акта одјелења за кастоди послове Нове банке а.д. Бања Лука. Дата је сагласност на обављање послова Одјелења за кастоди послове Нове банке а.д. Бања Лука и сагласност на именовање вршиоца дужности.

⁹ „Службени гласник Републике Српске“, број 67/12, 5/13, 32/16 и 99/21.

¹⁰ „Службени гласник Републике Српске“, број 119/06, 26/07, 15/18 и 03/22.

У складу са чланом 143. Закона о тржишту хартија од вриједности Комисија издаје дозволу за пословање **берзи и другом уређеном јавном тржишту**, за обављање послова из члана 145. истог закона. Дозволу за обављање ових послова на тржишту хартија од вриједности Републике Српске има Бањалучка берза хартија од вриједности а.д. Бања Лука.

На тржишту хартија од вриједности Републике Српске послове из члана 145. Закона о тржишту обавља Бањалучка берза хартија од вриједности. У току извјештајног периода није било поступака код Комисије.

Дозволу за обављање послова из члана 189. Закона о тржишту хартија од вриједности, Комисија издаје **Централном регистру хартија од вриједности**, у складу са чланом 196. Закона. У извјештајном периоду Централном регистру је дата сагласност на Правилник о измјенама и допунама Правилника о обрачуну, поравнању и преносу хартија од вриједности. У току извјештајног периода дата је сагласност на именовање чланова управног и надзорног одбора Централног регистра.

У складу са чланом 93. Закона о тржишту хартија од вриједности, Комисија издаје **физичким лицима** дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности у звању брокера, инвестиционог савјетника и инвестиционог менаџера. Поред одредаба Закона о тржишту, у овим поступцима, Комисија поступа и у складу са Правилником о условима и поступку стицања звања и добијања дозволе за обављање послова брокера, инвестиционог савјетника и инвестиционог менаџера¹¹.

Звање	Број лица са звањем	Број лица са дозволом
Инвестициони менаџер	231	21
Брокер	195	13
Инвестициони савјетник	9	3
Укупно	435	37

Табела 11. Број лица са одговарајућим професионалним звањем и са дозволом за обављање послова на дан 31.12.2022. године

У току извјештајног периода издато је пет нових дозвола за обављање послова са хартијама од вриједности у звању инвестициони менаџер и једна дозвола за обављање послова са хартијама од вриједности у звању брокер.

Такође, у току извјештајног периода Комисија је продужила шест дозвола за обављање послова са хартијама од вриједности у звању инвестиционог менаџера, двије дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности у звању брокера и једну дозволу за обављање послова са хартијама од вриједности у звању инвестициони савјетник, док су одузете три дозволе за обављање послова са хартијама од вриједности у звању инвестиционог менаџера ради престанка радног односа.

¹¹ „Службени гласник Републике Српске“, број 119/06, 17/08 и 15/18.

У наредном табеларном прегледу дати су показатељи о поступцима у вези са дозволама физичким лицима за обављање послова са хартијама од вриједности:

Врсте дозвола Извјештајни период	Инвестициони менаџери			Брокери			Инвестициони савјетници		
	нове	продужене	одузете	нове	продужене	одузете	нове	продужене	одузете
2017.	4	4	1	6	4	1	2	0	0
2018.	3	6	3	1	2	2	0	1	0
2019.	3	6	2	2	5	1	0	2	0
2020.	2	6	0	2	3	0	1	1	0
2021.	6	6	1	2	6	0	0	1	0
2022.	5	6	3	1	4	0	0	1	0

Табела 12. Активности Комисије у вези са издавањем, продужавањем и одузимањем дозвола за обављање послова са хартијама од вриједности у периоду од 2017. до 2022. године

2. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту у складу са Законом о инвестиционим фондовима

У складу са надлежностима и обавезама из Закона о инвестиционим фондовима, Комисија је донијела следећа подзаконска акта:

- Правилник о садржају, роковима и облику извјештаја инвестиционих фондова, друштва за управљање инвестиционим фондовима и банке депозитара,
- Правилник о условима, начину стицања и признавању овлашћења за продају акција или удјела у инвестиционим фондовима с јавном понудом,
- Правилник о промоцији инвестиционих фондова са јавном понудом,
- Правилник о пословању друштва за управљање инвестиционим фондовима,
- Правилник о садржају уговора између затвореног инвестиционог фонда с јавном понудом и друштва за управљање,
- Правилник о садржају и начину вођења регистра фондова,
- Правилник о успостављању, вођењу и објављивању података из регистра удјела у отвореном инвестиционом фонду,
- Правилник о улагањима и ограничењима улагања отворених инвестиционих фондова ризичног капитала с приватном понудом,
- Правилник о улагању отворених инвестиционих фондова с приватном понудом,
- Правилник о утврђивању вриједности имовине инвестиционог фонда и обрачуна нето вриједности имовине по удјелу или по акцији инвестиционог фонда,
- Правилник о условима и поступку за издавање дозволе за вршење функције члана надзорног одбора затвореног инвестиционог фонда,
- Правилник о условима и поступку издавања дозволе за обављање функције члана управног одбора друштва за управљање инвестиционим фондовима,
- Правилник о издавању дозволе за стицање квалификованог учешћа у друштву за управљање инвестиционим фондовима,

- Правилник о поступку и врсти послова које друштво за управљање може пренијети на треће лице и начину преноса послова управљања инвестиционим фондом на друго друштво за управљање,
- Правилник о преобликовању затвореног инвестиционог фонда,
- Правилник о адекватности капитала друштва за управљање инвестиционим фондовима,
- Правилник о реорганизацији затвореног инвестиционог фонда,
- Правилник којим се уређује поступак, трошкови и рокови ликвидације инвестиционих фондова,
- Правилник о удјелима отвореног инвестиционог фонда,
- Правилник о трговању удјелима отвореног инвестиционог фонда и
- Правилник о обавезном садржају захтјева за издавање дозволе за оснивање, садржају проспекта и захтјева за измјену проспекта отворених инвестиционих фондова са јавном понудом.
- Правилник о издавању дозволе за обављање основне и додатних дјелатности и статусне промјене друштва за управљање инвестиционим фондовима и друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима,
- Правилник о садржају захтјева и условима за издавање дозволе за оснивање и управљање отвореним алтернативним инвестиционим фондом и пријави уписа у регистар фондова,
- Правилник о адекватности капитала друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима,
- Правилник о врстама алтернативних инвестиционих фондова са приватном понудом,
- Правилник о утврђивању вриједности имовине и обрачуна нето вриједности имовине алтернативних инвестиционих фондова и
- Правилник о садржају, роковима и облику извјештаја алтернативних инвестиционих фондова, друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима и банке депозитара алтернативних инвестиционих фондова.

У складу са Законом о инвестиционим фондовима Комисија за хартије од вриједности је надлежна за издавање:

- 1) Дозвола друштвима за управљање инвестиционим фондовима за оснивање и управљање инвестиционим фондовима;
- 2) Дозволу на именовање чланова управе друштва за управљање;
- 3) Сагласност на статусне промјене друштва за управљање и инвестиционог фонда;
- 4) Одобрења на пренос административних послова из члана 23. Закона о инвестиционим пословима на трећа лица;
- 5) Сагласности инвестиционим фондовима на проспект и статут, као и на све накнадне измјене тих аката;
- 6) Сагласност на именовање чланова надзорног одбора инвестиционог фонда;
- 7) Дозвола друштвима за управљање инвестиционим фондовима за закључење уговора о обављању депозитарних послова и промјену банке депозитара;
- 8) Одобрења промотивних информација о инвестиционим фондовима и друштвима која њима управљају.

1) Друштвима за управљање инвестиционим фондовима, у складу са чланом 28. Закона о инвестиционим фондовима, Комисија издаје дозволу за обављање дјелатности у вези са управљањем инвестиционим фондовима.

Дозвола за оснивање и управљање инвестиционим фондовима се односи на затворене инвестиционе фондове са јавном понудом (члан 60. Закона о инвестиционим фондовима), отворене инвестиционе фондове са јавном понудом (члан 87. Закона о инвестиционим фондовима), отворене инвестиционе фондове са приватном понудом (члан 123. Закона о инвестиционим фондовима), те отворене инвестиционе фондове ризичног капитала са приватном понудом (члан 195. Закона о инвестиционим фондовима).

Дозволу за оснивање пословнице друштву за управљање инвестиционим фондовима Комисија издаје на основу члана 33. и 34. Закона о инвестиционим фондовима.

Р. бр.	Назив друштва за управљање (ДУИФ) и инвестиционих фондова (ИФ) којима управљају	Датум оснивања (упис у судски регистар или у регистар код Комисије) ¹²
1.	ДУИФ „Еуроинвестмент“ а.д. Бања Лука	13.09.2000.
	1. Отворени акцијски инвестициони фонд „Еуроинвестмент фонд“	16.05.2002. (ПИФ) 31.07.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
2.	ДУИФ „Management solutions“ д.о.о. Бања Лука	06.08.2008.
	2. Отворени мјешовити инвестициони фонд „Balkan Investment fond“	26.06.2002. (ПИФ) 10.09.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОМИФ)
	3. Отворени акцијски инвестициони фонд „Профит плус“	22.05.2002. (ПИФ) 06.06.2007. (ЗИФ) 21.06.2018. (ОАИФ)
	4. Отворени мјешовити инвестициони фонд „ВБ фонд“	19.06.2002. (ПИФ) 12.07.2007. (ЗИФ) 21.06.2018. (ОМИФ)
	5. Отворени акцијски инвестициони фонд „Борс инвест фонд“	16.05.2002. (ПИФ) 27.07.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
	6. Отворени акцијски инвестициони фонд „Актива инвест фонд“	21.05.2002. (ПИФ) 22.08.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
	7. Отворени акцијски инвестициони фонд „ВИБ фонд“	22.05.2002. (ПИФ) 05.10.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
3.	ДУИФ „Инвест нова“ а.д. Бијелина	01.09.2000.
	8. Затворени инвестициони фонд „Униоинвест фонд“ а.д. Бијелина ¹³	13.12.2007. (ЗИФ)
	9. Отворени мјешовити инвестициони фонд „Инвест нова“	31.05.2002. (ПИФ) 20.06.2007. (ЗИФ) 29.09.2017. (ОМИФ)
4.	ДУИФ „Кристал инвест“ а.д. Бања Лука	08.09.2000.
	10. Отворени акцијски инвестициони фонд „Future fund“	20.05.2002. (ПИФ) 18.06.2007. (ЗИФ) 17.07.2017. (ОАИФ)
	11. Отворени мјешовити инвестициони фонд „Maximus fund“	20.05.2002. (ПИФ) 18.06.2007. (ЗИФ)

¹² Ознака ПИФ је скраћеница за приватизациони инвестициони фонд, ознака ЗИФ је скраћеница за затворени инвестициони фонд, ознака ОАИФ је скраћеница за отворени акцијски инвестициони фонд, ознака ОМИФ је скраћеница за отворени мјешовити инвестициони фонд.

¹³ Основан као затворени инвестициони фонд по Закону о инвестиционим фондовима.

			17.07.2017. (ОМИФ)
5.	ДУИФ „Полага инвест“ а.д. Бања Лука		09.10.2000.
	12.	Отворени акцијски инвестициони фонд Adriatic Balanced	19.06.2002. (ПИФ) 21.03.2008. (ЗИФ) 26.04.2018. (ОАИФ)
	13.	Отворени акцијски инвестициони фонд „Јахорина коин“	04.11.2002. (ПИФ) 28.12.2007. (ЗИФ) 12.10.2018. (ОАИФ)
6.	ДУИФ "WVP Fund Management" а.д. Бања Лука		03.06.2019. године
	14.	Отворени акцијски инвестициони фонд „WVP Premium“	18.09.2019. (ОАИФ)
	15.	Отворени мјешовити инвестициони фонд са јавном понудом „WVP BALANCED“.	18.03.2022. (ОМИФ)

Табела 13. Преглед друштава за управљање инвестиционим фондовима и инвестиционих фондова на дан 31.12.2022. године

Дозволу за управљање има шест друштава за управљање. Што се тиче власничке структуре друштава за управљање, једно друштво је у власништву једног страног правног лица, једно је у власништву једног домаћег физичког лица, једно је у власништву страних правних лица, три друштва су мјешовитом власништву домаћих и страних физичких и правних лица (укупан број власника је 52).

У извјештајном периоду Комисија је донијела Рјешење којим се ДУИФ „Strategic Investment“ д.о.о. Бања Лука одузима дозвола за обављање послова управљања инвестиционим фондовима дата рјешењем Комисије за хартије од вриједности Републике Српске број 01-УП-52-310-2/21 од 11.06.2021. године, због престанка испуњавања услова прописаних за добијање дозволе за пословање друштва за управљање.

Комисија је донијела Рјешење којим се захтјев ДУИФ "Strategic Investment" д.о.о. Бања Лука за издавања дозволе за оснивање и пријаве уписа у регистар фондова отвореног мјешовитог инвестиционог фонда са приватном понудом „FSAD FINANCIAL SPECIAL ACTIVITIES DEVISION“, као неоснован.

Током 2007. године, свих 13 приватизационих инвестиционих фондова (ПИФ) који су основани и у судски регистар уписани током 2002. године трансформисани су у затворене инвестиционе фондове са јавном понудом (ЗИФ). На последњи дан извјештајног периода регистровано је укупно 15 инвестиционих фондова, 14 отворених инвестиционих фондова (9 акцијских и 5 мјешовитих инвестиционих фондова), те један затворени инвестициони фонд у поступку ликвидације (настао по Закону о приватизационим инвестиционим фондовима).

У току извјештајног периода Комисија је донијела једно рјешење са налогом за отклањање неправилности друштву за управљање инвестиционим фондовима и пет рјешења којим се налаже да се поднесе захтјев за стицање квалификованог учешћа у друштву за управљање.

Комисија је Рјешењем 01-УП-51-86-4/22 од 18.03.2022. године, ДУИФ „WVP Fund Management“ а.д. Бања Лука дала дозволу за оснивање и управљање Отвореним мјешовитим фондом „WVP Balanced“.

Донесено је једно рјешење којим се даје сагласност на интерна акта друштва за управљање и усвојен један одговор на упит друштва за управљање.

Комисија је Рјешењем 01-УП-52-98-2/22 од 01.03.2022. године ДУИФ "Кристал инвест" а.д. Бања Лука дала сагласност на правила пословања друштва.

2) Дозволу на именовање чланова управе друштва за управљање, Комисија за хартије од вриједности издаје на основу члана 27. Закона о инвестиционим фондовима, те према условима и поступку предвиђеним Правилником о условима и поступку издавања дозволе за обављање функције члана управног одбора друштва за управљање инвестиционим фондовима.

У току извјештајног периода Комисија за хартије од вриједности је издала једну сагласност за именовање члана управног одбора друштва и двије дозволе за обављање функције извршног директора друштва за управљање, као и два рјешења којима престаје да важи дозвола за обављање функције извршног директора.

3) Дозволу за статусне промјене друштвима за управљање инвестиционим фондовима и инвестиционим фондовима, Комисија за хартије од вриједности издаје у складу са одредбама члана 18. Закона о инвестиционим фондовима, те Правилником о издавању дозволе за пословање и статусне промјене друштва за управљање инвестиционим фондовима, који је нови подзаконски акт у примјени.

У току извјештајног периода донесено је рјешење којим је дата дозвола за спајање ОАИФ „Polara adriatic fond“ припајањем ОАИФ „Јахорина коин“ и спајање ОМИФ „Привредник инвест“ припајањем ОАИФ „Јахорина коин“.

4) Одобрење на пренос административних послова из члана 23. Закона о инвестиционим пословима на трећа лица, Комисија за хартије од вриједности издаје у складу са чланом 24. Закона о инвестиционим фондовима, а према поступку прописаном Правилником о поступку и врсти послова које друштво за управљање може пренијети на треће лице и начину преноса послова управљања инвестиционим фондом на друго друштво за управљање.

У досадашњем периоду, друштва за управљање су на трећа лица углавном преносила послове вођења пословних књига и састављања финансијских извјештаја. У току извјештајног периода није било таквих захтјева.

5) Сагласности инвестиционим фондовима на проспект и статут, као и на накнадне измјене тих аката, Комисија издаје у складу са одредбама чланова 61, 91, 105, 142. и 217. Закона о инвестиционим фондовима, те Правилника о условима и поступку емисије хартија од вриједности.

У току извјештајног периода донесена су два рјешења којима се даје сагласност на измјене проспекта и статута инвестиционих фондова.

Усвојена је информација о ажурираним проспектима и статутима инвестиционих фондова којима управља ДУИФ „Management solutions“ д.о.о. Бања Лука.

6) Сагласност на именовање чланова надзорног одбора инвестиционог фонда, Комисија за хартије од вриједности издаје у складу са чланом 69. Закона о инвестиционим фондовима.

У току извјештајног периода, оваквих поступака није било, јер су затворени инвестициони фондови завршили процес преобликовања те послују у форми отвореног инвестиционог фонда који нема надзорни одбор.

7) Дозволе друштвима за управљање инвестиционим фондовима за закључење уговора о обављању депозитарних послова, Комисија за хартије од вриједности издаје према одредбама члана 50. Закона о инвестиционим фондовима, док се дозвола за промјену банке депозитара издаје према одредбама члана 56. Закона о инвестиционим фондовима.

У извјештајном периоду оваквих поступака није било.

8) Одобрења промотивних информација о инвестиционим фондовима и друштвима која њима управљају, Комисија за хартије од вриједности издаје на основу овлашћења из члана 115. Закона о инвестиционим фондовима.

У извјештајном периоду оваквих поступака није било.

9) Дозволу за стицање квалификованог учешћа у друштву за управљање, Комисија издаје на основу овлашћења из члана 22а. Закона о инвестиционим фондовима.

У извјештајном периоду Комисија је донијела једно рјешење којим се одузима дозвола за стицање квалификованог учешћа, три рјешења којим се одбија захтјев за стицање квалификованог учешћа и један закључак којим се захтјев за повећање квалификованог учешћа одбија као недопуштен. Донесена су три рјешења којима се налаже продаја акција за које стицаоци нису имали дозволу за стицање квалификованог учешћа.

У току извјештајног периода усвојен је одговор на тужбу привредног друштва АГ дружба за инвестиције д.о.о. Камник ради поништења рјешења Комисије број 01-УП-51-258-9/22 од 24.06.2022. године. Усвојен је закључак којим се продужава рок за поступање по рјешењу Комисије број 05-УП-51-202-6/22 од 18.05.2022. године.

Усвојена је информација у вези са закључком којим се привредном друштву Чајавец МЕГА а.д. Бања Лука продужава рок за поступање по Рјешењу Комисије број 01-УП-51-258-155/22 од 22.08.2022. године.

Усвојена је информација о квалификованом учешћу у ДУИФ „Полара инвест“ а.д. Бања Лука.

10) Одобрење отварања пословнице друштва за управљање, Комисија издаје сходно члану 36. став 2. Закона о инвестиционим фондовима.

У извјештајном периоду оваквих поступака није било.

3. Издавање дозвола и сагласности учесницима на тржишту у складу са Законом о факторингу

У складу са Законом о факторингу¹⁴ Комисија за хартије од вриједности је надлежна за издавање:

- 1) Дозволе друштвима за факторинг за обављање дјелатности факторинга;
- 2) Дозволе на именовање чланова управног одбора друштва за факторинг;
- 3) Дозволе на именовање директора друштва за факторинг;
- 4) Дозволе за стицање квалификованог учешћа, за правна и физичка лица, у друштву за факторинг;
- 5) Дозволе за обављање дјелатности факторинга путем пословне јединице у БиХ, а изван Републике Српске;
- 6) Дозволе за обављање дјелатности факторинга изван Републике Српске;

У извјештајном периоду дата је дозвола Друштву за факторинг „БИГ Фактор“ а.д. Бања Лука. Поред тога, издата је дозвола за обављање функције директора Друштва и сагласност на именовање три члана управног одбора Друштва. Поред наведеног дате су двије сагласности на стицање квалификованог учешћа у Друштву.

¹⁴ „Службени гласник Републике Српске“, број 123/20.

У циљу промоције и развоја тржишта факторинга у Републици Српској, Комисија је донијела одлуку којом се сви подносиоци захтјева за оснивање друштава за факторинг, који поднесу захтјев до 31.12.2022. године, ослобађају од обавезе плаћања накнада Комисији, а које се плаћају у поступку оснивања друштва за факторинг.

Назив	Број дозволе	Датум издавања
Инвестиционо-развојна банка Републике Српске а.д. Бања Лука	01-УП-51-458-5/21	06.09.2021.
БИГ Фактор а.д. Бања Лука	01-УП-52-247-1/22	23.05.2022.

Табела 14. Преглед друштава за факторинг који имају дозволу на дан 31.12.2022. године

4. Испити за стицање звања

У складу са чланом 93. Закона о тржишту хартија од вриједности и одредбама Правилника о условима и поступку стицања звања и добијања дозволе за обављање послова брокера, инвестиционог савјетника и инвестиционог менаџера¹⁵ Комисија за хартије од вриједности организује и проводи припреме и организује полагање стручних испита за стицање звања брокера, инвестиционог савјетника и инвестиционог менаџера.

У складу са Одлуком о утврђивању испитних рокова у 2022. години, испитни рокови за полагање испита за стицање звања инвестиционог менаџера, инвестиционог савјетника и брокера су организовани једном мјесечно. Испити су одржавани у складу са пристиглим пријавама за одређени испитни рок.

У 2022. години одржана су три испитна рока на којем су четири кандидата полагала испит за стицање звања инвестициони менаџер. Након обраде резултата урађених тестова, утврђено је да су испите за стицање звања инвестициони менаџер положила четири кандидата.

VIII РАЗВОЈ И МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

У 2022. години највећи дио активности Комисије у области развоја и међународне сарадње биле су посвећене:

- праћењу регулативе и праксе у дјелокругу рада Комисије,
- праћењу регулативе и праксе других области које су директно или индиректно везане за тржиште хартија од вриједности и/или активности Комисије,
- анализирању и предлагању рјешења и приједлога за измјену/допуну постојеће регулативе или приједлога нових општих аката Комисије,
- анализи учесника и (нових) финансијских инструмената на тржишту хартија од вриједности,
- сарадњи са Међународном организацијом комисија за хартије од вриједности (енг. International Organization of Securities Commissions – IOSCO),
- сарадњи са другим регулаторима тржишта хартија од вриједности – чланицама IOSCO-а и сарадњи са потписницима IOSCO Међународног меморандума о разумијевању (енг. IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding – IOSCO MMoU),
- сарадњи са институцијама и органима у земљи и иностранству

¹⁵ "Службени гласник Републике Српске", бр. 119/06, 17/08, 15/18 и 116/18.

- активностима на хармонизацији са прописима Европске уније и усаглашавању прописа унутар Босне и Херцеговине и
- едукацији учесника на тржишту хартија од вриједности.

Активности Комисије у дијелу развоја и међународне сарадње могу се груписати у три цјелине:

- 1) нормативне активности,
- 2) сарадња са институцијама и органима у земљи и иностранству и
- 3) промоција и едукација..

1. Нормативне активности

Под нормативним активностима Комисије подразумијева се израда нацрта и приједлога регулативе, у директној или индиректној надлежности Комисије, као што су: закони, правилници из надлежности Комисије, интерни акти Комисије, општи акти и правила пословања учесника на тржишту и др. Главна активност Комисије на пољу нормативних активности огледала се у припреми приједлога и доношењу општих аката из надлежности Комисије.

Р. бр.	Објава текста	Датум и број Службеног гласника
1.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о условима и поступку издавања дозволе берзанском посреднику за обављање послова са хартијама од вриједности.	21.01.2022 број: 03/22
2.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о издавању дозволе за пословање статусне промјене друштва за управљање инвестиционим фондовима.	21.01.2022 број: 03/22
3.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о условима и поступку емисије хартија од вриједности.	21.02.2022 број: 14/22
4.	Правилник о трговању хартијама од вриједности.	15.04.2022 број: 33/22
5.	Правилник о измјенама Правилника о условима и поступку емисије хартија од вриједности	25.08.2022 број: 81/22
6.	Правилник о издавању дозволе за обављање основне и додатних дјелатности и статусне промјене друштва за управљање инвестиционим фондовима и друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима	02.12.2022 број: 119/22
7.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о пословању друштва за управљање инвестиционим фондовима	02.12.2022 број: 119/22
8.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о издавању дозволе за стицање квалификованог учешћа у друштву за управљање инвестиционим фондовима	02.12.2022 број: 119/22
9.	Правилник о утврђивању вриједности имовине и обрачуна нето вриједности имовине алтернативних инвестиционих фондова	07.12.2022 број: 121/22
10.	Правилник о садржају, роковима и облику извјештаја алтернативних инвестиционих фондова, друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима и банке депозитара алтернативних инвестиционих фондова	07.12.2022 број: 121/22
11.	Правилник о адекватности капитала друштва за управљање алтернативним инвестиционим фондовима	07.12.2022 број: 121/22

12.	Правилник о врстама алтернативних инвестиционих фондова са приватном понудом	07.12.2022 број: 121/22
13.	Правилник о садржају захтјева и условима за издавање дозволе за оснивање и управљање отвореним алтернативним инвестиционим фондом и пријави уписа у регистар фондова	07.12.2022 број: 121/22
14.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о садржају и начину вођења регистра фондова	07.12.2022 број: 121/22
15.	Правилник о допунама Правилника о обављању кастоди послова	07.12.2022 број: 121/22
16.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о адекватности капитала друштва за управљање инвестиционим фондовима	07.12.2022 број: 121/22

Табела 15. Прописи које је Комисија донијела у 2022. години

2. Сарадња

Сарадња Комисије обухвата разноврсне облике пословних контаката и размјене информација са домаћим, страним и међународним институцијама, организацијама, органима власти, као и удружењима и образовним установама. У првом реду то је сарадња са регулаторним органима Републике Српске (нпр. Агенција за банкарство, Агенција за осигурање и сл.), са органима Владе Републике Српске, са судовима и тужилаштвима Републике Српске, са образовним институцијама, струковним удружењима и сл., али и сарадња са институцијама Федерације БиХ, заједничким органима Босне и Херцеговине, регулаторним тијелима других држава, као и сарадња са међународним институцијама и асоцијацијама.

2.1. Међународна сарадња

2.1.1. Административни споразум

Комисија је у 2019. години постала потписник Административног споразума за пренос личних података између сваког надлежног органа Европског економског простора (ЕЕП) наведеног у Прилогу А и сваког надлежног органа ван Европског економског простора (ЕЕП) наведеног у Прилогу Б¹⁶ - у даљем тексту: Административни споразум.

Под надлежним органима из/изван ЕЕП мисли се на институције/регулаторе, чланице Међународне организације комисија за хартије од вриједности (енг. International Organization of Securities Commissions – IOSCO), које су потписнице IOSCO Међународног меморандум о разумијевању у вези с консултацијама и сарадњом и размјеном информација¹⁷ и/или IOSCO Унапријеђеног међународног меморандум о разумијевању у вези с консултацијама и сарадњом и размјеном информација¹⁸. У Прилогу А је листа ових институција/регулатора које припадају ЕЕП, док је у Прилогу Б листа институције/регулаторе изван ЕЕП.

У мају 2018. године у Европској унији је ступила на снагу Уредба о заштити личних података (енг. General Data Protection Regulation – GDPR). Ова уредба може

¹⁶ Administrative arrangement for the transfer of personal data between Each of the European Economic Area (“EEA”) Authorities set out in Appendix A and Each of the non-EEA Authorities set out in Appendix B.

¹⁷ IOSCO Multilateral Memorandum of Understanding Concerning Consultation and Cooperation and Exchange of Information (IOSCO MMoU).

¹⁸ IOSCO Enhanced Multilateral Memorandum of Understanding Concerning Consultation and Cooperation and Exchange of Information (IOSCO EMMoU).

утицати на пренос личних података између IOSCO чланица које су из ЕЕП и које не припадају ЕЕП и потенцијално омета размјену информација између потписница IOSCO MMoU и EMMoU. Један механизам под GDPR за пренос личних података изван зоне ЕЕП је и овај административни споразум са одговарајућим заштитним механизмом.

Овај административни споразум је ограничен на пренос личних података између надлежних органа ЕЕП и надлежних органа ван ЕЕП, у њиховом својству органа јавне власти, регулатора и/или надзорних органа тржишта хартија од вриједности и/или деривата. Надлежни органи се обавезују на успостављање одговарајућих заштитних мјера обраде таквих личних података приликом извршавања својих регулаторних мандата и одговорности.

Специфична намјена овог административног споразума је да омогући заштитне мјере преноса личних података. Надлежни органи имају регулаторне мандате и одговорности који укључују заштиту инвеститора и клијената и подстицање интегритета и повјерења у тржишта хартија од вриједности и/или деривата. Лични подаци се преносе између надлежних органа како би се подржале те одговорности и не преносе се у друге сврхе као што су маркетинг или комерцијални разлози.

Надлежни орган који преноси податке преноси личне податке само у закониту и прецизирану сврху пружања помоћи надлежном органу који прима податке, како би исти остварио свој регулаторни мандат и одговорности, које укључују регулисање, управљање, надзирање, извршавање и обезбјеђивање усклађености са законима који регулишу хартије од вриједности и деривате у њиховој јурисдикцији. Надлежни орган који прима податке неће даље обрађивати личне податке на начин који није у складу са овом сврхом, нити у сврху која може бити наведена у било којем захтјеву за информацијом.

Називи потписница Административног споразума објављени су на интернет страници IOSCO.

2.1.2. Међународни меморандум о разумијевању - IOSCO MMoU

IOSCO MMoU (чији је Комисија потписник од октобра 2009. године, као један од 124 регулатора тржишта хартија од вриједности у свијету) је обезбиједио регулаторима тржишта хартија од вриједности важно средство за борбу против прекограничне преваре и злоупотребе тржишта. Овај документ је широко подржан и међународно признат, укључујући и од стране Г20.

Јачање сарадње у провођењу законских прописа везаних за тржиште капитала, је критична тачка у борби против финансијског криминала који не познаје границе. У глобалном финансијском окружењу, учешће сваке комисије за хартије од вриједности у овој мрежи је од виталног значаја да би се на ефектан начин борили против кршења законских прописа везаних за трансакције хартијама од вриједности у цијелом свијету и против превара везаних за тржиште хартија од вриједности.

У 2022. години Комисија је упутила два захтјева за помоћ у складу са IOSCO MMoU, оба надзорном тијелу у Словенији.

2.1.3. Унапријеђени међународни меморандум о разумијевању - IOSCO EMMoU

У посљедњих неколико година тржишта капитала су прошла кроз суштинске промјене вођене напредком технологије. Те промјене истовремено представљају нове изазове за регулаторе, што је и разлог за идеју о новом Унапријеђеном међународном меморандуму о разумијевању (IOSCO EMMoU). Циљ унапређења MMoU је да се

повећа надлежност коју већ даје ММоU, како би се обухватиле и промјене у финансијској индустрији које су настале након што је успостављен ММоU.

За IOSCO је од кључне важности да његује и штити међународну сарадњу тако што ће осигурати да међународни стандарди сарадње буду стално актуелни. IOSCO ЕММоU је креиран као стандард који посебно обухвата додатне кључне надлежности које помажу регулаторима у свакодневним активностима, а који прихвата нове изазове креиране технолошким напретком. Тиме се регулаторима обезбјеђују ефикасно спровођење и међународна сарадња у регулисању тржишта хартија од вриједности. Свеобухватни циљ стварања IOSCO ММоU је подизање и побољшање међународног регулаторног стандарда.

Разлика између IOSCO ЕММоU и ММоU је у обиму помоћи коју пружа или тражи потписница ЕММоU, односно врсти помоћи и информација које се траже, односно пружају.

У 2018. години Комисија је одржала неколико радних и консултативних састанака у вези с одлуком о стицању статуса потписнице ЕММоU. Разматране су могућности подношења захтјева за стицање статуса потписнице IOSCO ЕММоU у складу са свим тзв. АCFIT надлежностима или са дијелом надлежности односно тзв. АCF надлежностима. АCFIT надлежности обухватају сљедећа овлашћења:

1. Добити ревизорске извјештаје;
2. Принудити (присилити) присуство странке за свједочење (тако што ће моћи да примијене санкције у случају непоступања);
3. Помоћи и обезбиједити информације другом регулатору како да замрзне средства;
4. Добити евиденцију од постојећих интернет оператора (не укључујући садржај комуникација), укључујући уз помоћ тужиоца, суда или другог,
5. Добити постојећу телефонску евиденцију (не укључујући садржаја) од оператора телекомуникација, укључујући уз помоћ суда, тужиоца или другог органа;
6. Добити телефонску евиденције или другу електронску комуникацију (укључујући садржај комуникација) коју чува или одржава фирма у надлежности регулатора од којег се траже информације.

Након доношења коначних процедура, упитника и појашњења везаних за праћење активности у вези с IOSCO ЕММоU од стране IOSCO, додатних анализа законских и подзаконских прописа, те процјена овлашћења Комисије и могућности сарадње са носиоцима информација које су предмет ЕММоU, одлучено је да се предузму неопходне активности на провјери могућности да Комисија испуни све услове - наведене АCFIT надлежности.

Активности на припреми захтјева за стицање статуса потписнице IOSCO ЕММоU, упитника и пратеће документације окончане су у јуну 2019. године када је исти званично поднесен IOSCO-у. Комисија је, у току 2020. године, прошла кроз различите фазе веома захтјевне процедуре провјере апликације, достављене документације и регулативе којом се доказују овлашћења, односно надлежности Комисије. Комисија је у 2020. години завршила ову захтјевну процедуру.

Дана 12.04.2021. Комисија је на интернет страници IOSCO додата на листу потписница IOSCO ЕММоU. Стицањем статуса потписнице IOSCO ЕММоU, Комисија за хартије од вриједности постаје једна од 11 регулатора које су, до сада, испуниле све услове и потписале IOSCO ЕММоU на Листи А.1 (регулатори који имају сва АCFIT

овлашћења/надлежности). Тиме је Комисија добила још једну потврду да, као регулатор тржишта капитала у Републици Српској, поступа у складу са међународним принципима и правилима и највишим свјетским стандардима IOSCO.

2.2. Промоција и едукација

У извјештајном периоду највећи дио активности у области промоције и едукације односи се на тумачења законских и подзаконских прописа, те одговоре на упите како овлашћеним учесницима на тржишту капитала тако и другим домаћим и страним правним и физичким лицима. Упити су се односили на различите законске и подзаконске прописе, активности и надлежности Комисије, различите теме или области, те су покривене бројне теме, директно или индиректно везане за тржиште хартија од вриједности. Захтјеви за тумачење или примјену прописа су се најчешће односили на Закон о инвестиционим фондовима, подзаконске акте из надлежности Комисије, Закон о тржишту хартија од вриједности и Закон о привредним друштвима.

IX НАДЗОР НАД УЧЕСНИЦИМА НА ТРЖИШТУ ХАРТИЈА ОД ВРИЈЕДНОСТИ

Према одредбама Закона о тржишту¹⁹, Комисија врши надзор над лицима којима даје дозволу за обављање послова и емитентима хартија од вриједности у поступку емисије, те налаже мјере за отклањање утврђених незаконитости и неправилности. Комисија је, такође према одредбама Закона о тржишту²⁰, а и према одредбама Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности²¹ овлашћена да врши надзор и предузима потребне мјере у вези са спречавањем прања новца и финансирања терористичких активности над лицима којима даје дозволу за обављање послова.

Према одредбама Закона о инвестиционим фондовима²², Комисија је овлашћена да обавља редовни и ванредни надзор затворених и отворених инвестиционих фондова, друштава за управљање фондовима, заступника у продаји удјела или акција, банке депозитара и сваког другог лица које обавља посао за који је одговорно неко од ових лица. Комисија проводи контролне и надзорне активности над свим учесницима на тржишту хартија од вриједности, са циљем да се осигура ефикасно функционисање тржишта хартија од вриједности.

Према Правилнику о надзору над учесницима на тржишту хартија од вриједности (у даљем тексту: Правилник о надзору)²³, под надзором који проводи Комисија подразумијева се надзор над примјеном Закона о тржишту, Закона о инвестиционим фондовима, Закона о преузимању акционарских друштава и Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, те прописа донесених на основу тих закона, од стране учесника на тржишту хартија од вриједности.

Под учесницима на тржишту хартија од вриједности у смислу Правилника о надзору сматрају се: берзански посредници, кастоди банке, друштва за управљање

¹⁹ Члан 260. тачка д) Закона о тржишту.

²⁰ Члан 260. тачка ђ) Закона о тржишту.

²¹ Члан 80. став 1. тачка х) Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности (Службени гласник БиХ број 47/14 и 10/16).

²² Члан 227. став 1. Закона о инвестиционим фондовима (Службени гласник Републике Српске број 92/06, 82/15, 94/19 и 64/22).

²³ Члан 3. Правилника о надзору над учесницима на тржишту хартија од вриједности (Службени гласник Републике Српске број 98/14 и 77/17).

инвестиционим фондовима, инвестициони фондови и банке депозитари, берза и друга уређена јавна тржишта, Централни регистар хартија од вриједности, емитенти хартија од вриједности у вези са емисијама хартија од вриједности, уписима у Регистар емитената хартија од вриједности и објављивањем финансијских и других прописаних извјештаја, лица која имају дозволу за обављање послова брокера, инвестиционих савјетника и инвестиционих менаџера, стицаоци и учесници у поступку преузимања и други учесници у смислу одредаба закона којим се уређује преузимање акционарских друштава, продавци, купци, други стицаоци хартија од вриједности и друга лица која учествују на тржишту хартија од вриједности²⁴. Под учесницима на тржишту хартија од вриједности сматрају се и лица која имају квалификовано учешће, изузев Републике Српске и друга лица која се сматрају повезаним с надзираним лицем у смислу одредби закона којима се уређује пословање привредних друштава, тржиште хартија од вриједности, пословање инвестиционих фондова и преузимање акционарских друштава²⁵.

Надзор који проводи Комисија може да буде континуиран, редован и ванредан²⁶. У континуираном надзору стално се прати понашање учесника на тржишту хартија од вриједности и проучава стање и кретање на тржишту хартија од вриједности²⁷, а проводи се прикупљањем, прегледом, анализом и провјером извјештаја, обавјештења и документације које су надзирана лица дужна да достављају Комисији у прописаним роковима путем електронског прикупљања информација (ЕПИ) или на други начин, праћењем, прикупљањем и провјером документације добијене од учесника на тржишту хартија од вриједности на посебан захтјев Комисије, свакодневним праћењем трговања хартијама од вриједности на берзи у реалном времену путем надзорне станице и анализом активираних сигнала, као и праћењем, прикупљањем и провјером података и сазнања из других извора²⁸. Редован надзор врши се над овлашћеним учесницима на тржишту хартија од вриједности у складу са посебним планом редовног надзора, за сваку годину, који усваја Комисија²⁹, а ванредан надзор врши се на основу индиција о могућем кршењу закона и других прописа³⁰, а по сопственој иницијативи Комисије, на захтјев надлежног државног органа или страног регулаторног органа или по пријави других лица (власника хартија од вриједности, потенцијалних инвеститора у хартије од вриједности, учесника на тржишту хартија од вриједности и сл.), укључујући и анонимне пријаве³¹.

С обзиром на начин провођења, надзор може да буде посредан и непосредан; посредан надзор проводи се у сједишту Комисије прикупљањем, прегледом, анализом и провјером извјештаја, обавјештења, документације и података; непосредан надзор проводи се у просторијама надзираног лица или правног лица с којим је надзирано лице директно или индиректно, повезано пословно, управљачки или капиталом, узимањем изјава и изјашњења и увидом у пословну документацију и исправе, пословне књиге, регистре и евиденције без обзира на то да ли се воде у материјалном или електронском облику, те електронска и друга средства комуникације инсталирана код надзираног лица, као и узимањем изјава и изјашњења у сједишту Комисије³².

²⁴ Члан 2. став 1. Правилника о надзору.

²⁵ Члан 2. ст. 2. и 3. Правилника о надзору.

²⁶ Члан 7. став 1. Правилника о надзору.

²⁷ Члан 7. став 2. Правилника о надзору.

²⁸ Члан 9. став 1. Правилника о надзору.

²⁹ Члан 7. став 3. Правилника о надзору.

³⁰ Члан 7. став 4. Правилника о надзору.

³¹ Члан 4. став 1. Правилника о надзору.

³² Члан 7. ст. 5. до 7. Правилника о надзору.

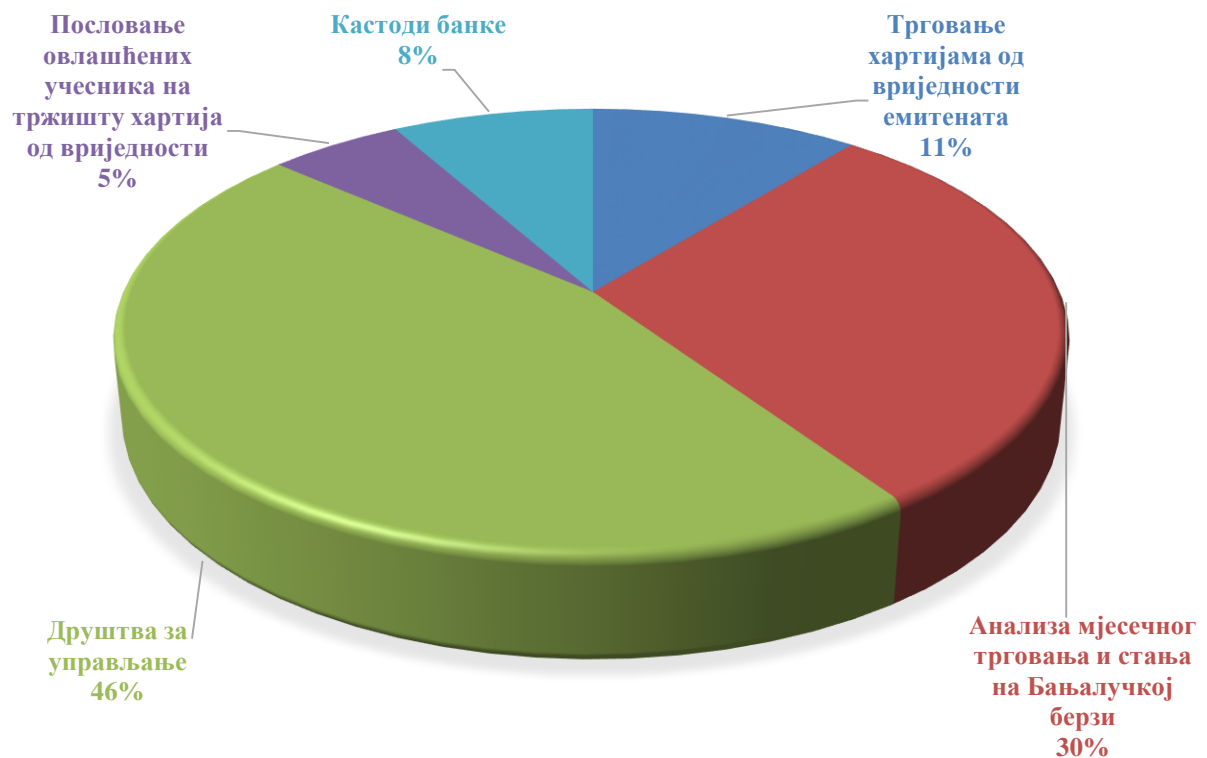
У обављању надзорних овлашћења, Комисија је у току 2022. године спровела седамнаест континуираних надзора, и то два континуирана надзора над трговањем акцијама два емитента и један континуирани надзор над трговањем акцијама емитената који се баве дјелатношћу производње и дистрибуције електричне енергије, једанаест континуираних надзора са предметом анализа мјесечног трговања и стања на Бањалучкој берзи, један континуирани надзор над једним друштвом за управљање инвестиционим фондовима, те два континуирана надзора пословања свих овлашћених учесника на тржишту хартија од вриједности.

У току 2022. године окончано је шест поступака редовних надзора који су покренути у 2021. години, и то над свим друштвима за управљање у дијелу који се односи на поштовање прописа код утврђивања основице за обрачун накнаде за управљање у периоду од ступања на снагу Правилника о измјенама и допунама Правилника о утврђивању вриједности имовине инвестиционог фонда и обрачуну нето вриједности имовине по удјелу или акцији инвестиционог фонда („Службени гласник Републике Српске“, број 114/20). У току извјештајног периода покренуто је и окончано осам редовних надзора, и то над три кастоди банке и пет друштава за управљање инвестиционим фондовима, сви у дијелу поштовања законских и других прописа који се односе на обавезу достављања извјештаја Комисији за хартије од вриједности Републике Српске и њихове исправности. Такође, у току извјештајног периода покренуто је и окончано пет редовних надзора над пет друштава за управљање инвестиционим фондовима у дијелу поштовања законских и других прописа и интерних аката, а који се односи на спречавања прања новца и финансирање терористичких активности.

У току 2022. године покренут је и окончан један ванредни надзор чији је предмет био анализа трговања акцијама емитената који се баве дјелатношћу производње и дистрибуције електричне енергије.

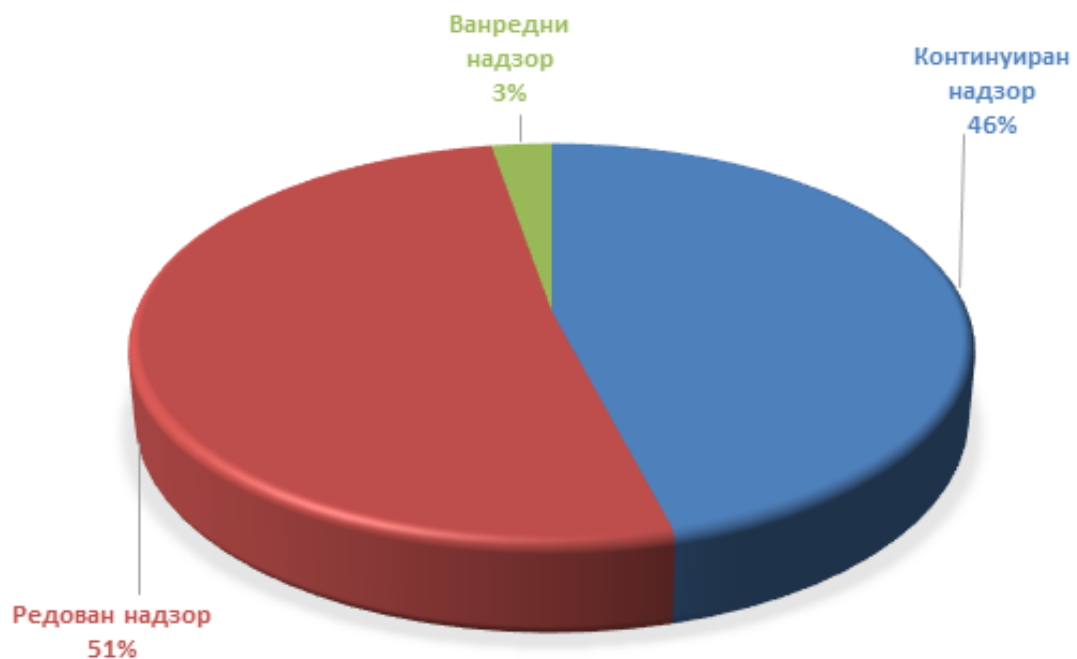
Предмет надзора/учесници на тржишту	Број надзора
Трговање хартијама од вриједности емитената	4
Анализа мјесечног трговања и стања на Бањалучкој берзи	11
Берзански посредници	-
Друштва за управљање	17
Пословање овлашћених учесника на тржишту хартија од вриједности	2
Кастоди банке	3
Банке депозитари (укључујући Централни регистар као депозитара)	-
Централни регистар	-
УКУПНО	37

Табела 16. Надзорне активности према предмету надзора/учесницима на тржишту у 2022. години

Слика 2. Надзорне активности према учесницима на тржишту у 2022. години

Према врсти надзора, у току 2022. године вођено је седамнаест континуираних надзора, деветнаест редовних надзора и један ванредни надзор.

Слика 3. Надзорне активности према врсти надзора у 2022. години

Када утврди незаконитости и неправилности којима се угрожава функционисање тржишта капитала у цјелини, положај појединих учесника на тржишту капитала или постоји могућност наношења значајније штете, Комисија је Законом о тржишту

овлашћена на предузимање неке од прописаних надзорних мјера³³. У случају утврђених незаконитости и неправилности Комисија рјешењем налаже предузимање радњи које доприносе успостављању законитости и усклађивању рада са законима и другим прописима, односно изриче одговарајућу мјеру прописану Законом о тржишту и другим законима³⁴, а у случајевима кршења прописа или у случајевима када је неизвјестан наставак пословања надзираног лица, рјешењем Комисије могу се наложити одређене посебне мјере³⁵.

Комисија је у току 2022. године изрекла једну мјеру у оквиру својих овлашћења из члана 265. Закона о тржишту хартија од вриједности, а која се односи на отклањање утврђених незаконитости и неправилности у поступку редовног надзора, док у извјештајном периоду није изрицала мјере у оквиру својих овлашћења из члана 266. и 267. Закона о тржишту хартија од вриједности, те је у једном случају поднесен захтјев за покретање прекршајног поступка због кршења одредби Закона о тржишту хартија од вриједности.

X ЕДУКАЦИЈА

Присуством семинарима, конференцијама и округлим столовима извршена је даља едукација и специјализација чланова и стручних сарадника Комисије по појединим областима.

Ред. бр.	Активности	Теме	Организатор	Предавач
1.	БЕЗБЈЕДНОСТ И ДИГИТАЛНО ПОСЛОВАЊЕ 18.02.2022. 11x	-Практични аспекти безбједности дигиталног пословања; -Техничка рјешења заштите, -Правни апекси заштите	ПОДРУЧНА ПРИВРЕДНА КОМОРА БАЊА ЛУКА	Оливије Зимоња, Дејан Јарић, Тијана Татић
2.	Дио програма ЕУ Scheme for Young Professionals in BiH, 7. и 8. април 2022. године (online)	Basic principles and project reporting methodology	Европска Унија, British Council у Босни и Херцеговини	Ezio Benedetti
3.	AMF France 2022 International Seminar, у периоду од 29.03. до 07.07.2022. године (online)	Dynamics shaping the future of capital markets Generalizing the use of data for a more effective Supervision International cooperation: a prerequisite to effective Sanction Enhancing investor protection in a changing environment Acting for Sustainable Finance	L'Autorité des marchés financiers (AMF)	Представници AMF
4	24th IOSCO Seminar Training Program	A Critical Examination of Today's Crypto Space and the Resulting Regulatory Challenges for Securities Regulators	IOSCO	Gary Tidwell, Ms. Valerie Szczepanik, Mr. Rok Žvelc, Mr. Takeshi Shirakami Eva Hüpkens Richard Fox

³³ Члан 266. Закона о тржишту.

³⁴ Члан 265. став 2. Закона о тржишту.

³⁵ Члан 267. став 1. Закона о тржишту.

				Damien Shanahan Ken Menz Ken Nagatsuka Kevin C. Piccoli Jason A. Mahoney
5.	• Јахорина економски форум 26.04 – 27.04 2022	Глобални економски изазови и прилике	Удружење економски форум	Више предавача из земље и иностранства
6.	On-line радионица, 03.06.2022.	Радионица у вези израде Националне процјене ризика од РН и FT БиХ - активности и искуства тима из Р. Србије	Министарство безбједности БиХ	Експерти из Републике Србије који су учествовали у изради НПП од РН и FT Републике Србије
7.	Виртуелна радионица, 6., 7., 9.06.2022.	TAIEX Workshop on Directive (EU) 2018/843 on the exchange of virtual currencies and custodian wallet providers 6th, 7th and 9th June 2022	TAIEX - Technical Assistance and Information Exchange Instrument of the European Commission у сарадњи са Министарством финансија РС	Mr Filip Šaravanja Specialist analyst, Directorate for International Regulations and Cooperation Croatian Financial Services Supervisory Agency (HANFA), Croatia Mr Piotr Brudnicki Expert, Compliance Department Polish Financial Supervision Authority (UKNF), Poland Mr Mariano Siani Financial Intelligence Unit, Analysis and Institutional Relations Directorate - International Cooperation Division, Banca d'Italia, Italy
8.	EU Scheme for Young Professionals in BiH, study visit to Brussels and Bruges 13-17.6.2022.	The transformative powers of the EU - What it implies for the WB and BiH? Policy making	European Union College of Europe	Representatives of the European Committee of the Regions, European Parliament, DG NEAR, BiH Mission to the EU, Council of the EU
9.	IT Support day 06.07.2022 od 11:00 do 18:00h Hotel "Jelena" (Едукација и презентација алата везаних за организацију, заштиту и управљање ИТ сервисима и опремом)	ManageEngine (OpManager, Endpoint Central, Service desk plus), Bitdefender (GravityZone Control Center) i Cambium (cnMaestro network management)	Sirius 2010 d.o.o. Првог Крајишког Корпуса бр. 18, 78000 Бања Лука, БИХ www.sirius2010.ba	Damir Hrs (4sec Zagreb), Goran Klipa (BitNet Zagreb), Marko Peica (Aikom international Zagreb)
	Семинар о развоју финансијских тржишта и финансијској инклузији од 18.07. -29.07.2022. године, Беч	Оквир за финансијски развој Финансијска структура Од банака до обвезница Секундарна тржишта и провајдери ликвидности	Међународни монетарни фонд и JVI (Jonit Vienna Institute) Аустрија	Tao Wu, senior economist at the IMF, Rasool Zandvakil, economist an the IMF, Connel Fullenkamp,

		Када развијати тржиште капитала Мјерење финансијског развоја Shadow Banking Увод у финансијску инклузију Fintech и финансијски развој Финансирање малих и средњих предузећа (МСП). Микрофинансирање Финансијско образовање и способност		Professor, Duke University
10.	Конференција се бави актуелним глобалним дешавањима, њиховим утицајима на домаћа друштво-економска кретања И инвестициону активност Републике Српске у међународним оквирима.	Друга инвестициона Конференција ИНВЕСТ СРПКА 2022	ИРБРС у сарадњи са Владом Републике Српске	Др Дражен Врховац
11.	Стручни семинар "Свијет сајбер безбједности послје 23. фебруара 2022. године"	<ul style="list-style-type: none"> - ИТ технологије у служби хибридног рата - Еволуција превара - Сајбер рат - Посљедице сајбер рата - Еволуција криминалних сервиса - Еволуција малвера - Еволуција рањивости едизајн корпоративне сајбер безбједности финансијског сектора -Развој секторске сајбер безбједности 	Meerkiddo d.o.o. Banja Luka, DVC Solutions d.o.o. Бања Лука, BP Solutions у сарадњи са Гранским удружењем за ИКТ у Привредној комори Републике Српске	Дражен Вишњић, Стојан Бабић
12.	Самит министара финансија, гувернера централних банака и директора пореских управа, под називом "Финансијска и монетарна стабилност региона у условима изражених геополитичких ризика", у хотелу "Спленид" у Бечићима	- "Финансијска и монетарна стабилност региона у условима изражених геополитичких ризика	Савез економиста Србије ове године, од 29. септембра до 1. октобра, организује традиционални Samit а Bам Consult је институционални партнер за подручје Босне и Херцеговине.	Александар Влаховић, председник СЕС Александар Дамјановић, министар финансија и социјалног старања Црне Горе Радоје Жугић, гувернер Централне банке Црне Горе
13.	Радионица, 07.10.2022. године, Сарајево	- Measuring and managing money laundering and terrorist financing risks associated with virtual assets (Vas) and virtual asset service providers (VASPs) in Bosnia and Herzegovina	Council of Europe – Action Against Crime Department – Economic Crime and Cooperation Division	Samantha J. Sheen – Council of Europe expert
14.	Припремна евалуација БиХ од стране МОНЕЈВАЛ Комитета Вијећа Европе	- Тренинг за представнике релевантних институција и агенција	Ministarstvo bezbjednosti BiH/ MONEYVAL delegacija BiH/	Igor Nebajev, Andrew, Laura Cavalle Sekretarijat MONEYVAL-a

	27. и 28.10.2022. године, Сарајево			
15.	Конференција: Изазови у сектору осигурања у доба глобалне неизвјесности 27. и 28.октобар 2022.године	<ul style="list-style-type: none"> - Тржиште / Сектор осигурања у Републици Српској – актуелно стање и правци развоја - Утицај инфлације на довољност премије у осигурању од аутоодговорности - Дигитализација сектора осигурања као нужан услов развоја у постпандемијском периоду - Трендови у сектору осигурања са фокусом на добровољно здравствено осигурање - Успостављање јединствених критеријума за проц.штета ауто. 	Удружење друштава за осигурање Привредне коморе Републике Српске “Дани осигурања Републике Српске” (ДОРС)	<u>Драженка Јањанин</u> Директор Агенције за осигурање Републике Српске <u>проф. др Јелена Кочовић</u> Економски факултет - Универзитет у Београду <u>Синиша Куртеш</u> Предсједник УО Еурос осигурање а.д. Бања Лука
16.	Конференција о супервизији управљања имовином у земљама централне, источне и југоисточне Европе	Одрживост у управљању имовином, Одрживе финансије- перспективе и изазови у управљању имовином	Аустријски супервизор финансијских тржишта	Представници Аустријског супервизора финансијских тржишта, представник ЕСМА, представници Раиффеисен КАГ, Ерсте Ассет Манаџмент ГмбХ, Амунди Цзецх Републик
17.	Конференција о спречавању прања новца и финансирања тероризма	<ul style="list-style-type: none"> • Статус рада на Процјени ризика од ПН и ФТ • Статус рада на доношењу новог Закона о СПН и ФТА • Трендови прања новца и финансирања тероризма у ЕУ • Припрема за MONEYVAL евалуацију на примјеру СИПА-е • MONEYVAL упитника за оцјену техничке усклађености са 40 FATF препорука (правни и институционални оквир, овлашћења и процедуре) • Попуњавање MONEYVAL упитника за оцјену ефикасности система за спречавање прања новца и финансирања тероризма у оквиру 11 непосредних исхода дефинисаних од стране FATF-а (статистички показатељи, примјери и други докази ефикасности) 	OSCE GIZ Министарство безбједности БиХ	Незир Пивић, Шеф MONEYVAL Делегације БиХ, Ивана Веселчић, помоћник Министра Един Јахић, шеф Одсека за борбу против организованог криминала и корупције Дамјан Режак, ФИУ Републике Словеније Дејана Сладоје-Бакула, СИПА Борислав Чворо - СИПА

18.	Едукација у вези примјене прописа о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности у сектору хартија од вриједности, осигурања и микрокредитних организација - СПН/ФТА 2022	<ul style="list-style-type: none"> • Актуелности везане за допуну „Процјена ризика од прања новца и финансирања тероризма у Босни и Херцеговини за период 2018-2022. година“, • припреме за предстојећу евалуацију MONEYVAL-а - актуелности око припреме надзорних органа и обвезника у вези са евалуацијом од стране MONEYVAL-а, која је планирана за 2023. годину (припреме за оцјену извршења препорука MONEYVAL -а и FATF-e), искуства земаља из последње евалуације • припрема нацрта Закона о СПН/ФТА и типологије прања новца и студије случаја у сектору хартија од вриједности, осигурања и микрокредитних организација. 	Комисија за хартије од вриједности Републике Српске, Агенција за осигурање Републике и Агенција за банкарство Републике Српске	Рајко Ћук, Министарство унутрашњих послова Републике Српске, и Борислав Чворо, Државна агенција за истраге и заштиту - СИПА
-----	--	--	--	---

Табела 17. Преглед едукативних активности Комисије у 2022. години

Излагањем радова и путем контаката се учесницима на наведеним скуповима, представници Комисије афирмисали су тржиште хартија од вриједности Републике Српске са циљем привлачења страних инвеститора кроз овај облик инвестиционих улагања.

**КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРИЈЕДНОСТИ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Бања Лука, мај 2023. године

Адреса:	Бања Лука
	Бука Караџића 6
Телефон(и):	+387 51 218 356
	+387 51 218 362
	+387 51 212 199
Факс:	+387 51 218 361
e-mail:	kontakt@secrs.gov.ba
Web:	www.secrs.gov.ba

**Извјештај о финансијском пословању за период
01.01.-31.12.2022. годину**
www.secrs.gov.ba/Izvjestaji/

1. ИНФОРМАЦИЈА О ИНСТИТУЦИЈИ

Комисија за хартије од вриједности Републике Српске (у даљем тексту: Комисија) је установљена Законом о хартијама од вриједности. Одлуком Народне Скупштине Републике Српске број: 01-231/00 од 04.05.2000. године именована је Комисија за хартије од вриједности Републике Српске.

2. ФИНАНСИРАЊЕ КОМИСИЈЕ

Начин финансирања Комисије за хартије од вриједности Републике Српске регулисан је чланом 259. Закона о тржишту хартија од вриједности¹. У 2022. години Комисија се финансирала из властитих прихода, остварених обављањем послова прописаних Законом о тржишту хартија од вриједности и другим прописима, остварујући укупне приходе у износу од 1.352.465 КМ.

	Остварено у периоду 01.01. -31.12.2022.	Остварено у периоду 01.01. -31.12.2021.	Остварено 2022/2021
Пословни приходи	1.346.170	998.213	1,35
Финансијски приходи	1.795	1.549	1,16
Остали приходи	4.500	0	0,00
Укупни приходи	1.352.465	999.762	1,35

Табела 1. Приходи Комисије у периоду 01.01 - 31.12. 2021. и 2022. године²

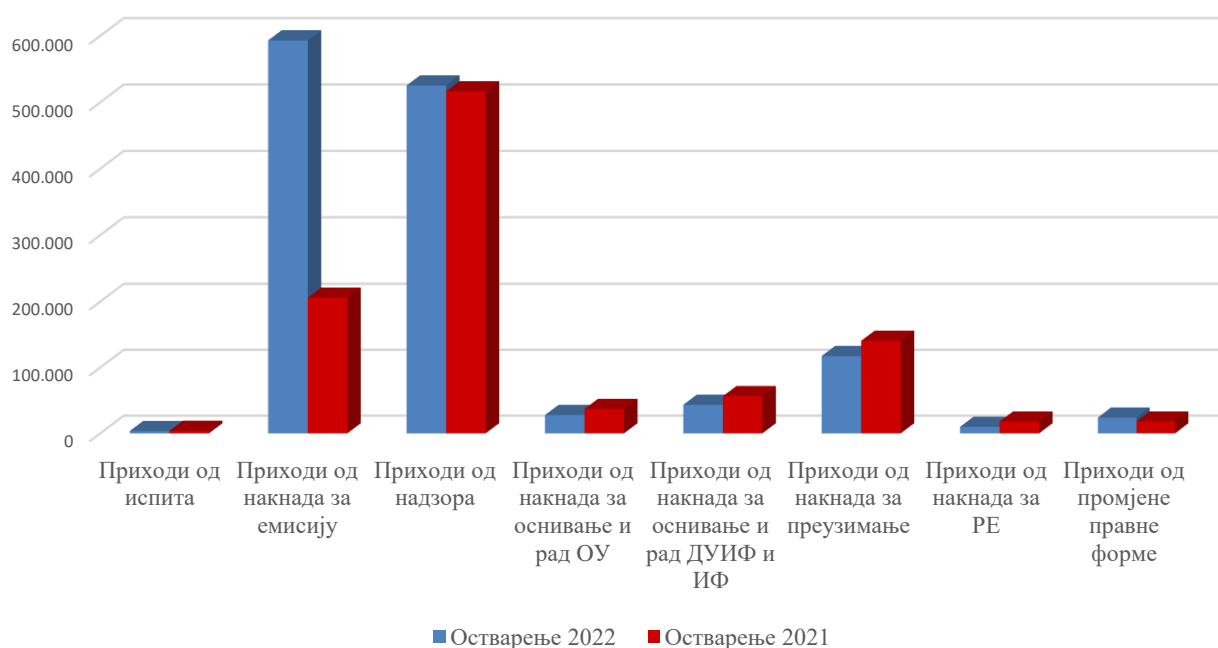
Најзначајнији приходи остварени су по основу провођења надзора над овлашћеним учесницима на тржишту хартија од вриједности, накнада за емисију као и од накнада за оснивање и рад ДУИФ и ИФ.

ПРИХОДИ	Остварење 2022.	Остварење 2021.	2022/ 2021.
Приходи од испита	3.600	3.900	0,92
Приходи од накнада за емисију	593.246	205.889	2,88
Приходи од надзора	525.422	516.411	1,02
Приходи од накнада за оснивање и рад ОУ	27.940	37.000	0,76
Приходи од накнада за оснивање и рад ДУИФ и ИФ	43.434	56.500	0,77
Приходи од накнада за преузимање	117.428	140.663	0,83
Приходи од накнада за РЕ	9.900	18.000	0,55
Приходи од камата	1.795	1.549	1,16
Приходи од промјене правне форме	24.000	18.000	1,33
Остали приходи у складу са Тарифом (упити..)	5.700	1.850	3,08
Укупни приходи	1.352.465	999.762	1,35

Табела 2. Структура прихода Комисије у периоду 01.01.-31.12.2022. године

¹ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13, 4/17, 63/21, 11/22 и 62/22.

² Извор: Финансијски извјештаји Комисије.

Слика 1. Структура прихода Комисије у периоду 01.01 - 31.12. 2021. и 2022. године

3. РАСХОДИ КОМИСИЈЕ

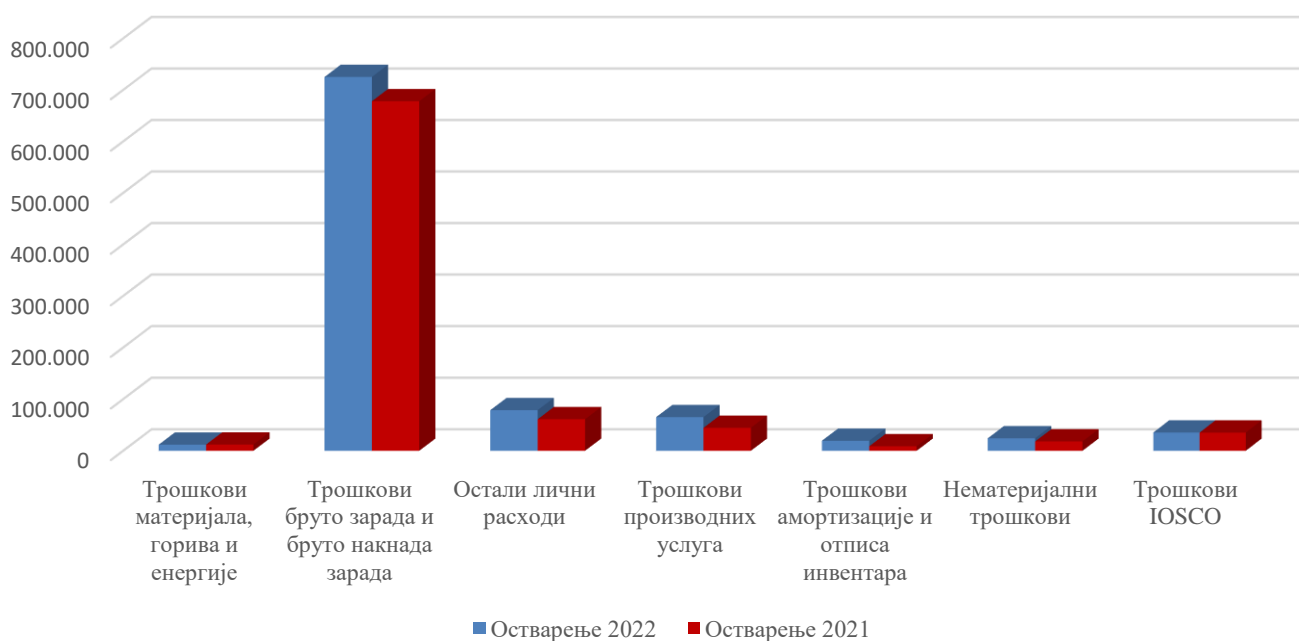
Расходе Комисије прије свега чине материјални трошкови те трошкови бруто зарада. Материјални трошкови се највећим дијелом односе на трошкове чланарина (IOSCO), одржавање рачунарске опреме, одржавање просторија, канцеларијски материјал, трошкове телефона, интернета, електричне енергије, горива, путних трошкова и друго. Трошкове зарада чине трошкови бруто зарада и накнада запосленима.

РАСХОДИ	Остварење 2022.	Остварење 2021.	2022/2021
Трошкови материјала, горива и енергије	11.843	11.999	0,99
Трошкови бруто зарада и бруто накнада, остали лични расходи	803.861	739.163	1,09
а) Трошкови бруто зарада и бруто накнада зарада	725.139	678.034	1,07
б) Остали лични расходи	78.722	61.129	1,29
Трошкови производних услуга	65.076	44.427	1,46
Трошкови амортизације и отписа инвентара	19.391	8.806	2,20
Нематеријални трошкови	24.236	18.069	1,34
Трошкови пореза и доприноса	1.877	1.509	1,24
Трошкови IOSCO	35.422	35.246	1,00
Остали трошкови	1.021	1.600	0,64
УКУПНО	962.727	860.819	1,12

Табела 3. Структура укупних расхода Комисије у периоду 01.01 - 31.12.2022. и 2021. године

Из претходне табеле видљиво је да су укупни расходи у 2022. години остварени у износу од 962.727 КМ, те да су исти су за 12% већи од укупних расхода 2021. године. Остварени расходи у 2022.години имају мањи раст у односу на раст прихода у односу на 2021.годину за 23%. Најзначајније ставке пословних расхода су трошкови бруто зарада, док код материјалних трошкова у највећем износу партиципирају трошкови одржавања сталних средстава и просторија.

Остали трошкови се у односе већим дијелом на хуманитарна издавања (1.000 КМ).

Слика 2. Структура расхода Комисије у 2022. години

4. ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА

У 2022. години Комисија је остварила вишак прихода над расходима у износу од 389.738 КМ.

	Остварено у периоду 01.01.-31.12.2022.	Остварено у периоду 01.01.-31.12.2021.	Остварено 2022/2021
Укупни приходи	1.352.465	999.762	1,35
Укупни расходи	962.727	860.819	1,12
Вишак прихода над расходима	389.738	138.943	2,81

Табела 4. Приходи и расходи Комисије у периоду 01.01 - 31.12. 2021. и 2022. године

5. КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ И ОСТАЛЕ НАБАВКЕ

У току 2022. године Комисија за хартије од вриједности Републике Српске је покренула седамнаест јавних набавки, три у поступку конкурентског захтјева (у износу од 86.540,40 КМ без ПДВ), а све остале су додијељене путем директног споразума. Укупна вриједност уговора закључених у поступку јавних набавки у 2022. години износи 129.638,49 КМ без ПДВ, а односи се на набавку сталне имовине, обавезно осигурање и систематски преглед запослених у Комисији.